

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΜΣ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Παπαδόπουλος Δημήτριος

Επιβλέπων: Καραμάνης Κωνσταντίνος

Αναπληρωτής Καθηγητής

Πρέβεζα, Οκτώβριος, 2020

**EVALUATION OF SOCIAL STRUCTURES OF THE
MUNICIPALITY OF PREVEZA**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Πρέβεζα, Οκτώβριος, 2020

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής
Κωνσταντίνος Καραμάνης,
Αναπληρωτής Καθηγητής
2. Μέλος επιτροπής
Νικόλαος Αρνής,
Λέκτορας
3. Μέλος επιτροπής
Ειρήνη Τριάρχη,
Λέκτορας

© Παπαδόπουλος Δημήτριος, 2020.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία είναι εκ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Παπαδόπουλος Δημήτριος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή κύριο Καραμάνη Κωνσταντίνο, για την βοήθεια και καθοδήγηση που μου προσέφερε, καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Επίσης την σύζυγο μου Σοφία και τις κόρες μου Αγγελική και Χαρά για τις στιγμές που χάσαμε, καθώς και τους ωφελούμενους των δομών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η αύξηση του πληθυσμού που βρίσκεται στα όρια της φτώχεια ή σε κοινωνικό αποκλεισμό στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία, απόρροια της οικονομικής κρίσης είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη κοινωνικών δομών, από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για την παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας. Η παρούσα εργασία έχει σκοπό να παρουσιάσει την διάρθρωση του τμήματος πρόνοιας του Δήμου Πρέβεζας αλλά και την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών στους ωφελούμενους μέσω της ικανοποίησης που λαμβάνουν από τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Λέξεις-κλειδιά: κοινωνική πολιτική, κοινωνικός αποκλεισμός, φτώχεια, κοινωνικές δομές

ABSTRACT

The increase of the population that is at risk of poverty or social exclusion in Greece in the last decade, as a result of the economic crisis, has resulted in the development of social structures, by the Local Government Organizations, to provide primary care. The present work aims to present the structure of the Welfare Department of the Municipality of Preveza and the evaluation of the services provided to the beneficiaries through the satisfaction they receive from the services provided.

Keywords: social policy, social exclusion, poverty, social structures

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	iv
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	v
ABSTRACT	vi
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	vii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	ix
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ /ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	xi
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	xiv
1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ.....	1
1.1 Ορισμοί – Εννοιολογικές προσεγγίσεις.....	1
1.2 Μοντέλα κράτους πρόνοιας.....	3
1.3 Θεωρητικές προσεγγίσεις	6
1.4 Φτώχεια (εννοιολογική προσέγγιση) και τρόποι μέτρησης-headcount ratio.....	9
1.5 Κοινωνικός αποκλεισμός.....	12
2. ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	15
2.1 Η εισαγωγή της κοινωνικής πρόνοιας στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	15
2.2 Μέθοδοι – εργαλεία άσκησης της κοινωνικής πολιτικής στην Ε.Ε.	18
2.2.1. Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.	18
2.2.2 Ευρωπαϊκό Εξάμηνο	20
2.2.3 Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας	21
2.3 Προγράμματα και θεσμοί της Ε.Ε για την Κοινωνική πολιτική.....	22
3. Η ΑΣΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	27
3.1 Η κοινωνική πρόνοια στην Ελλάδα του 21 ^{ου} αιώνα.	27
3.2 Κοινωνική πολιτική και ΕΣΠΑ 2014-2020.	28
3.3 ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020	31

4. ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ.....	33
4.1 Τμήμα Πρόνοιας Δήμου Πρέβεζας.....	33
4.2 Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών.	34
4.3 Κέντρο Κοινότητας.....	37
4.4 Κοινωνικό παντοπωλείο – Κοινωνικό φαρμακείο.....	39
4.5 Βοήθεια στο σπίτι	43
4.6 Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η).....	44
4.7 Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρίες (ΚΔΑΠ ΜΕΑ).....	45
5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	47
5.1 Σκοπός της έρευνας	47
5.2 Μεθοδολογία έρευνας.....	47
5.3 Παρουσίαση αποτελεσμάτων	48
5.3.1 Δημογραφικά στοιχεία	48
5.3.2. Σκοπός επίσκεψης και πρώτη επαφή με την δομή.....	55
5.3.3 Αξιολόγηση παρεχόμενων υπηρεσιών	65
5.3.4 Προτάσεις ωφελούμενων και ενημέρωση για την ύπαρξη της δομής	80
5.4 Συμπεράσματα	81
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	85
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	90

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 5.3.1: Φύλο ερωτηθέντων.....	45
Πίνακας: 5.3.2: Ηλικία ερωτηθέντων.....	45
Πίνακας 5.3.3: Εκπαιδευτικό επίπεδο ερωτηθέντων.....	46
Πίνακας 5.3.4: Οικογενειακή κατάσταση.....	47
Πίνακας 5.3.5: Εργασιακή κατάσταση.....	48
Πίνακας 5.3.6: Συνολικό ετήσιο εισόδημα σε ευρώ.....	49
Πίνακας 5.3.7: Σκοπός επίσκεψης.....	51
Πίνακας 5.3.8: Συνεργασία με τα στελέχη.....	52
Πίνακας 5.3.9: Έγκυρη ενημέρωση/πληροφόρηση.....	53
Πίνακας 5.3.10: Ποιότητα πρώτης επαφής/υποδοχής.....	54
Πίνακας 5.3.11: Εμπιστευτικότητα/εχεμύθεια.....	55
Πίνακας 5.3.12: Τήρηση προγραμματισμένης ώρας των ραντεβού.....	56
Πίνακας 5.3.13: Τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας.....	57
Πίνακας 5.3.14: Ευκολία πρόσβασης.....	58
Πίνακας 5.3.15: Άνεση χώρων.....	59
Πίνακας 5.3.16: Κατανόηση αναγκών.....	60
Πίνακας 5.3.17: Κατανόηση, σεβασμός στις ιδιαιτερότητες των προβλημάτων.....	61
Πίνακας 5.3.18: Βοήθεια στην επίλυση των προβλημάτων.....	62
Πίνακας 5.3.19: Σεβασμός στα δικαιώματα.....	63
Πίνακας 5.3.20: Πληροφόρηση / ενημέρωση.....	64

Πίνακας 5.3.21: Ψυχολογική στήριξη.....	65
Πίνακας 5.3.22: Εργασιακή στήριξη.....	66
Πίνακας 5.3.23: Κοινωνική στήριξη & ενημέρωση δικαιωμάτων.....	67
Πίνακας 5.3.24: Επαφή/παραπομπή σε άλλους φορείς και υπηρεσίες.....	68
Πίνακας 5.3.25: Παροχή ειδών (ενδυση,υπόδηση,τρόφιμα,φαρμακα).....	69
Πίνακας 5.3.26: Διοικητική υποστήριξη.....	70
Πίνακας 5.3.27: Νομική υποστήριξη.....	71
Πίνακας 5.3.28: Παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας.....	72
Πίνακας 5.3.29: Εκπλήρωση προσδοκιών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες.....	73
Πίνακας 5.3.30: Προβλήματα συνεργασίας με το προσωπικό.....	74
Πίνακας 5.3.31: Γνώση ύπαρξης δομής.....	75

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ /ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Εικόνα 2.2.1.1:Πληθυσμός στα όρια της φτώχεια ή σε κοινωνικό αποκλεισμό στηνΕ.Ε...19	
Εικόνα 2.2.2.1: Ευρωπαϊκό εξάμηνο.....21	21
Εικόνα:3.2.1:Ποσοστό πληθυσμού σε φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό στην Ελλάδα από 2008-2019.....30	30
Εικόνα 3.2.2:Κατανομή πόρων ανά Ε.Π. της περιόδου 2014-2020.31	31
Εικόνα 4.2.1: Φυλλάδιο Κέντρου Συμβουλευτικής.....35	35
Εικόνα 4.2.2: Περιγραφή έργου Κέντρου Συμβουλευτικής.....36	36
Εικόνα:4.3.1: Εικόνα:4.3.1: Φυλλάδιο Κέντρου Κοινότητας38	38
Εικόνα 4.3.2: Περιγραφή έργου Κέντρου Κοινότητας.....39	39
Εικόνα 4.4.1: Περιγραφή έργου Κοινωνικού φαρμακείου-Κοινωνικού παντοπωλείου.....40	40
Εικόνα 4.4.3: Φυλλάδιο κοινωνικού φαρμακείου.....41	41
Εικόνα 4.4.3:Φυλλάδιο Κοινωνικού παντοπωλείου.....43	43
Διάγραμμα 5.3.1: Φύλο ερωτηθέντων.....45	45
Διάγραμμα: 5.3.2: Ηλικία ερωτηθέντων.....45	45
Διάγραμμα 5.3.3: Εκπαιδευτικό επίπεδο ερωτηθέντων.....46	46
Διάγραμμα 5.3.4: Οικογενειακή κατάσταση.....47	47
Διάγραμμα 5.3.5: Εργασιακή κατάσταση.....48	48
Διάγραμμα 5.3.6: Συνολικό ετήσιο εισόδημα σε ευρώ.....49	49
Διάγραμμα 5.3.7: Σκοπός επίσκεψης.....51	51

Διάγραμμα 5.3.8: Συνεργασία με τα στελέχη.....	52
Διάγραμμα 5.3.9: Έγκυρη ενημέρωση/πληροφόρηση.....	53
Διάγραμμα 5.3.10: Ποιότητα πρώτης επαφής/υποδοχής.....	54
Διάγραμμα 5.3.11: Εμπιστευτικότητα/εχεμύθεια.....	55
Διάγραμμα 5.3.12: Τήρηση προγραμματισμένης ώρας των ραντεβού.....	56
Διάγραμμα 5.3.13: Τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας.....	57
Διάγραμμα 5.3.14: Ευκολία πρόσβασης.....	58
Διάγραμμα 5.3.15: Άνεση χώρων.....	59
Διάγραμμα 5.3.16: Κατανόηση αναγκών.....	60
Διάγραμμα 5.3.17: Κατανόηση, σεβασμός στις ιδιαιτερότητες των προβλημάτων.....	61
Διάγραμμα 5.3.18: Βοήθεια στην επίλυση των προβλημάτων.....	62
Διάγραμμα 5.3.19: Σεβασμός στα δικαιώματα.....	63
Διάγραμμα 5.3.20: Πληροφόρηση / ενημέρωση.....	64
Διάγραμμα 5.3.21: Ψυχολογική στήριξη.....	65
Διάγραμμα 5.3.22: Εργασιακή στήριξη.....	66
Διάγραμμα 5.3.23: Κοινωνική στήριξη & ενημέρωση δικαιωμάτων.....	67
Διάγραμμα 5.3.24: Επαφή/παραπομπή σε άλλους φορείς και υπηρεσίες.....	68
Διάγραμμα 5.3.25: Παροχή ειδών (ενδυση,υπόδηση,τρόφιμα,φαρμακα).....	69
Διάγραμμα 5.3.26: Διοικητική υποστήριξη.....	70
Διάγραμμα 5.3.27: Νομική υποστήριξη.....	71
Διάγραμμα 5.3.28: Παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας.....	72

Διάγραμμα 5.3.29: Εκπλήρωση προσδοκιών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες.....	73
Διάγραμμα 5.3.30: Προβλήματα συνεργασίας με το προσωπικό.....	74
Διάγραμμα 5.3.31: Γνώση ύπαρξης δομής.....	75

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην Ελλάδα του 2020 προερχόμενοι από μία δεκαετή κρίση που προκάλεσε σημαντικές κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές στον Ελληνικό λαό, ήταν πιο επίκαιρη από ποτέ η ανάγκη να στραφεί η πολιτεία σε δομές που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν ουσιαστικά όλες τις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες που πλήγηκαν περισσότερο όλο αυτό το διάστημα. Η παρούσα εργασία θα διαπραγματευτεί εάν οι πολιτικές αποφάσεις που πάρθηκαν ήταν τελικά ωφέλιμες για τους πολίτες, εάν πρόσφεραν ουσιαστική βοήθεια και ανταποκρίθηκαν στις βασικές τους ανάγκες.

Συγκεκριμένα η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τέσσερα κεφάλαια όπου στο πρώτο κεφάλαιο αρχικά θα αναλύσουμε και θα διαχωρίσουμε έννοιες όπως κράτος πρόνοιας και κοινωνική πολιτική, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα γνωρίσουμε την εισαγωγή της κοινωνικής πρόνοιας στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω ποιών εργαλείων ασκείται καθώς επίσης και τα σημαντικότερα χρηματοδοτικά προγράμματα που αφορούν την κοινωνική πολιτική.

Το τρίτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την ανασκόπηση στον 21^ο αιώνα της κοινωνικής πρόνοιας στην χώρα μας καθώς επίσης και την σύνδεση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων ΕΠΣΑ με την άσκηση κοινωνικής πολιτικής για να καταλήξουμε στην αξιοποίηση των ΠΕΠ από την περιφέρεια Ηπείρου και το Δήμο Πρέβεζας.

Στο τελευταίο κεφάλαιο του πρώτου μέρους θα παρουσιάσουμε το τμήμα πρόνοιας και τις προνοιακές δομές που υπάρχουν στον Δήμο Πρέβεζας με τις αρμοδιότητες κάθε δομής και τα χαρακτηριστικά τους.

Στο δεύτερο μέρος της παρούσης εργασίας, όπου αποτελεί το ερευνητικό κομμάτι, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που αφορούν την ικανοποίηση των ωφελούμενων από την χρήση των δομών του δήμου Πρέβεζας.

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

1.1 Ορισμοί – Εννοιολογικές προσεγγίσεις

Ο ορισμός της Κοινωνικής Πολιτικής είναι ιδιαίτερα διευρυμένος και χρησιμοποιείται κυρίως για να περιγράψουμε τις δράσεις ενός οργανωμένου κοινωνικού συνόλου που στοχεύουν στην κοινωνική ευημερία. Πιο συγκεκριμένα η έννοια της κοινωνικής πολιτικής αναφέρεται στις πολιτικές που χρησιμοποιούν οι κυβερνήσεις για την ευημερία και την κοινωνική προστασία. Δηλαδή η κοινωνική πολιτική είναι συνδεδεμένη με τις κοινωνικές υπηρεσίες και το κράτος πρόνοιας.

Οι τρόποι με τους οποίους αναπτύσσεται η ευημερία σε μια κοινωνία, αποτελεί αντικείμενο μελέτης της κοινωνικής πολιτικής και στο πλαίσιο αυτό είναι καθοριστική και η μελέτη των οικονομικών συνθηκών που διαμορφώνουν την ανάπτυξη της ευημερίας. Οι τομείς που αναφέρεται η κοινωνική πολιτική είναι η υγεία, η ασφάλιση, η εργασία, η στέγαση και γενικά η προστασία των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ΑΜΕΑ, τρίτη ηλικία, παιδική προστασία και το γυναικείο φύλλο). Στόχος της κοινωνικής πολιτικής σύμφωνα με τον J. Midgley είναι η κοινωνική ευημερία και η μεγιστοποίηση των κοινωνικών ευκαιριών.

Σύμφωνα με τον R. Titmus, η κοινωνική πολιτική είναι αναπόσπαστο μέρος της κοινωνίας που εξελίσσεται σε στενότερη σχέση με τα άλλα κοινωνικά πεδία (Titmus 1974). Βέβαια υπάρχει και η οπτική θεώρηση που αντιλαμβάνεται την κοινωνική πολιτική ως κάτι ευρύτερο, δηλαδή ως ένα οργανωμένο σχέδιο που θα θέτει όρους ισότητας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στις κοινωνίες των πολιτών.

Καταλήγοντας θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε τον εξής ορισμό της Κοινωνικής Πολιτικής: *“Η οργανωμένη παρέμβαση του κράτους ή του εκάστοτε φορέα άσκησης εξουσίας, η οποία μέσα από την αναγνώριση και κάλυψη αναγκών –σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο- στοχεύει στην ρύθμιση της κοινωνικής αναπαραγωγής και στην εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και ειρήνης. Η επίτευξη της κοινωνικής ευημερίας*

αποτελεί έναν σημαντικό αλλά όχι αναγκαίο στόχο της, ενώ στις σύγχρονες κοινωνίες της διακινδύνευσης προσανατολίζεται προς στήριξη της ατομικής διαχείρισης των κινδύνων. Συνδέεται άρρηκτα με την κοινωνική αλλαγή, την οποία μπορεί να προωθεί, να καθυστερεί ή να παρεμποδίζει και αποτελεί πολύτιμο εργαλείο επίτευξης των στόχων μιας ευρύτερης «κοινωνικής πολιτικής» σε εποχές αναδιάρθρωσης κοινωνικών δομών και σχέσεων σε βάθος και έκταση. Την κοινωνική πολιτική μπορούμε να την κατανοήσουμε μέσα σε συγκεκριμένα ιστορικά και πολιτισμικά πλαίσια και μέσα από τον κυρίαρχο λόγο τον οποίο εκφέρουν οι κύριοι παράγοντες σχεδιασμού και εφαρμογής της, και οι επιστημονικές μελετητές της. Ως γνωστό αντικείμενο έχει διεπιστημονικό χαρακτήρα που χαρακτηρίζεται από την σύζευξη θεωρίας και εφαρμογής μέσα από διαφορετικές κάθε φορά θεωρητικές και ιδεολογικές προσεγγίσεις”. (Στασινοπούλου Ο. , 2006).

Για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε πλήρως την Κοινωνική Πολιτική οφείλουμε να αποσαφηνίσουμε και τον ορισμό του Κράτους Πρόνοιας καθώς όπως προαναφέραμε κεντρικός στόχος των οργανωμένων κοινωνιών είναι η μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας, που προϋποθέτει οικονομική αποτελεσματικότητα και κοινωνική δικαιοσύνη-ισότητα. Ως κράτος πρόνοιας ορίζεται εκείνο το θεσμικό πλαίσιο που θα υλοποιεί τις κοινωνικές πολιτικές της εκάστοτε διοίκησης με στόχο βέβαια την παροχή κοινωνικών δικαιωμάτων στην υγεία, στην εργασία, στην παιδεία και γενικότερα στην μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ιστορικά ο όρος «κράτος πρόνοιας» τοποθετείται στις δυτικοευρωπαϊκές χώρες στις αρχές του 21^{ου} αιώνα και συνδέεται άρρηκτα με την ανάπτυξη του καπιταλιστικού συστήματος και τις ελεύθερες οικονομίες αγοράς. Γνώμονας δημιουργίας του ήταν η κοινωνική ανισότητα των ατόμων, η εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης και η ενίσχυση των ευπαθών κοινωνικά ομάδων.

Στο έργο του ‘The three worlds of welfare capitalism’[1990] ο Esping-Andersen επαναπροσδιορίζει το κοινωνικό κράτος με βάση τρεις αλληλοσυνδεόμενες αρχές:

- Την αναγνώριση των κοινωνικών δικαιωμάτων του πολίτη σε συνάρτηση με την λεγόμενη αποεμπορευματοποίηση (deco modification), δηλαδή πόσο ανεξάρτητα είναι αυτά τα δικαιώματα από την αγορά εργασίας και την παραγωγικότητα του,
- Την διάσταση της κοινωνικής στρωμάτωσης με το κράτος πρόνοιας

- Στις διαμορφωμένες σχέσεις μεταξύ του κράτους, της αγοράς και της οικογένειας σε επίπεδο παροχής κοινωνικής προστασίας.

Η ποικιλία των ορισμών που δίνονται και για τους δύο όρους οφείλεται στο γεγονός ότι οι ερμηνείες πηγάζουν αντίστοιχα από διαφορετικές επιστήμες όπως η κοινωνιολογία, η πολιτική οικονομία, η πολιτική επιστήμη κτλ. αλλά και ότι τα στοιχεία που τις χαρακτηρίζουν διαφοροποιούνται ιστορικά και έγκειται κάθε φορά σε διαφορετικές παραμέτρους όπως στην κοινωνική πραγματικότητα/κίνδυνοι, στην οικονομία της αγοράς στην αναδιανομή του εισοδήματος και τέλος στην γενική αλληλεγγύη.

Οι κοινωνικοί κίνδυνοι σε μία οικονομία αγοράς είναι πολλοί και μεταλλάσσονται χρονικά, αρχικά έπρεπε να αντιμετωπιστούν ανάγκες όπως η αρρώστια, ο θάνατος, η αναπηρία, η ανεργία, τα γηρατειά με το πέρασμα των χρόνων όμως τέθηκαν και άλλα ζητήματα όπως η τεκνοποίηση, η στέγαση, η εκπαίδευση κλπ. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι η κοινωνική πολιτική είναι εξελισσόμενη και συνδέεται με το οικονομικό σύστημα της κοινωνίας.

Συνοψίζοντας αντιλαμβανόμαστε ότι η κοινωνική πολιτική και το κράτος πρόνοιας είναι φαινόμενα σύνθετα, με πολυδιάστατο χαρακτήρα, τα οποία όμως και τα δύο έχουν ως βασικό στόχο την προστασία των ασθενέστερων από τους κινδύνους της αγοράς.

1.2 Μοντέλα κράτους πρόνοιας

Η ανάγκη κατανόησης του κράτους πρόνοιας οδήγησε στην δημιουργία μοντέλων τα οποία αναφέρονται σε ειδικές κατηγορίες. Οι κατηγοριοποιήσεις που διατυπώθηκαν έχουν ως βασικά σημεία αναφοράς την οικονομία, το κράτος και τον οικογενειακό ιστό.

Ο Titmuss το (1958) σε εργασίες του για το κράτος – πρόνοιας διακρίνει τρία μοντέλα κράτους πρόνοιας:

- το υπολειμματικό (residual), όπου το κράτος δρα σαν δίχτυ ασφάλειας, παρεμβαίνοντας και ασκώντας κοινωνική πολιτική, όταν η αγορά και η οικογένεια αποτυγχάνουν να καλύψουν τις ανάγκες του ατόμου.
- το βιομηχανικό (industrial achievement performance), όπου η κοινωνική πολιτική συνδέεται με την οικονομία της αγοράς τονίζοντας τον λειτουργικό και επιβοηθητικό της χαρακτήρα, έτσι ώστε οι ανάγκες να καλύπτονται με βάση την παραγωγικότητα τα προσόντα και την επίδοση στην εργασία. Κατά συνέπεια, ο ρόλος της κοινωνικής ασφάλισης είναι συμπληρωματικός με το ρόλο της οικονομίας
- το θεσμικό- αναδιανεμητικό μοντέλο, όπου η κοινωνική πολιτική καλύπτει με καθολικό τρόπο τις κοινωνικές ανάγκες των ατόμων έξω από τους μηχανισμούς της αγοράς. Πρόκειται για το μοντέλο που αποσκοπεί στην επίτευξη ισότητας μεταξύ των ατόμων.

Παράδειγμα του υπολειμματικού μοντέλου σύμφωνα με τον Titmuss είναι οι ΗΠΑ, οι σκανδιναβικές χώρες χαρακτηρίζονται από το θεσμικό αναδιανεμητικό μοντέλο ενώ η Βρετανία έχει στοιχεία του υπολειμματικού και βιομηχανικού μοντέλου. Η Γερμανία είναι ένα παράδειγμα βιομηχανικού μοντέλου, ενώ οι λατινογενείς χώρες έχουν στοιχεία του υπολειμματικού και βιομηχανικού μοντέλου.

Σύμφωνα με τον Espring-Andersen (1990) διακρίνονται τρία «προνοιακά καθεστώτα»:

- **το φιλελεύθερο μοντέλο** (Βρετανία, ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία), όπου η αποεμπορευματοποίηση είναι λιγότερο αναπτυγμένη. Η αγορά αναγνωρίζεται ως ο βασικός μηχανισμός αναδιανομής των πόρων. Το κράτος παρεμβαίνει ως δίχτυ ασφάλειας για την προώθηση της κοινωνικής ευημερίας με στοχευμένες παροχές έπειτα από έλεγχο πόρων των δικαιούχων, μόνο όταν η αγορά ή η οικογένεια αδυνατούν να καλύψουν τις βασικές ανάγκες των ατόμων.
- **το συντηρητικό-κορπορατιστικό μοντέλο**, (Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία) χαρακτηρίζεται από σχετικά γενναιόδωρες παροχές, ενώ το δικαίωμα σε αυτές καθορίζεται από την κοινωνικοεπαγγελματική θέση του ατόμου. Το δικαίωμα στην κοινωνική προστασία και τις κοινωνικές παροχές, πηγάζει από τη δυνατότητα απασχόλησης του ατόμου και παρέχεται στη βάση της ανταποδοτικότητας.

- **το σοσιαλδημοκρατικό μοντέλο**, στο οποίο επικρατεί η αρχή της πλήρους αποεμπορευματοποίησης των κοινωνικών παροχών. Ο κεντρικό αναδιανεμητικός μηχανισμός πόρων του κράτους είναι καθοριστικός. Το σύστημα κοινωνικής προστασίας χαρακτηρίζεται από γενναιόδωρες και καθολικού χαρακτήρα παροχές που δίνονται χωρίς έλεγχο πόρων των δικαιούχων και χρηματοδοτούνται μέσω υψηλής φορολογίας κάλυψη των αναγκών είναι καθολική, ενώ η πλήρης απασχόληση και η ισότητα είναι οι μόνιμοι στόχοι της κοινωνικής πολιτικής. Η αρχή της καθολικότητας των παροχών συνδέεται με την ιδιότητα του πολίτη και όχι με τη θέση εργασίας ή την ανάγκη. Σε αυτό το προνοιακό μοντέλο ανήκουν η Σουηδία, η Νορβηγία, η Δανία, αποκαλείται δε σοσιαλδημοκρατικό ή σκανδιναβικό διότι εφαρμόστηκε από σοσιαλοδημοκρατικά κόμματα κυρίως στις σκανδιναβικές χώρες.

Ο Ferrera στο έργο του «The “Southern model” of welfare (1996)» προσθέτει και ένα τέταρτο μοντέλο κοινωνικού-κράτους, το νοτιοευρωπαϊκό:

- **το νοτιοευρωπαϊκό σύστημα κοινωνικής προστασίας** χαρακτηρίζεται από την περιορισμένη καθολικότητα (υψηλός βαθμός μη στοχευμένων μεταβιβαστικών πληρωμών, έλλειψη εφαρμογής πολιτικών ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος), τα μεγάλα κενά, τη χαμηλή αποδοτικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, την υψηλή πόλωση και την ανάπτυξη πελατειακών σχέσεων στην παροχή κοινωνικής προστασίας, τον άνισο και άδικο καταμερισμός του φορολογικού βάρους στις διάφορες επαγγελματικές κατηγορίες. Η οικογένεια και τα συγγενικά δίκτυα καλούνται να αναπληρώσουν τα κενά στην κοινωνική προστασία.

Το Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας κάθε κράτους αποτελείται από ένα συνδυασμό δημόσιων πολιτικών που υπηρετούν την προστασίας του πληθυσμού. Το Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας θα μπορούσε να χωριστεί σε τρεις υποενότητες:

- Σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (αναπλήρωση εισοδήματος εργαζομένων σε περίπτωση συνδρομής συγκεκριμένων κινδύνων π.χ. γήρας, ασθένεια, αναπηρία κλπ.)
- Σύστημα υγείας (ιατρική και υγειονομική κάλυψη για το σύνολο του πληθυσμού)

- Σύστημα κοινωνικής πρόνοιας (εγγύηση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για όσους αντιμετωπίζουν ανάγκη και δεν διαθέτουν πόρους)

1.3 Θεωρητικές προσεγγίσεις

Ο ρόλος της κρατικής παρέμβασης και του κράτους πρόνοιας έχει οδηγήσει στην δημιουργία διαφόρων θεωρητικών προσεγγίσεων που αφορούν κυρίως τις μεθόδους άσκησης της εκάστοτε κοινωνικής πολιτικής, το εύρος της παρέμβασης αλλά και την επίτευξη ή όχι της κοινωνικής ευημερίας

Τα σημαντικότερα επιχειρήματα ενάντια στο κοινωνικό κράτος είναι τα εξής:

- Το κράτος δεν αντιμετώπισε με επιτυχία την φτώχεια και τις κοινωνικές ανισότητες άρα θεωρείται αναποτελεσματικό
- Οι κοινωνικές παροχές τελικά καταλήγουν υπέρ των μεσαίων κοινωνικών τάξεων και όχι αυτών που έχουν πραγματική ανάγκη
- Τα κοινωνικά προγράμματα κατέληξαν σε μέτρα κοινωνικού ελέγχου
- Το κόστος των κοινωνικών προγραμμάτων είναι αρκετά υψηλό λόγω της απουσίας του ανταγωνισμού
- Η υψηλή φορολογία για την χρηματοδότηση των παροχών άμβλυσε τα κίνητρα για επενδύσεις και οικονομική ανάπτυξη
- Οι ομάδες συμφερόντων γύρω από το κοινωνικό κράτος αυξήθηκαν
- Ενισχυθήκαν τα ρατσιστικά πρότυπα
- Ενισχύθηκε η γραφειοκρατία και ο συγκεντρωτισμός των στελεχών της κοινωνικής διοίκησης
- Το κοινωνικό κράτος αυξάνει την εξάρτηση του ατόμου και μειώνει την υπευθυνότητα του (Σακελαρόπουλος 1999)

Οι βασικότερες λοιπόν θεωρητικές προσεγγίσεις που αναπτύχθηκαν με βάση την κριτική στο κράτος πρόνοιας είναι ο φιλελευθερισμός, ο ωφελισμός και ο υπαρκτός σοσιαλισμός.

Κατά τον φιλελευθερισμό πρωταρχικός στόχος της κοινωνίας είναι η ατομική ελευθερία και ο καλύτερος τρόπος για να επιτευχθεί η οικονομική της διάσταση είναι ο ανταγωνισμός στην αγορά και η ατομική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής. Θεωρούν την κρατική παρέμβαση επιζήμια και δίνουν ιδιαίτερο βάρος στην ιδιωτικοποίηση των κοινωνικών υπηρεσιών. Στους κόλπους των συγχρόνων φιλελεύθερων υπάρχουν και διαφορετικές τάσεις με τους *F. Hayek*, *M. Friedman* να θεωρούν σημαντικότερη κοινωνική αξία την ατομική ελευθερία, υποστηρίζοντας την αγορά και την ιδιωτική οικονομία με βασικό επιχείρημα την μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας. Το κράτος θα παρεμβαίνει για την προστασία της ελευθερίας από εξωτερικούς εχθρούς (άμυνα) αλλά και από τους πολίτες του διατηρώντας την έννομη τάξη και εξασφαλίζοντας συνθήκες πλήρους ανταγωνισμού στις αγορές. Η αναδιανομή του εισοδήματος θα επιτρέπεται σε ελάχιστο βαθμό μόνο για την αντιμετώπιση της φτώχειας ενώ είναι θετικοί στην στήριξη ενός λιτού κοινωνικού κράτους το οποίο θα έχει πρωταρχικό σκοπό την ανακούφιση από την ένδεια. Εν αντίθεση με τον *R. Nozick* όπου είναι υποστηρικτής της ατομικής ιδιοκτησίας αλλά αρνείται κάθε είδους κρατικής παρέμβασης πέραν της ελαχίστης που αφορά θέματα ασφάλειας και είναι αρνητικός προς το κοινωνικό κράτος και τον ρόλο του στην αναδιανομή του εισοδήματος το οποίο θεωρεί καταπιεστικό θεσμό που πνίγει την ελευθερία και τον ατομικισμό.

Ο Ωφελισμός έλκει την καταγωγή του από τον Άγγλο φιλόσοφο *Jeremy Bentham* (1748-1832) όπου πρώτος υποστήριξε:

- Την συνειδητή επιδίωξη των ανθρώπων για ευχαρίστηση αποφεύγοντας τον πόνο
- Την ενθάρρυνση της συμπεριφοράς για αύξηση της ευχαρίστησης, μείωση του πόνου ως οφειλή των ηθικών κανόνων
- Την αναγκαιότητα της κρατικής παρέμβασης για την εξασφάλιση της μέγιστης ευτυχίας για το μέγιστο αριθμό ατόμων.

Οι ασπάζοντες την συγκεκριμένη προσέγγιση υποστηρίζουν ότι η μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας εξασφαλίζεται όταν τα αγαθά παράγονται αποτελεσματικά και διανέμονται δίκαια (αν και όχι απαραίτητα ίσα). Στα αγαθά περιλαμβάνονται όχι μόνο τα αγαθά και οι υπηρεσίες αλλά και τα δικαιώματα, οι ελευθερίες και η πολιτική δύναμη. Θεωρούν τον καπιταλισμό αποτελεσματικότερο από οποιοδήποτε άλλο σύστημα παράλληλα όμως θεωρούν ότι συνεπάγεται υψηλό κόστος με όρους

ανισότητας και φτώχειας και ότι το κράτος μπορεί να μετριάσει αυτό το κόστος αυξάνοντας την κοινωνική ευημερία. Υποστηρίζουν το κοινωνικό κράτος ως εργαλείο καταπολέμησης των ανισοτήτων μόνο όταν συμβάλλει περισσότερο από άλλες εναλλακτικές ρυθμίσεις στην επίτευξη των κοινωνικών στόχων και δέχονται την δημόσια παραγωγή των αγαθών σε περίπτωση που υπάρχουν ατέλειες και αδυναμίες στην αγορά.

Στον υπαρκτό σοσιαλισμό οι βασικοί σοσιαλιστικοί στόχοι είναι η ισότητα, η ελευθερία και η αλληλεγγύη. Οι σοσιαλιστές ενώ συμφωνούν ως προς τους κοινωνικούς στόχους και την διάγνωση των αποτυχιών της αγοράς στο να τους ικανοποιήσει διχάζονται ως προς τον καλύτερο τρόπο επίτευξής τους. Οι σοσιαλδημοκράτες υποστηρίζουν ότι οι θεσμικές αλλαγές με προεξέχοντα τον ολοένα και διευρυνόμενο ρόλο του κράτους έχουν περιορίσει σημαντικά τα κακά του καπιταλισμού και έχουν καταστήσει δυνατό τον έλεγχο του συστήματος της αγοράς και την χρησιμοποίησή του για την επίτευξη σοσιαλιστικών στόχων. Αποδέχονται το ρόλο της ατομικής ιδιοκτησίας και της αγοράς αν και τροποποιημένο και στις δύο των περιπτώσεων από την κρατική παρέμβαση. Ταυτίζονται με τους ωφελιστές πιστεύοντας ότι οι στόχοι τους θα επιτευχθούν στο πλαίσιο μιας μικτής οικονομίας. Υπερασπίζονται το κοινωνικό κράτος ως βασικό εργαλείο καταπολέμησης των ανισοτήτων.

Στον αντίποδα οι Μαρξιστές θεωρούν την ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής και το σύστημα της αγοράς και του κέρδους αντιφατικά με τους σοσιαλιστικούς στόχους. Απορρίπτουν τον καπιταλισμό ακόμα και με την μορφή της μικτής οικονομίας θεωρώντας τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής εκμεταλλευτικές και ασύμβατες με την επίτευξη του στόχου της ισότητας. Μέχρι τα τέλη του '70 οι μαρξιστές ήταν αντίθετη προς το κοινωνικό κράτος. Κάποιοι το θεωρούσαν επιβλαβή για την εργατική τάξη θεσμό που απλώς αποτελεί εργαλείο κοινωνικού ελέγχου και χρησιμεύει στη διατήρηση του καπιταλιστικού συστήματος ενώ άλλοι υποστηρίζουν τι αποτελεί γνήσια βελτίωση των συνθηκών ζωής της εργατικής τάξης και ταυτόχρονα το τίμημα που πληρώνει για τη μείωση της επαναστατικότητας της η αστική τάξη. Από τα τέλη του '80 και μετέπειτα οι απόπειρες συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους από φιλελεύθερους και σοσιαλδημοκράτες έστρεψαν το σύνολο των μαρξιστών στην

υπεράσπισή του. Το κοινωνικό κράτος θεωρήθηκε ως αποκρυστάλλωση των κατακτήσεων της εργατικής τάξης τις προηγούμενες δεκαετίες.

1.4 Φτώχεια (εννοιολογική προσέγγιση) και τρόποι μέτρησης-headcount ratio

Με το όρο φτώχεια αναφερόμαστε στην οικονομική κατάσταση που χαρακτηρίζεται από έλλειψη επαρκών πόρων για την ικανοποίηση βασικών ανθρώπινων αναγκών. Ο δείκτης που ορίζει το όριο φτώχειας διαφέρει από χώρα σε χώρα και βέβαια επηρεάζει αντίστοιχα τις πολιτικές που ασκούν (Wikipedia).

Ένας ακόμη εμπειριστατωμένος ορισμός της φτώχειας είναι ο εξής: « η έλλειψη εισοδήματος και παραγωγικών πηγών που διασφαλίζουν μακροπρόθεσμα ένα διατηρήσιμο επίπεδο διαβίωσης στην πείνα, στον υποσιτισμό, στην κακή υγεία στην περιορισμένη ή καθόλου πρόσβαση στην εκπαίδευση και άλλες βασικές υπηρεσίες, στην αυξανόμενη νοσηρότητα και θνησιμότητα λόγω ασθενειών, στην έλλειψη στέγης και στις κακές συνθήκες διαβίωσης, στο επισφαλές περιβάλλον, στις κοινωνικές διακρίσεις και στον αποκλεισμό. Χαρακτηρίζεται επίσης από έλλειψη συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων καθώς και στη δημόσια , κοινωνική και πολιτισμική ζωή» (Πετμεζίδου Μ.,2004).

Το φαινόμενο της φτώχειας και αντίστοιχα η κρατική παρέμβαση στον Ευρωπαϊκό χώρο δεν είναι σύγχρονο αλλά αντίθετα υπάρχουν καταγεγραμμένες κάποιες δράσεις κυρίως στον 19^ο και 20^ο αιώνα όπως ίδρυση πτωχοκομείων, ιδρυμάτων περίθαλψης ή γενικότερα ασύλων. Ενώ επικρατεί η άποψη ότι στο Δυτικό κόσμο κυρίως με τις πολιτικές και την αύξηση του κράτους πρόνοιας η φτώχεια έχει μειωθεί βλέπουμε την εξαθλίωση και τον κοινωνικό αποκλεισμό να μαστίζει ακόμα μεγάλο μέρος του πλανήτη μας.

Η επιστημονική κοινότητα προσπαθώντας να δώσει ένα πιο συγκεκριμένο τρόπο μέτρησης προχώρησε στην διάκριση της φτώχειας σε δύο κατηγορίες την απόλυτη και σχετική φτώχεια.

Ορίζεται ως απόλυτη φτώχεια το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με λιγότερο από ένα προκαθορισμένο ποσό χρημάτων αδυνατώντας να καλύψει βασικές βιοτικές ανάγκες (στέγη, τροφή, εκπαίδευση, υπηρεσίες υγείας κτλ.) και εξαρτάται όχι μόνο από το χρηματικό κομμάτι αλλά από την αδυναμία αυτών των ανθρώπων να έχουν πρόσβαση σε διάφορες υπηρεσίες (Αλτάνης, 2006). Η στατιστική που χρησιμοποιείται και από την Παγκόσμια Τράπεζα είναι το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με λιγότερο του ενός δολαρίου ανά ημέρα στο επίπεδο τιμών του 1985.

Η δεύτερη κατηγοριοποίηση του ορισμού αναφέρεται στη σχετική φτώχεια και περιλαμβάνει το ποσοστό των ατόμων μιας χώρας των οποίων το βιοτικό επίπεδο απέχει από το μέσο όρο της κοινωνίας τους. Δηλαδή τα νοικοκυριά ζουν με εισόδημα κατώτερο του διαμέσου εισοδήματος (συνήθως 50%) στην χώρα. Ο αριθμός του ποσοστού του διαμέσου εισοδήματος διαφέρει από χώρα σε χώρα. Στην Ε.Ε το όριο της φτώχειας προκύπτει από το προσδιορισμένο αναλογικό ποσοστό του ισοδύναμου εισοδήματος το οποίο έχει επιλεγεί στο 60% του μέσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος (Αλτάνης Π.,2006).

Συνοψίζοντας θα μπορούσαμε να πούμε ότι η φτώχεια αναφέρεται κυρίως στην στέρηση αγαθών και προσδιορίζεται ως απόλυτη αδυναμία κάλυψης βασικών βιοτικών αναγκών και ως σχετική εισοδηματική ανισότητα. Τα τελευταία χρόνια έγινε προσπάθεια από επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων να θέσουν συγκεκριμένα κριτήρια για τον προσδιορισμό της γραμμής της φτώχειας. Η διαδικασία επιλογή ενός κριτηρίου που θα έχει την δυνατότητα να διαχωρίζει τους φτωχούς από τους μη φτωχούς περιγράφοντας την συνολική φτώχεια σε μια κοινωνία και να συνδυάζει τα χαρακτηριστικά των φτωχών σε ένα σύνθετο δείκτη συνολικής φτώχειας.

Όταν μιλάμε για απόλυτη φτώχεια η γραμμή ορίζεται ανεξάρτητα από το συνολικό επίπεδο ανάπτυξης της κοινωνίας των ατόμων σε αυτήν και διατηρείται διαχρονικά. Η γνωστότερη γραμμή απόλυτης φτώχειας είναι το όριο του ενός δολαρίου ανά μέρα. Αντίθετα σε καταστάσεις ‘σχετικής’ φτώχειας η συνολική κατανομή του εισοδήματος στην κοινωνία πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν κατά τον ορισμό της γραμμής της φτώχειας. Η γραμμή μεταβάλλεται διαχρονικά καθώς βελτιώνει ή χειροτερεύει το συνολικό βιοτικό επίπεδο μιας κοινωνίας. Η πιο συνηθισμένη ταυτοποίηση της γραμμής φτώχειας είναι το 60% του εθνικού διαμέσου διαθέσιμου κατά κεφαλήν εισοδήματος

Ο κατά κεφαλήν δείκτης εισοδήματος (headcount measure) μετράει είτε τον απόλυτο αριθμό είτε συνήθως το ποσοστό των ατόμων ως προς το συνολικό πληθυσμό που βρίσκεται κάτω από τη γραμμή φτώχειας αγνοώντας παντελώς το βάθος της φτώχειας και δεν έχει καμία ευαισθησία στο μέγεθος της ανισότητας μεταξύ των φτωχών. Παρόλα αυτά όμως παραμένει ο συνηθέστερος από τους δείκτες φτώχειας και ορίζει ένα επίπεδο εισοδήματος ικανού να εξασφαλίσει ένα ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης. Το μεγαλύτερο μέρος αυτού του ελαχίστου εισοδήματος καλύπτει τις ανάγκες διατροφής (Ρέππας Π.,2002)

Στην Ε.Ε. η μέτρηση των δεδομένων της φτώχειας γίνεται από τις Έρευνες Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (EU-SILC) και σε συνεργασία με την Eurostat πραγματοποιούν μελέτες και έρευνες σε σχέση με το βιοτικό επίπεδο των πολιτών, που βέβαια παίζουν καθοριστικό ρόλο στις πολιτικές που θα επιλεγούν να εφαρμοστούν στα κράτη μέλη.

Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται είναι κυρίως οι εξής:

- Κίνδυνος της φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, που ορίζεται ως το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά των οποίων το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλότερο του ορίου της φτώχειας, το οποίο ορίζεται στο 60% του εθνικού διάμεσου εισοδήματος.
- Εμμονή χαμηλού εισοδήματος (εμμονή του κινδύνου φτώχειας), άτομα που ζουν σε νοικοκυριά με τελικό ισοδύναμο εισόδημα κατώτερο του ορίου της φτώχειας για το τρέχον έτος και (τουλάχιστον) άλλα δύο έτη.
- Σχετικό χάσμα του κινδύνου φτώχειας, που υπολογίζει την απόσταση που χωρίζει το εισόδημα των ατόμων που απειλούνται από τη φτώχεια από το όριο της φτώχειας. Δίνει την δυνατότητα με άλλα λόγια να εξετασθεί ο «βαθμός φτώχειας των φτωχών» ή «πόσο φτωχοί είναι οι φτωχοί». Όσο πιο υψηλός είναι ο συγκεκριμένος δείκτης τόσο πιο έντονη χαρακτηρίζεται η φτώχεια, που σημαίνει ότι το εισόδημα των πιο φτωχών απέχει κατά πολύ από το όριο φτώχειας.
- Ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος – δείκτης (S 80 / S20), δείκτης που εκφράζεται ως λόγος του εισοδήματος του υψηλότερου 20% της κατανομής εισοδήματος προς το χαμηλότερο 20% και εξετάζει το μερίδιο εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού σε σύγκριση με το μερίδιο εισοδήματος του φτωχότερου 20% του πληθυσμού

- Συμπληρωματικός δείκτης ανισοκατανομής εισοδήματος – συντελεστής Gini ο οποίος παρουσιάζει τον βαθμό ανισοκατανομής και κυμαίνεται από 0% (στην περίπτωση απόλυτης ισότητας όπου κάθε άτομο λαμβάνει ακριβώς το ίδιο εισόδημα) έως 100% (στην περίπτωση πλήρους ανισοκατανομής όπου ολόκληρο το εθνικό εισόδημα συγκεντρώνεται σε ένα και μόνο άτομο) (ΟΚΕ, 2009).

Καταλήγοντας πολλές εννοιολογικές προσεγγίσεις έχουν γίνει για τον προσδιορισμό της φτώχειας, τους δείκτες και για την γραμμή της φτώχειας. Παρουσιάζεται σε όλες τις κοινωνίες τόσο στις ανεπτυγμένες όσο και στις υπανάπτυκτες και σε όλες τις χρονικές περιόδους. Οι συνέπειες της φτώχειας τόσο σε ατομικό όσο και συλλογικό επίπεδο είναι πολλαπλές και καθοριστικής σημασίας για την εξέλιξη-πρόοδο του ατόμου αλλά και της κοινωνίας γενικότερα. Είναι σημαντικό λοιπόν να αντιμετωπίσουμε την φτώχεια ως φαινόμενο πολύπλευρο, διαχρονικό και απόλυτα συνυφασμένο με την ολιστική μελέτη των κοινωνιών που εμφανίζεται.

1.5 Κοινωνικός αποκλεισμός

Το άτομο που ζει σε καθεστώς φτώχειας, δηλαδή με βιοτικό επίπεδο κάτω από το ελάχιστο όριο διαβίωσης ή κάτω από το μέσο βιοτικό επίπεδο, εμφανίζει πληθώρα μειονεκτημάτων όπως ανεργία, χαμηλό εισόδημα, κακή στέγαση, ελλείψεις υγειονομική περίθαλψη και εμπόδια στην μαθησιακή διαδικασία. Είναι συχνά αποκλεισμένος και περιθωριοποιημένος από την συμμετοχή σε δραστηριότητες οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και η πρόσβασή τους σε θεμελιώδη δικαιώματα μπορεί να είναι περιορισμένη.

Η πατρότητα του όρου κοινωνικό αποκλεισμός ανήκει στον Rene Lenoir, ανώτατο στέλεχος της γαλλικής κρατικής διοίκησης, που τον χρησιμοποίησε για πρώτη φορά το 1974, αναφερόμενος σε διάφορες κατηγορίες πληθυσμού που δεν καλύπτονταν από την κοινωνική ασφάλιση όπως τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι ηλικιωμένοι, οι μονογονεϊκές οικογένειες. Η αδυναμία των ατόμων να συμμετέχουν σε βασικές πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές λειτουργίες ή με

άλλα λόγια η αποστέρηση του ατόμου από θεμελιώδη πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα, συνιστά τον πυρήνα της έννοιας του κοινωνικού αποκλεισμού (Silver, 1994).

Η έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού αναφέρεται στην αδυναμία πρόσβασης σε βασικούς κοινωνικούς θεσμούς όπως στην αγορά εργασίας, στο σύστημα υγείας, στο εκπαιδευτικό σύστημα, το κράτος και την κοινότητα. Ο κοινωνικός αποκλεισμός σε σύγκριση με την φτώχεια διαφέρουν κυρίως στο ότι ο «αποκλεισμός» δεν αναφέρεται αποκλειστικά στα οικονομικά δεδομένα του ατόμου ή της κοινωνίας αλλά αντίθετα προσδιορίζεται από πολύπλευρα κοινωνικά φαινόμενα. Δηλαδή αποτελεί ακριβώς εκείνη τη διαδικασία που εμφανίζεται ως αποτέλεσμα συσσώρευσης πολλών κοινωνικών μειονεκτημάτων ή αρνητικών καταστάσεων που οδηγεί το άτομο να στερείται βασικών θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Παπαδοπούλου, 2004).

Στην έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού εμπεριέχεται και η σχετική στέρηση, όπου το κοινωνικά αποκλειόμενο άτομο στερείται πρόσβασης σε αγαθά και κοινωνικές λειτουργίες τα οποία οι γείτονες του, οι συνάδελφοι του και γενικότερα η ομάδα αναφοράς του (κοινωνική ομάδα όπου ανήκει) κατέχουν. Συνεπώς το άτομο μπορεί να ικανοποιεί βασικές βιοτικές ανάγκες όπως στέγαση, διατροφή, ένδυση, υγεία αλλά να στερείται άλλα αγαθά που οι όμοιοι του κατέχουν. Ο Townsend (1979) ορίζει ότι κατά την σχετική στέρηση τα άτομα χάνουν ένα μέρος του εισοδήματός τους που συνήθως είναι κάτω από τον μέσο όρο με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εξασφαλίσουν τα βασικά αγαθά ή να μην μπορούν να συμμετάσχουν στην κοινωνική ζωή και γενικότερα να έχουν ένα επίπεδο διαβίωσης χαμηλότερο από αυτό που ορίζει η κοινωνία στην οποία ζουν.

Η σύνδεση της σχετικής στέρησης και του κοινωνικού αποκλεισμού έγκειται στη αναφορά ότι εάν η στέρηση γίνει μακροχρόνια τότε μπορεί να οδηγήσει σε κοινωνικό αποκλεισμό. Όταν ένα άτομο στερείται για μεγάλο χρονικό διάστημα την πρόσβαση σε βασικά αγαθά διαβίωσης ή λειτουργίες τότε αυξάνονται οι πιθανότητες να οδηγηθεί σε απαξίωση και κοινωνικό αποκλεισμό (Atkinson, 1998).

Ο κοινωνικός αποκλεισμός εμφανίζεται σε διάφορες μορφές και εκφάνσεις της ζωής του ατόμου όπως:

- Κοινωνικό πεδίο (εργασία, εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη, κοινωνική στήριξη)

- Οικονομικό πεδίο (εργασία, επιχειρηματικότητα, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες)
- Πολιτικό πεδίο (ενεργή συμμετοχή στον πολιτικό βίο, στη λήψη αποφάσεων και στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος)
- Πολιτιστικό πεδίο (συμμετοχή ατόμου σε κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα).

Οι ευπαθείς κοινωνικές ομάδες βιώνουν πολλές φορές ταυτόχρονο αποκλεισμό και αποξένωση από διάφορα επίπεδα λειτουργίας των σύγχρονων κοινωνιών, όπως την αγορά εργασίας, τις υπηρεσίες του κράτους και από τον παραδοσιακό ιστό στήριξης που είναι το οικογενειακό περιβάλλον- κοινότητα. Η κατηγοριοποίηση των ατόμων που είναι ευάλωτα έναντι του κοινωνικού αποκλεισμού θα μπορούσε να είναι η εξής:

- Οικονομικά αδύναμοι (άτομα με περιορισμένους πόρους)
- Γυναίκες
- Ηλικιωμένοι
- Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
- Άτομα με χρόνια νοσήματα ή ψυχικές παθήσεις
- Χρήστες τοξικών ουσιών-απεξαρτημένοι
- Αποφυλακισμένοι
- Αναλφάβητοι ή μη σύγχρονα καταρτισμένοι
- Άνεργοι
- Άστεγοι
- Αλλοεθνείς
- Πρόσφυγες – μετανάστες
- Δομή οικογένειας (μονογονεϊκή – πολύτεκνη)
- Άτομα που έχουν βιώσει φυσικές καταστροφές
- Γεωγραφικά δεδομένα

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι σε άμεση συνάρτηση με βασικού τύπου κεφαλαίου που υπάρχουν και δομούν την κοινωνία. Καθώς γίνεται σύνδεση με το χρηματικό κεφάλαιο (εργασία-μισθός, κοινωνική στήριξη- επιδόματα, οικονομικά δεδομένα), το ανθρώπινο (κατάρτιση, εκπαίδευση, εργασιακή εμπειρία), το φυσικό κεφάλαιο (στέγη, φυσικό περιβάλλον) και το

κοινωνικό κεφάλαιο (οικογένεια, κοινότητα). Συνοψίζοντας λοιπόν ο όρος κοινωνικός αποκλεισμός έχει πολλαπλές διαστάσεις, σχετίζεται με την φτώχεια, την σχετική στέρηση και στην αδυναμία του ατόμου ή της ομάδας να έχει πρόσβαση σε κοινωνικά αγαθά όπως αυτά της εκπαίδευσης, της υγειονομικής περίθαλψης, της εργασίας, των κοινωνικών παροχών και δρώμενων γενικότερα.

2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

2.1 Η εισαγωγή της κοινωνικής πρόνοιας στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η συνθήκη της Λισσαβόνας (2000) θέτει ουσιαστικά τα θεμέλια του κοινωνικού προσανατολισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της προώθησης της κοινωνικής οπτικής στις πολιτικές. Μάλιστα στο κείμενο για την προετοιμασία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τονίζεται: " το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο πρέπει να υποστηρίξει τη μετάβαση στην κοινωνία της γνώσης. Προωθώντας την εργασία, εξασφαλίζοντας βιώσιμα συνταξιοδοτικά συστήματα -ενώ ο ευρωπαϊκός πληθυσμός χαρακτηρίζεται ως γηράσκων- και εξασφαλίζοντας κοινωνική σταθερότητα, θα προωθηθεί η κοινωνική ολοκλήρωση".

Μιλώντας για κοινωνική ολοκλήρωση, η Επιτροπή θέτει στόχους καταπολέμησης κοινωνικών φαινομένων όπως έμφυλες διακρίσεις, ανεργία, ξενοφοβία, πράξεις κατά ατόμων με ειδικές ανάγκες, ανεργία που οδηγούσαν συγκεκριμένα σε κοινωνικό αποκλεισμένο. Τα κράτη μέλη λοιπόν θέτουν πρώτη φορά ως στόχο, όχι μόνο την μείωση της φτώχειας αλλά και την μείωση κοινωνικών ανισοτήτων. Τέθηκα θέματα ίσων ευκαιριών, κοινωνικής και ατομικής ευημερίας και μέγιστης πρόσβασης στις κοινωνικές υπηρεσίες. Τα κράτη υποχρεούνται πλέον να υποβάλουν τις δράσεις τους για την κοινωνική πολιτική και να δημιουργούν εθνικά σχέδια δράσης (Αλτάνης Π.,2006).

Πέραν του οικονομικού και περιβαλλοντικού πυλώνα της Στρατηγικής της Λισσαβόνας υπάρχει και ο κοινωνικός πυλώνας με απώτερο σκοπό τον εκσυγχρονισμό του κοινωνικού μοντέλου, την επένδυση σε ανθρώπινους πόρους και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Τα κράτη μέλη καλούνται να εφαρμόσουν πολιτικές που αφορούν:

- Την εκπαίδευση και την κατάρτιση δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στους νέους και στους άνεργους, τα επαγγελματικά προσόντα των οποίων απαξιώνονται με την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών. Ως απαραίτητες ενέργειες κρίνονται, η αύξηση των επενδύσεων στο «ανθρώπινο κεφάλαιο», η μείωση -στο 50% μέχρι το 2010- του ποσοστού των πολιτών ηλικίας 18 έως 24 ετών, οι οποίοι δεν λαμβάνουν ανώτερη εκπαίδευση, η πρόσβαση όλων των σχολείων στο διαδίκτυο και η εξέλιξη των κέντρων κατάρτισης σε πολύπλευρα κέντρα γνώσης, με συμμετοχή πολλών ομάδων στόχων και δικτύωσή τους με ερευνητικά κέντρα και επιχειρήσεις.
- Τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας. Ως στόχος τέθηκε η αύξηση του συντελεστή απασχόλησης από 61% το 2000 σε 70% το 2010 και, ειδικότερα, η αύξηση της γυναικείας απασχόλησης από 51% το 2000 σε τουλάχιστον 60% το 2010. Για την επίτευξη του στόχου δίνεται έμφαση στη διαβίου μάθηση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, στις ευέλικτες μορφές εργασίας, την αύξηση της απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών και την διασφάλιση των ίσων ευκαιριών.
- Τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής, μέσω των οποίων θα εξασφαλίζεται η επαρκής αμοιβή της εργασίας, η βιωσιμότητά τους υπό το πρίσμα της γήρανσης του πληθυσμού, η ισότητα των φύλων, η ποιότητα των υπηρεσιών υγείας και η εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την εξάλειψη του κοινωνικού αποκλεισμού, μέσω της καταπολέμησης της φτώχειας και της ανεργίας, την βελτίωση των δεξιοτήτων και την πρόσβαση στη γνώση και την αγορά εργασίας

Την δεκαετία του '90 δημιουργήθηκε η Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού (ΑΜΣ) και θεσπίστηκε ως εργαλείο της συνθήκης της Λισσαβόνας παρέχοντας ένα νέο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των μελών της με αντικείμενο τη σύγκλιση των εθνικών πολιτικών προκειμένου να επιτευχθούν ορισμένοι κοινοί στόχοι. Πρόκειται για μια μορφή μη δεσμευτικού δικαίου το οποίο δεν υποχρεώνει τις χώρες να το προβλέψουν ούτε να

τροποποιήσουν τις εθνικές νομοθεσίες τους. Η ΑΜΣ εφαρμόζεται σε τομείς όπως όπως η απασχόληση, η κοινωνική προστασία, η εκπαίδευση, η νεολαία και η επαγγελματική κατάρτιση και βασίζεται κατά κύριο λόγο: στον από κοινού προσδιορισμό των προς επίτευξη στόχων (αποφασίζονται από το Συμβούλιο), σε μέσα μέτρησης που έχουν οριστεί από κοινού (στατιστικές, δείκτες, κατευθυντήριες γραμμές), στη συγκριτική αξιολόγηση, στη σύγκριση δηλαδή των επιδόσεων των κρατών μελών και στην ανταλλαγή των βέλτιστων πρακτικών (εποπτεία που διενεργείται από την Επιτροπή). Στο πλαίσιο αυτής της διακυβερνητικής μεθόδου, τα κράτη μέλη αξιολογούνται από άλλα κράτη μέλη («άσκηση πίεσης από ομότιμους») και η Επιτροπή έχει μόνον εποπτικό ρόλο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Δικαστήριο δεν εμπλέκονται σχεδόν καθόλου στη διαδικασία της ΑΜΣ.

Στο άρθρο 151 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) περιγράφονται οι στόχοι της κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ: προώθηση της απασχόλησης, βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης, ίση μεταχείριση των εργαζόμενων, επαρκής κοινωνική προστασία σύμφωνα με τις ανάγκες, κοινωνικός διάλογος, ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού με στόχο την επίτευξη υψηλού και βιώσιμου επιπέδου απασχόλησης, καθώς και καταπολέμηση του αποκλεισμού. Εκτός αυτού το αρ. 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) παρέχει έναν δεσμευτικό χαρακτήρα στα κοινωνικά δικαιώματα του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Επιπρόσθετα το αρ. 9 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει μια κοινωνική ρήτρα η οποία λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή των πολιτικών και των δράσεων της Ε.Ε. και αφορά κοινωνικές απαιτήσεις όπως:

- προώθηση υψηλού επιπέδου απασχόλησης
- εξασφάλιση κοινωνικής προστασίας·
- καταπολέμηση κοινωνικού αποκλεισμού·
- παροχή υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

Η άσκηση κοινωνικής πολιτικής αποτελεί κυρίως αρμοδιότητα των χωρών μελών της ΕΕ. Για ορισμένες πτυχές, ωστόσο, υπάρχει επιμερισμένη αρμοδιότητα με την ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορούν να εγκρίνουν μέτρα ενθάρρυνσης, με σκοπό να ενισχύσουν και να συμπληρώσουν τη δράση των χωρών της ΕΕ ή ελάχιστες απαιτήσεις με τη μορφή οδηγιών, δηλαδή νομοθετικών πράξεων οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα στις χώρες

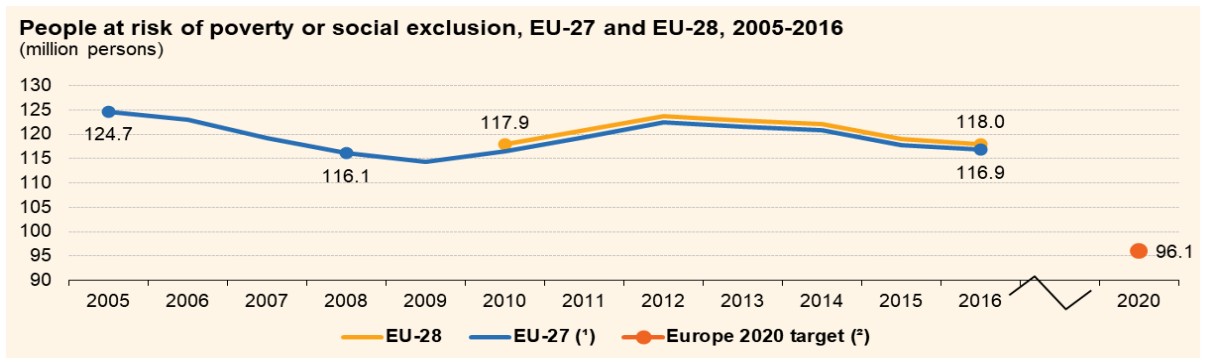
της ΕΕ να εγκρίνουν επιπλέον αυστηρότερες διατάξεις. Τέτοιου είδους οδηγίες αφορούν αποκλειστικά τους τομείς της εργασίας (όρους εργασίας, υγεία, ασφάλεια εργαζομένων, κοινωνική ασφάλιση προστασία, ενημέρωση, συλλογική εκπροσώπηση και προστασία εργαζομένων), τις εργασιακές συνθήκες των νόμιμα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, την αφομοίωση των αποκλεισμένων από την αγορά εργασίας προσώπων και την εργασιακή ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.

2.2 Μέθοδοι – εργαλεία άσκησης της κοινωνικής πολιτικής στην Ε.Ε.

Όπως προαναφέραμε η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού εμπίπτει κυρίως στις αρμοδιότητες των εκάστοτε εθνικών κυβερνήσεων με την Ε.Ε. να μπορεί να έχει καθοριστικό ρόλο, χορηγώντας χρηματοδοτήσεις αναδεικνύοντας ορθές πρακτικές και νομοθετώντας κανόνες. Για την καλύτερη επίτευξη των στόχων και την ορθότερη άσκηση της Κ.Π. χρησιμοποιούνται διάφορα εργαλεία και μέθοδοι που καθορίζουν το εύρος και το αντικείμενο των πολιτικών.

2.2.1. Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Πρόκειται για ένα μέσο που δημιουργήθηκε το 2010 που στοχεύει στην μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού περίπου 20.000.000 ανθρώπων μέχρι το 2020. Αναφέρονταν για μια οικονομική ανάπτυξη που θα είχε έξυπνο βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς χαρακτήρα με επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία, με βιομηχανία φιλική στο περιβάλλον δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο νέες θέσεις εργασίας μειώνοντας την ανεργία και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

(*) Data for 2005 and 2006 are estimates.

(?) The overall EU target (referring to the EU-27 — the 27 EU countries before the accession of Croatia) is to lift at least 20 million people out of the risk of poverty or social exclusion by 2020. Due to the structure of the survey on which most of the key social data is based (EU Statistics on Income and Living Conditions), a large part of the main social indicators available in 2010, when the Europe 2020 strategy was adopted, referred to 2008 as the most recent year of data available. This is the reason why monitoring of progress towards the Europe 2020 strategy's poverty target takes 2008 as a baseline year.

Source: Eurostat (online data code: t2020_50)

eurostat

Εικόνα 2.2.1.1: Πληθυσμός στα όρια της φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό στην Ε.Ε

Πηγή: Eurostat

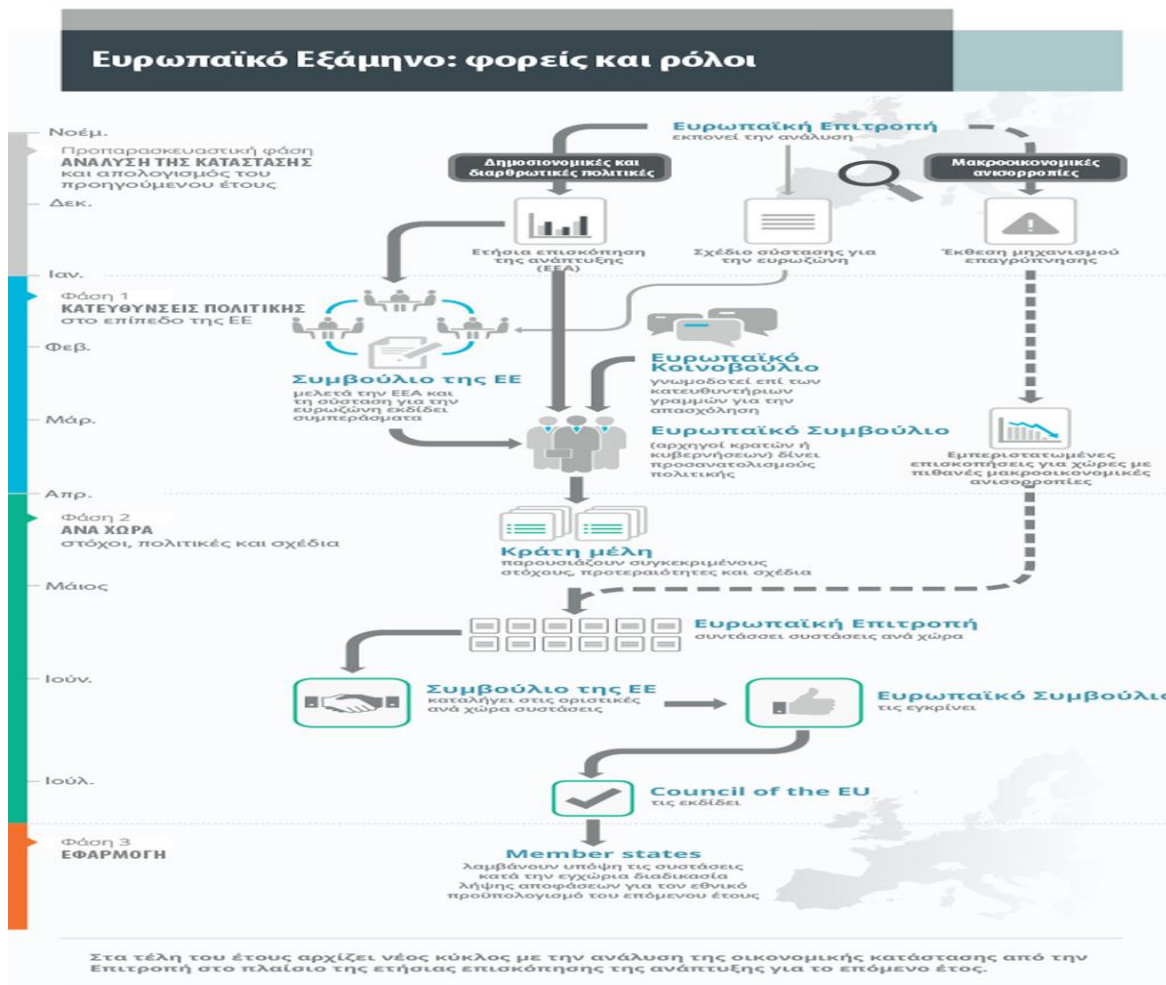
Η πλατφόρμα στην ουσία ήταν μέρος της στρατηγικής "ΕΥΡΩΠΗ 2020" που αποτέλεσε πρόγραμμα της κοινωνικής προστασίας της Ε.Ε και είχε σχεδιαστεί με τρόπο όπου επιτρέπει την συνεργασία διαφορετικών κοινωνικών ομάδων μεταξύ των οποίων οι εθνικές κυβερνήσεις, τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε., οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, ιδιωτικές πρωτοβουλίες (ΜΚΟ) αλλά και τα ίδια τα άτομα που βρίσκονται υπό συνθήκες φτώχειας. Η συνεργασία στοχεύει στην ανάπτυξη πανευρωπαϊκών πολιτικών που έχουν να κάνουν με την κοινωνική ένταξη:

- της πρόσβασης στην απασχόληση, σε βασικές υπηρεσίες, στην τεχνολογία της πληροφορία και την κοινωνική προστασία
- στην εκπαίδευση και της νεολαίας
- των μεταναστών
- ατόμων που υφίστανται διακρίσεις (μειονότητες, άστεγοι, ατόμων με αναπηρία)

Εν συντομία οι στόχοι που έθεσε η στρατηγική αφορούσαν την απασχόληση, την έρευνα, την μείωση της φτώχειας, την εκπαίδευση και την κλιματική αλλαγή. Ως τομείς δράσεις της Ευρωπαϊκής Πλατφόρμας της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού θα μπορούσαμε να αναφέρουμε την ορθολογική διαχείριση των Ευρωπαϊκών κονδυλίων που αφορούν την κοινωνική πολιτική, την αύξηση του ποσοστού των ατόμων σε υπηρεσίες, την εισαγωγή του ιδιωτικού τομέα και την από κοινού δράσεις.

2.2.2 Ευρωπαϊκό Εξάμηνο

Στις 17 Ιουνίου του 2010 εγκρίθηκε επίσημα η ιδέα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο επί της ουσίας ήταν προϊόν της οικονομικής κρίσης ενώ απώτερος σκοπός του είναι ο συντονισμός της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής των κρατών μελών της Ένωσης και κατ' επέκταση της νέας ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης. Η οργάνωση της εφαρμογής της δημοσιονομικής πολιτικής πραγματοποιείται σε ετήσια βάση και αποτελείται από δύο εξάμηνα. Στους πρώτους έξι μήνες η Επιτροπή αναλύει τα σχέδια πολιτικής που έχουν κατατεθεί από τα Κράτη μέλη εφόσον έχουν δοθεί οι απαραίτητες κατευθύνσεις και εν συνεχεία κάθε χώρα λαμβάνει συγκεκριμένες συστάσεις τις οποίες και καλείται να εφαρμόσει κατά τον δεύτερο κύκλο. Η διαδικασία αυτή απαντά στο ερώτημα αν οι εθνικές στρατηγικές είναι συναφείς με τις αρχές της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και τους κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Γενική Γραμματεία © European Union 2017. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με μινιό της πηγής

Εικόνα 2.2.2.1: Ευρωπαϊκό εξάμηνο Πηγή: consilium.europa.eu

2.2.3 Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας

Είναι μια συμβουλευτική επιτροπή πολιτικής της ΕΕ για τους υπουργούς Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων στην Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων του Συμβουλίου (EPSCO), που ιδρύθηκε με τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 160).

Η επιτροπή παρακολουθεί την κοινωνική κατάσταση και την ανάπτυξη των πολιτικών κοινωνικής προστασίας στα κράτη μέλη της Ε.Ε., Αναφέρει σχετικά με την κοινωνική ένταξη, την υγειονομική περίθαλψη, μακροχρόνια περίθαλψη και συντάξεις στο πλαίσιο της κοινωνικής ανοικτής μεθόδου συντονισμού προάγει τη συζήτηση και το συντονισμό

των πολιτικών προσεγγίσεων μεταξύ των εθνικών κυβερνήσεων και της Επιτροπής. Επίσης, προετοιμάζει τις συζητήσεις του Συμβουλίου σχετικά με την κοινωνική προστασία και τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Παράγει, επίσης, εκθέσεις και γνωμοδοτήσεις με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως του Συμβουλίου ή της Επιτροπής.

Οι βασικοί στόχοι της Επιτροπής επικεντρώνονται στη μείωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού προάγοντας δράσεις για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, για προάσπιση βασικών βιοτικών αναγκών και δικαιωμάτων των πολιτών της Ε.Ε. αλλά και την αποφυγή φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού (Αλτάνης Π.,2006).

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι οι κοινωνικές πολιτικές αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της Ευρωπαϊκής πολιτικής, αξιοποιώντας μεθόδους, δείκτες, την συνεργασία των κρατών μελών για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων και την επίτευξη της κοινωνικής ισότητας.

2.3 Προγράμματα και θεσμοί της Ε.Ε για την Κοινωνική πολιτική

Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών και η σωρεία οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων που προκαλεί, έχει οδηγήσει όλα τα κράτη μέλη να αναπτύξουν προγράμματα που στηρίζουν τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Ο βασικός στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι να υπάρχει ένα ελάχιστο εγγυημένο για κάθε άτομο, το οποίο θα του επιτρέπει να ζει αξιοπρεπώς καλύπτοντα τις βασικές βιοτικές του ανάγκες.

Η Ε.Ε. έχει θεσπίσει συγκεκριμένα προγράμματα και έχουν εδραιωθεί θεσμοί με στόχευση την προάσπιση των αδυνάτων και την ευρωπαϊκή ευημερία. Ενδεικτικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε κάποια από αυτά.

2.3.1 Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (European Social Fund)

Πρόκειται για το κύριο εργαλείο μέσω του οποίου μεταξύ άλλων χρηματοδοτούνται δράσεις που αφορούν την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη. Συμβάλλει ουσιαστικά στην οικονομική ανάπτυξη χρηματοδοτώντας δράσεις που θα βοηθήσουν άτομα να

βελτιώσουν τις επαγγελματικές τους δεξιότητες και προοπτικές. Τα προγράμματα του ταμείου σχεδιάζονται από τα κράτη και εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ οι χρηματοδοτήσεις μπορούν να απορροφηθούν τόσο από δημόσιους όσο και από ιδιωτικούς φορείς. Το ΕΚΤ έχει θέσει ως στόχους:

- Την αύξηση της απασχόλησης με την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας καθώς επίσης την κατάρτιση των ήδη απασχολούμενων ατόμων με, την καταπολέμηση της διαφορετικότητας στον εργασιακό χώρο
- Την παροχή καλύτερης εκπαίδευσης μέσω προγραμμάτων κατάρτισης και δια βίου εκπαίδευσης
- Την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δημοσίας διοίκησης
- Την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης

Ουσιαστικά μιλάμε για την έμπρακτη επένδυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο ανθρώπινο κεφάλαιο. Στην Ελλάδα το ΕΚΤ για την περίοδο 2014-2020 συνεισφέρει χρηματοδοτικά 3,8 δις ευρώ και αποτελεί το 80% της συνολικής δαπάνης του ΕΣΠΑ 2014-2020 ενώ το υπόλοιπο 20% καλύπτεται μέσω εθνικής χρηματοδότησης.

2.3.2. Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)

Το ΕΤΠ ιδρύθηκε το 2013 με τον υπ' αριθμ 1309 κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Σκοπός του ταμείου είναι η στήριξη των εργαζομένων και των αυτοαπασχολούμενων που έχασαν τις θέσεις εργασίας είτε ως απόρροια της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης είτε ως αποτέλεσμα διαθρωτικών αλλαγών στο εμπόριο π.χ. μεταφορά επιχείρησης σε χώρα εκτός Ε.Ε. Το ταμείο συγχρηματοδοτεί δράσεις που αφορούν την εργασιακή συμβουλευτική και επαγγελματική καθοδήγηση, την εκπαίδευση και περαιτέρω κατάρτιση, την βοήθεια για εύρεση εργασίας καθώς και την οικονομική στήριξη μέσω επιδομάτων.

Ο συνολικός ετήσιος προϋπολογισμός του ΕΤΠ για την περίοδο 2014-2020 ανέρχεται σε 150 εκατ. ευρώ και ειδικά σε αυτή την περίοδο έχει δοθεί έμφαση στην ενθάρρυνση μειονεκτούντων ατόμων όπως ηλικιωμένοι και νεαροί άνεργοι με σκοπό την παραμονή ή την επιστροφή τους στην αγορά εργασίας. Στην Ελλάδα, ως αρμόδια Εθνική Αρχή έχει ορισθεί η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ (ΕΥΣΕΚΤ) του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.

2.3.3 Πρόγραμμα για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (EaSI)

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι ένας χρηματοδοτικός μηχανισμός της Ε.Ε., που διαχειρίζεται απευθείας η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αποσκοπεί στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και στην δημιουργία μιας κοινωνίας ίσων ευκαιριών. Στοχεύει στην αναβάθμιση των όρων εργασίας στην βελτίωση και καθολική παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και βέβαια στην εξάλειψη της φτώχειας. Θέτει ζητήματα φυλετικών διακρίσεων αλλά και ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Από το 2014 οι τρεις άξονες που συνθέτουν το πρόγραμμα είναι:

- Άξονας PROGRESS, αποτελεί το 61% του συνολικού προϋπολογισμού, και αφορά τον εκσυγχρονισμό της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής της απασχόλησης
- Άξονας EURES, αποτελεί το 18% του συνολικού προϋπολογισμού, και αφορά την επαγγελματική κινητικότητα
- Άξονας Μικροχρηματοδοτήσεις και Κοινωνική επιχειρηματικότητα, αποτελεί το 21% του προϋπολογισμού και αφορά την πρόσβαση στις μικροχρηματοδοτήσεις και την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Ο συνολικός προϋπολογισμός ,σε τιμές 2013, για το διάστημα 2014-2020 ανέρχεται περίπου στο ποσό των 920 εκ. ευρώ.

2.3.4. Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Άπορους (FEAD)

Η διάδοχη κατάσταση του προγράμματος διανομής τροφίμων σε άπορα άτομα είναι το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEAB). Σε σχέση με το παλαιότερο πρόγραμμα (επισιτιστική βοήθεια) έχουμε δύο νέα στοιχεία που αποτελούν την παροχή υλικής βοήθειας (ένδυση, υπόδηση, είδη ατομικής υγιεινής) αλλά και την αλλαγή της διαχείρισης του ταμείου από Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης στη Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων. Η συγκεκριμένη οργανωτική αλλαγή έχει να κάνει με την στροφή του προγράμματος στην κατεύθυνση της κοινωνικής πολιτικής η οποία και υιοθετήθηκε και από τα περισσότερα κράτη μέλη. Στο αρ. 3 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περιγράφονται οι στόχοι του προγράμματος: « Το Ταμείο προάγει την κοινωνική συνοχή, ενισχύει την κοινωνική ενσωμάτωση και, ως εκ τούτου, συνεισφέρει εν

τέλει στον στόχο της εξάλειψης της φτώχειας στην Ένωση, συμβάλλοντας στην επίτευξη του στόχου για μείωση της φτώχειας, και συγκεκριμένα την μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού κατά τουλάχιστον 20 εκατομμύρια, σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», συμπληρώνοντας παράλληλα τη δράση των διαρθρωτικών ταμείων. Το Ταμείο συμβάλλει στην επίτευξη του ειδικού στόχου που αφορά την ανακούφιση των χειρότερων μορφών φτώχειας, παρέχοντας μη οικονομική βοήθεια στους απόρους με τη μορφή επισιτιστικής ή/και βασικής υλικής συνδρομής και προτείνοντας δραστηριότητες κοινωνικής ενσωμάτωσης που αποσκοπούν στην ενσωμάτωση των απόρων. Το Ταμείο συμπληρώνει τις βιώσιμες εθνικές προσπάθειες εξάλειψης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού»

Για την εφαρμογή του ΤΕΒΑ τα κράτη μέλη καλούταν να επιλέξουν ανάμεσα σε δύο άξονες εφαρμογής του προγράμματος ή και τους δύο. Ο πρώτος άξονας (προγράμματα τύπου I) αφορά την υλική και επισιτιστική βοήθεια και την λήψη συνοδευτικών μέτρων για την ελάφρυνση του κοινωνικού αποκλεισμού. Ο δεύτερος άξονας (προγράμματα τύπου II) αφορά την κοινωνική ενσωμάτωση σαφώς καθορισμένων ομάδων από τον πληθυσμό των απόρων. Από τα 27 κράτη μέλη τα 24, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα επέλεξαν την εφαρμογή προγραμμάτων τύπου I τα υπόλοιπα τέσσερα την εφαρμογή προγραμμάτων II ενώ κανένα κράτος δεν αξιοποίησε την ταυτόχρονη επιλογή και των δύο.

Το πρόγραμμα λήγει στις 31/12/2020 και για το διάστημα 2014-2020 διατέθηκαν για το ΤΕΒΑ πάνω από 3,8 δις ευρώ

2.3.5. Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα

Η βασική στόχευση του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος είναι η ουσιαστική παρέμβαση του κράτους στις ομάδες του πληθυσμού που βρίσκονται ή απειλούνται από την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Το κράτος πρόνοιας της κάθε χώρας ορίζει και παρέχει ένα εισόδημα στους πολίτες του που θεωρεί ότι θα ικανοποιήσει τις βασικές βιοτικές τους ανάγκες. Τα προγράμματα των χωρών της Ε.Ε. που εφαρμόζουν το Ε.Ε.Ε. διαφέρουν από χώρα σε χώρα, τόσο στην μορφή τους όσο και στο τρόπο χορήγησης τους.

Συγκεκριμένα, τα προγράμματα Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος στον ευρωπαϊκό χώρο έχουν τα ακόλουθα βασικά χαρακτηριστικά: είναι εγγυημένα και μη συμμετοχικά, χορηγούνται σε καθολική βάση και όχι με βάση τις εισφορές των πολιτών στα

ασφαλιστικά συστήματα κοινωνικής προστασίας είναι «κατώτατα» εισοδήματα, λειτουργούν ως δίκτυο κοινωνικής προστασίας και συνδέονται με τις εθνικές ή τοπικές αντιλήψεις για τις ελάχιστες βιοτικές ανάγκες είναι η έκφραση ενός υποκειμενικού και μη διακριτικού (non - discretionary) δικαιώματος στην κοινωνική βοήθεια, που σημαίνει ότι τα άτομα πρέπει να το ζητήσουν και δεν τους χορηγείται αυτόματα, ενώ το ύψος του εισοδήματος καθορίζεται από τον νόμο ή με κανόνες διοικητικού χαρακτήρα, με τρόπο ισότιμο για όλους (Μαραγκός Γ., Αστρουλάκης Ν., 2010).

Στην Ελλάδα τέθηκε σε πιλοτική λειτουργία το 2016 ως «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης» όπου επιλέχθηκαν 30 δήμοι με βάση πληθυσμιακά κριτήρια και δείκτες που αφορούσαν την φτώχεια και την ανεργία. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε άτομο που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και λειτουργεί συμπληρωματικά των εκάστοτε εθνικών πολιτικών αντιμετώπισης της φτώχεια και του κοινωνικού αποκλεισμού συνδυάζοντας την οικονομική ενίσχυση, την παροχή συμπληρωματικών κοινωνικών παροχών, αγαθών και υπηρεσιών και την ενεργοποίηση των ωφελούμενων, εφόσον μπορούν, στην αγορά εργασίας. Η μετονομασία από Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης σε Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα έγινε το 2020.

Τέλος στην χώρα μας υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός συγχρηματοδοτούμενων δράσεων που εφαρμόζονται με στόχο την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας. Τα αναφέρουμε επιγραμματικά καθώς ο ρόλος και οι δράσεις κάποιων εξ' αυτών θα αναλυθούν σε επόμενο κεφάλαιο.

- ❖ Βοήθεια στο σπίτι
- ❖ Εναρμόνιση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής
- ❖ Ψυχαργώς
- ❖ ΚΗΦΗ
- ❖ Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου μάθηση»
- ❖ Ειδική Αγωγή στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου μάθηση»
- ❖ Προγράμματα πρώην ΙΔΕΚΕ νυν ΙΝΕΔΙΒΙΜ
- ❖ Πρόγραμμα «Οδυσσέας» Εκπαίδευση των μεταναστών στην ελληνική γλώσσα, την ελληνική ιστορία και πολιτισμό
- ❖ Κέντρο Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών Θυμάτων Βίας

- ❖ ΚοινΣΕΠ
- ❖ ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ
- ❖ ΚΕΠΡΟΝΑΠ
- ❖ Προγράμματα ΟΑΕΔ ενίσχυσης των εργοδοτών με επιχορήγηση που αντιστοιχεί στο ύψος των ασφαλιστικών εισφορών για την πρόσληψη ανέργων Ατόμων με Αναπηρίες ΑμεΑ, Απεξαρτημένων από εξαρτησιογόνες ουσίες, Αποφυλακισμένων, Νεαρών Παραβατικών Ατόμων ή Νεαρών Ατόμων που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο
- ❖ Πρόγραμμα επιχορήγησης θέσεων Εργονομικής Διευθέτησης του χώρου εργασίας για Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ).κ.α.

3. Η ΑΣΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.1 Η κοινωνική πρόνοια στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα.

Η εισαγωγή του κοινωνικού κράτους στην Ελληνική οικονομία έγινε σταδιακά από τα τέλη του 19^{ου} έως και τα μέσα του 20^{ου} αιώνα. Ο 19^{ος} αιώνας χαρακτηρίστηκε κυρίως από την άνθιση του αγροτικού τομέα και λιγότερο από το εμπόριο και την ναυτιλία. Ήταν μια περίοδο με πολύ χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, σχεδόν ανύπαρκτη βιομηχανία και ένα εργατικό κίνημα που δειλά είχε ξεκινήσει την εμφάνιση της προάσπισης των εργατικών δικαιωμάτων.

Το νεοσύστατο Ελληνικό κράτος δεν είχε λοιπόν την οικονομική δυνατότητα να ασκήσει οποιαδήποτε κοινωνική πολιτική. Αν και η πρώτη αναφορά της αρχής του κοινωνικού κράτους, γίνεται στο σχέδιο Συντάγματος του Ρήγα Φεραίου, στα αντίστοιχα Συντάγματα της Ελληνικής Επανάστασης δεν υπάρχουν αντίστοιχες διατάξεις.

Η οικογένεια, η εκκλησία και γενικά η κοινότητα έπαιζαν για μεγάλο χρονικό διάστημα το ρόλο του σημερινού κράτους πρόνοιας. Στην ουσία πρόκειται για άτυπα δίκτυα που βρισκόταν σε επαγρύπνηση και συνέδραμαν στη κάλυψη των βιοτικών αναγκών των

ευπαθών κοινωνικά ατόμων. Η οικογενειακή συνοχή, οι σχέσεις μεταξύ των μελών μιας οικογένειας και ο προσανατολισμός τους ως μιας ενιαίας ομάδας, καθορίζει τελικά όλο το κοινωνικό σύνολο.

Αρχικά ιδρύονται κάποια ταμεία που στοχεύουν στην προστασία των εργαζομένων, κυρίως συνταξιοδοτικού χαρακτήρα ή για περιπτώσεις θανάτου και αναπηρίας. Τον βασικό όμως ρόλο για την κάλυψη των αναγκών των αδυνάτων ανέλαβε η εκκλησία και οι εύποροι ευεργέτες του έθνους.

Η Μικρασιατική καταστροφή αλλάζει πλήρως τα δεδομένα του Ελληνικού κράτους, όπου καλείται να περιθάλπει περίπου 1,5 εκ. πρόσφυγες και έχουμε την ίδρυση του Υπουργείου Υγιεινής, Πρόνοιας και Αντιλήψεως. Πάλι όμως ο εθελοντισμός και οι φιλανθρωπικές οργανώσεις λειτούργησαν καθοριστικά για την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας σε μεγάλο αριθμό ατόμων. Στο δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα και μετά το τέλος του ΄B Παγκοσμίου πολέμου δημιουργήθηκαν τεράστια κοινωνικά προβλήματα με καταστάσεις πείνας και εξαθλίωσης σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Οι μεγάλοι Διεθνής Οργανισμοί, όπως ο Ερυθρός Σταυρός αλλά και η εκκλησία ανέλαβαν σημαντική δράση και ανακούφισαν αρκετούς πάσχοντες. Την ίδια περίοδο ιδρύθηκαν διάφορες κοινωνικές υπηρεσίες κυρίως για παιδιά-βρέφη όπως το «Μητέρα» και το «Θεοτόκος» (Σταθόπουλος, 1996), ενώ ξεκίνησαν την λειτουργία τους και σχολές κοινωνικής πρόνοιας και κοινωνικής εργασίας (XEN,1948) και ιδρύθηκαν δομές φροντίδας των συμμετεχόντων στον πόλεμο.

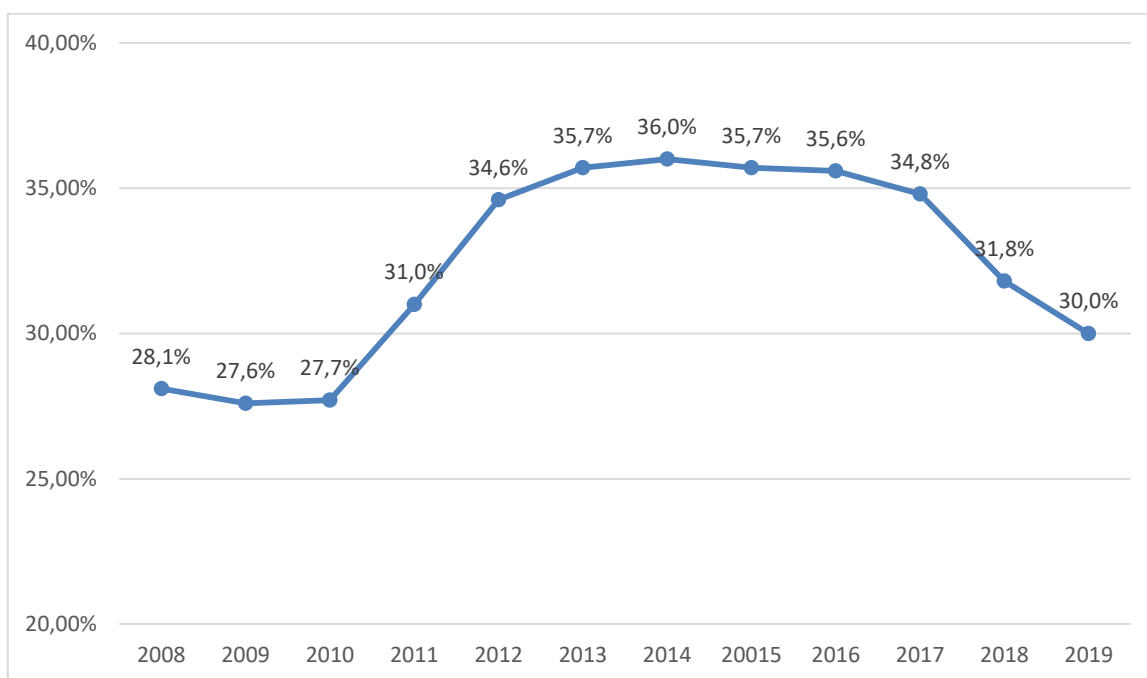
Μέχρι τα μέσα του '80, και ενώ υπάρχει έντονη κριτική σκέψη στην σύσταση και στην εφαρμογή του κράτους πρόνοιας (Στασινοπούλου,1992) στον Ελλαδικό χώρο για ακόμη μια φορά οι κυβερνήσεις δεν εισάγουν την κοινωνική πολιτική στον προγραμματισμό και προσανατολίζονται κυρίως στην βιομηχανική ανάπτυξη.

Με το πέρας των χρόνων βλέπουμε το σημαντικό ρόλο που διαδραμάτισε στην άσκηση της κοινωνικής πρόνοιας οι παραδοσιακοί θεσμοί της Ελληνικής κοινωνίας όπως η οικογένεια, η εκκλησία και η ιδιωτική φιλανθρωπία. Μάλιστα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να δούμε ότι αρχικά η κοινωνική προστασία στις χώρες του Νότου δημιουργήθηκε για να καλύψει τα κενά που άφησαν τα άτυπα συστήματα προστασίας (Esping-Andersen,1990-1996).

3.2 Κοινωνική πολιτική και ΕΣΠΑ 2014-2020.

Η δύσκολη οικονομική περίοδος που βιώνει η χώρα μας την τελευταία δεκαετία, αρχικά ξεκίνησε ως χρηματοπιστωτική κρίση και εν συνεχεία εξελίχθηκε ως κρίση της πραγματικής οικονομίας οδήγησε στην ύφεση, στην ανεργία, στην μείωση του εισοδήματος δημιουργώντας σοβαρές επιπτώσεις στο κοινωνικό κράτος. Ως οικονομική κρίση εννοούμε την δυσλειτουργία των τραπεζικών και πιστωτικών συστημάτων. Πηγάζει από την μεγάλη ποσότητα δανειοληπτών οι οποίοι όμως αδυνατούσαν να αποπληρώσουν το χρέος τους προς τις τράπεζες (Στασινοπούλου, 1993).

Απόρροια της οικονομικής κρίσης η φτώχεια ή ο κίνδυνός της καθότι μεγάλο ποσοστό ατόμων αδυνατούσε να καλύψει τις βασικές ανάγκες του. Ομάδες του πληθυσμού όπως γυναίκες, ηλικιωμένοι, νέοι, μονογονεϊκές και πολύτεκνες οικογένειες, άνεργοι, άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και ΑμΕΑ επλήγησαν δυσανάλογα από άλλες ομάδες αυξάνοντας τον αποκλεισμό και την περιθωριοποίηση τους από κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές δραστηριότητες. Στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης αντιλαμβανόμαστε λοιπόν την σπουδαιότητα μιας κοινωνικής πολιτικής με περισσότερο διευρυμένο και στοχευμένο χαρακτήρα καθώς το πλήγμα στην οικονομία έχει ιδιαίτερα επώδυνες συνέπειες για το κράτος πρόνοιας.

Εικόνα:3.2.1:Ποσοστό πληθυσμού σε φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό στην Ελλάδα από 2008-2019 (Πηγή στοιχείων:Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία)

Η αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και η εξεύρεση λύσης στα κοινωνικά και οικονομικά προβλημάτων επιδιώχθηκε και μέσω της υλοποίησης του Εταιρικού

Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020. Το ΕΣΠΑ έχει διττό ρόλο αφού αφενός μεν αποτελεί το βασικό εργαλείο για την ανάπτυξη της χώρας με την αξιοποίηση πόρων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαθροτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφετέρου δε καλείται να συνδράμει στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2000». Άλλωστε στο αναπτυξιακό όραμα του ΕΠΣΑ γίνεται λόγος για «αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης» (Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ).

Για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ, έχουμε πέντε θεματικούς άξονες χρηματοδότησης, και όσο αφορά το κομμάτι της κοινωνικής πολιτικής οι χρηματοδοτικές προτεραιότητες περιλαμβάνονται σε δύο κατευθύνσεις. Η πρώτη κατεύθυνση έχει να κάνει με την βελτίωση και αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ενώ στην δεύτερη κατεύθυνση υπάγεται η ανάπτυξη και αξιοποίηση των ικανοτήτων του ανθρώπινου παράγοντα μέσω της εκπαίδευσης, της δια βίου μάθησης και η ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση με πολιτικές κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και πρόσβαση στην αγορά εργασίας με δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Σημαντικό χαρακτηριστικό του σχεδιασμού ανάπτυξης της περιόδου 2014-2020 αποτελούν οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες περιοχών είτε πρόκειται για συγκεκριμένα προβλήματα που παρουσιάζονται είτε για αναπτυξιακές προοπτικές και πραγματοποιείται υλοποίηση επενδύσεων με συνδυασμό χρηματοδότησης πέραν του ενός ταμείου. Στόχος είναι η ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων ή η πλήρης αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της εκάστοτε περιοχής. Το ΕΠΣΑ 2014-2020 αποτελείται από 20 Προγράμματα εκ των οποίων τα 7 είναι Ταμειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς με πεδίο εφαρμογής όλη την χώρα και τα υπόλοιπα 13 (ένα για κάθε μια από τις ελληνικές Περιφέρειες) είναι τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

**Κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020
ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ		Δημόσια Δαπάνη* [€]	Συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης [€]	Εθνική Συμμετοχή [€]
ΤΟΜΕΑΚΑ				
1	Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	4.665.144.590,00	3.646.378.272,00	1.018.766.318,00
2	Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη	5.186.665.146,00	4.333.917.411,00	852.747.735,00
3	Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	2.667.494.916,00	2.104.926.538,00	562.568.378,00
4	Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα	486.913.888,00	377.228.416,00	109.685.472,00
5	Τεχνική Βοήθεια	401.870.438,00	317.612.097,00	84.258.341,00
6	Αγροτική Ανάπτυξη	5.880.192.246,00	4.718.291.793,00	1.161.900.453,00
7	Αλιεία & Θάλασσα	523.406.309,00	388.777.914,00	134.628.395,00
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ				
8	Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	507.739.340,00	406.191.468,00	101.547.872,00
9	Κεντρική Μακεδονία	964.864.185,00	771.891.345,00	192.972.840,00
10	Θεσσαλία	401.130.674,00	320.904.539,00	80.226.135,00
11	Ηπείρος	325.846.893,00	260.677.513,00	65.169.380,00
12	Δυτική Ελλάδα	490.985.732,00	392.788.583,00	98.197.149,00
13	Δυτική Μακεδονία	330.737.741,00	264.590.187,00	66.147.554,00
14	Στερεά Ελλάδα	190.052.422,00	95.026.211,00	95.026.211,00
15	Πελοπόννησος	270.342.339,00	216.273.871,00	54.068.468,00
16	Ιόνια Νησιά	226.924.700,00	181.539.758,00	45.384.942,00
17	Βόρειο Αιγαίο	301.669.500,00	241.335.599,00	60.333.901,00
18	Κρήτη	434.883.125,00	347.906.498,00	86.976.627,00
19	Αττική	1.139.966.974,00	911.973.576,00	227.993.398,00
20	Νότιο Αιγαίο	168.170.562,00	84.085.281,00	84.085.281,00
ΣΥΝΟΛΟ (Τομεακά και Περιφερειακά)		25.565.001.720,00	20.382.316.870,00	5.182.684.850,00

Δημόσια Δαπάνη: Η δαπάνη που πραγματοποιείται για την κάλυψη μέρους (όταν υπάρχει και ιδιωτική συμμετοχή) ή όλου (όταν υπάρχει μόνο δημόσια συμμετοχή) του προϋπολογισμού ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος ή/και έργου, και προέρχεται εξ ολοκλήρου από Δημόσιους (Εθνικούς και Κοινοτικούς) πόρους, δηλαδή είναι το άθροισμα της Εθνικής Δημόσιας Δαπάνης (Εθνική Συμμετοχή) και της συνδρομής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ανταγωνιστικό και Επιχειρησιακό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Εικόνα 3.2.2:Κατανομή πόρων ανά Ε.Π. της περιόδου 2014-2020. πηγή: espa.gr

3.3 ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020

Η Περιφέρεια Ηπείρου βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα της Ελλάδας αποτελούμενη από τέσσερις Περιφερειακές Ενότητες (Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Πρέβεζας) συνολικής εκτάσεως 9.164 τ.μ. καταλαμβάνει το 6,9% της χώρας ενώ σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός ανέρχεται στις 336.856. Οι οικονομικές επιδόσεις της περιοχής, ανέκαθεν περιλαμβανόταν στις φτωχότερες περιοχές της Ελλάδος, σε συνδυασμό με την γήρανση του πληθυσμού απαιτούσαν την λήψη κοινωνικών πολιτικών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Βασικό εργαλείο χρηματοδότησης της κοινωνικής πολιτικής της Περιφέρειας Ηπείρου αποτελεί το αντίστοιχο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ηπείρου (ΠΕΠ Ηπείρου). Το ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ συνολικού προϋπολογισμού: 325.846.892 ευρώ, εκ των οποίων το ποσό των 260.677.513 ευρώ είναι η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 65.169.379 ευρώ είναι η Εθνική συμμετοχή.

Βασικός στόχος της περιφερειακής στρατηγικής σε ζητήματα όπως αντιμετώπιση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και κοινωνικής ένταξης είναι η υπεράσπιση και ενδυνάμωση του κοινωνικού ιστού δημιουργώντας ένα πλέγμα προστασίας με την ενίσχυση των πολιτικών πρόληψης ενάντια σε φαινόμενα φτώχειας και κάθε είδους κοινωνικού αποκλεισμού των κατοίκων της Περιφέρειας που αντιμετωπίζουν προβλήματα διαβίωσης και αποκλεισμού.

Οι ωφελούμενοι είναι το σύνολο των ευπαθών ομάδων, που ζουν κάτω από το όριο ή σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, και διακρίνονται σε Ευάλωτες και Ειδικές Ομάδες που είναι τα Άτομα με ψυχικές και σωματικές αναπηρίες, θύματα κακοποίησης, ΡΟΜΑ, μετανάστες, άνεργοι, φτωχοί εργαζόμενοι, δικαιούχοι του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος κ.λπ.

Για την επίτευξη του Κεντρικού Στόχου, διαμορφώνεται ένα συνεκτικό πλέγμα Στρατηγικών και Ειδικών Στόχων με βάση τους οποίους διαμορφώνονται οι βασικοί Άξονες Προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής, οι οποίοι βρίσκονται και σε άμεση συνάφεια με τον Εθνικό στρατηγικό σχεδιασμό.

- Ο 1ος Άξονας Προτεραιότητας στοχεύει στην εξασφάλιση των βασικών συνθηκών διαβίωσης των ατόμων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας.
- Ο 2ος Άξονας Προτεραιότητας στοχεύει στην εξασφάλιση της πρόσβασης των ευπαθών ομάδων σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας.
- Ο 3ος Άξονας Προτεραιότητας στοχεύει αφενός στη δημιουργία ευκαιριών για την κοινωνική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων που ζουν στην Ήπειρο (όπως ΡΟΜΑ, μετανάστες, άστεγοι), αφετέρου στην άρση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν άτομα που υφίστανται διακρίσεις για την κοινωνική τους ενσωμάτωση (πχ. ΑμεΑ, γυναίκες θύματα κακοποίησης, κακοποιημένα παιδιά κλπ.).
- Ο 4ος Άξονας Προτεραιότητας στοχεύει τη βελτίωση των προϋποθέσεων για την ένταξη των ευπαθών ομάδων στην αγορά εργασίας.(πηγή perproe.gr)

4. ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

4.1 Τμήμα Πρόνοιας Δήμου Πρέβεζας.

Από 01/01/2011 τέθηκε σε ισχύ ο Ν. 3852/2010 «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*» όπου είχαμε μεταφορά αρμοδιοτήτων στους Δήμους από τις Νομαρχίες. Κατά αυτόν τον τρόπο το Τμήμα Πρόνοιας της Νομαρχίας μεταφέρθηκε εξ' ολοκλήρου στο Δήμο Πρέβεζας, όπου μετονομάστηκε σε Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και εντάχθηκε το 2012 στον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών του Δήμου Πρέβεζας.

Το τμήμα Πρόνοιας είναι αρμόδιο για την εφαρμογή και τον σχεδιασμό των κοινωνικών πολιτικών του Δήμου, μέσω των δομών του οι οποίες και θα αναλυθούν παρακάτω, ενώ οι αρμοδιότητές του περιλαμβάνουν:

- Τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την μέριμνα για την εφαρμογή των προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής που αφορούν την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό
- Την οργάνωση, παρακολούθηση και συντονισμό των τοπικών φορέων παροχής κοινωνικών υπηρεσιών
- Την διενέργεια κοινωνικών ερευνών για την απόδοση επιδομάτων και πιστοποιητικών κοινωνικής αδυναμίας
- Την διενέργεια κοινωνικών ερευνών κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας
- Την μέριμνα για την καταβολή επιδομάτων στους δικαιούχους
- Εισηγήσεις για έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας.
- Την υλοποίηση δράσεων και προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής

4.2 Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών.

Το «Εθνικό Πρόγραμμα για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών 2010-2013», αποτέλεσε το πρώτο ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης σε εθνικό επίπεδο για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας με πλήρη χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ. Το Πρόγραμμα ενσωματώθηκε στο Εθνικό Πρόγραμμα για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010-2013. Με το πρόγραμμα αυτό αναπτύσσονται Έργα και πολιτικές που στοχεύουν στην πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών (ενδοοικογενειακή βία, σεξουαλική παρενόχληση, βιασμός, εμπορία γυναικών με στόχο τη σεξουαλική εκμετάλλευση).

Τον Οκτώβριο του 2013 ξεκίνησε στον δήμο Πρέβεζας η λειτουργία του Κέντρου Συμβουλευτικής αποτελώντας μέρος ενός ευρύτερου πανελληνίου δικτύου 61 ολοκληρωμένων δομών όπου μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται ξενώνες φιλοξενίας και τηλεφωνική γραμμή SOS εθνικής εμβέλειας. Το επιστημονικό προσωπικό του κέντρου αποτελείται από κοινωνιολόγο, κοινωνική λειτουργό και ψυχολόγο παρέχοντας δωρεάν υπηρεσίες, σε γυναίκες χωρίς περιορισμό γεωγραφικής προέλευσης, με τις συνεδρίες να διέπονται από τους κανόνες του απορρήτου.

Εικόνα 4.2.1: Φυλλάδιο Κέντρου Συμβουλευτικής

Οι ωφελούμενες μπορεί να είναι θύματα έμφυλης βίας (ενδο-οικογενειακή κακοποίηση, βιασμό, πορνεία, trafficking κτλ), γυναίκες που υφίστανται ή έχουν υποστεί οποιαδήποτε μορφή βίας (σωματική, λεκτική, συναισθηματική οικονομική, κτλ) καθώς θύματα πολλαπλών διακρίσεων (μετανάστριες, πρόσφυγες, ΑμΕΑ, άνεργες κτλ) ενώ οι υπηρεσίες αφορούν την συμβουλευτική και πλήρη ψυχοκοινωνική υποστήριξη, την νομική και εργασιακή συμβουλευτική καθώς και υπηρεσίες παραπομπής ή και συνοδείας (στους ξενώνες φιλοξενίας, νοσοκομεία, εισαγγελικές αρχές κτλ). Στα Συμβουλευτικά Κέντρα μπορούν να απευθύνονται γυναίκες και άνδρες πολίτες, καθώς και φορείς κατόπιν συνεννόησης, προκειμένου να πληροφορηθούν για θέματα σχετικά με την ισότητα των φύλων, την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας ή/και πολλαπλών διακρίσεων κατά των γυναικών (Κανονισμός Λειτουργίας των Συμβουλευτικών Κέντρων του Δικτύου της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, 2018).

Το Κέντρο Συμβουλευτικής αναπτύσσει δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας για θέματα έμφυλης βίας και ισότητας των φύλων όπως ημερίδες θεατρικές/μουσικές παραστάσεις, εκπαιδευτικές διαλέξεις κλπ. Τέλος συνεργάζεται και δικτυώνεται με τους τοπικούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς με στόχο την καλύτερη αντιμετώπιση των περιστατικών βίας. Το κτίριο του ΚΣ βρίσκεται στο ιστορικό κέντρο της πόλης της Πρέβεζας, ανεξάρτητο από άλλες υπηρεσίες διασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο την ιδιωτικότητα της επίσκεψης, ενώ είναι φιλικό σε άτομα με κινητικά προβλήματα, καθώς υπάρχει ειδικά διαμορφωμένο αναβατόριο και οι συνεδρίες λαμβάνουν χώρα σε ξεχωριστό δωμάτιο.

Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 301.000,00 με την χρηματοδότηση να γίνεται μέσω του ΕΣΠΑ 2014-2020 από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Κέντρο συμβουλευτικής υποστήριξης γυναικών	
Τίτλος	Λειτουργία δομών και υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών και για την καταπολέμηση της βίας - Λειτουργία Κέντρου Συμβουλευτικής Υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας του Δήμου Πρέβεζας
Φορέας Υλοποίησης	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Προϋπολογισμός	301.000,00€
Διαρθρωτικό Ταμείο	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
Περιγραφή	Παροχή υπηρεσιών άμεσης αρωγής προς τις γυναίκες - θύματα έμφυλης βίας, η υλοποίηση δράσεων πρόληψης και ευαισθητοποίησης κρίσιμης σημασίας για την ανάδειξη του ζητήματος της έμφυλης βίας όλων των μορφών, καθώς και η υποστήριξη των γυναικών για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, όταν απαιτείται.
Στόχος	<ul style="list-style-type: none"> • Ολοκληρωμένη υποστήριξη των γυναικών θυμάτων όλων των μορφών βίας και των παιδιών τους • Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών με στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών. • Η ενίσχυση του ρόλου των φορέων του δημοσίου και της τοπικής αυτοδιοίκησης σε δράσεις για την πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών.
Αποτελέσματα	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Εικόνα 4.2.2: Περιγραφή έργου Κέντρου Συμβουλευτικής

Πηγή: dimosprevezas.gr

Το Κέντρο συμβουλευτικής υποστήριξης γυναικών βρίσκεται στην Πρέβεζα, οδός Ιωνίας 6.

Τηλ. επικοινωνίας: 2682089667,2682024444

Email: womenaid@1485.syzefxis.gov.gr

4.3 Κέντρο Κοινότητας

Από το 2017 λειτουργεί στο Δήμο Πρέβεζας μια νέα κοινωνική δομή η οποία σχεδιάστηκε από το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Πρόκειται για το Κέντρο Κοινότητας τα οποία λειτουργούν στους Δήμους και χρηματοδοτούνται μέσω του ΕΣΠΑ 2014-2020 ενώ η λειτουργία τους θεσμοθετήθηκε με τον Ν.4368/2016 (ΦΕΚ 21 Α/21.02.2016) και οι ελάχιστες προδιαγραφές λειτουργίας περιγράφονται στην Κ.Υ.Α. με Α.Π. Δ23/ΟΙΚ.14435/1135/29.03.2016 (ΦΕΚ 854 Β/30.03.2016).

Το Κέντρο Κοινότητας αποτελεί σημείο αναφοράς για την υποδοχή, την εξυπηρέτηση και την διασύνδεση των πολιτών με τις υπόλοιπες υπηρεσίες και τα κοινωνικά προγράμματα που υλοποιούνται τόσο σε τοπικό όσο και εθνικό επίπεδο.

ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Κέντρο Κοινότητας

ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ωράριο Λειτουργίας
Δευτέρα - Παρασκευή 7:00 -15:00
26820 89003 / Fax: 2682089034
Μπτάλκου 1 - Πρέβεζα - 48100
kkcp1@1485.syzefxis.gov.gr
kkcp2@1485.syzefxis.gov.gr
Κέντρο Κοινότητας Πρέβεζας

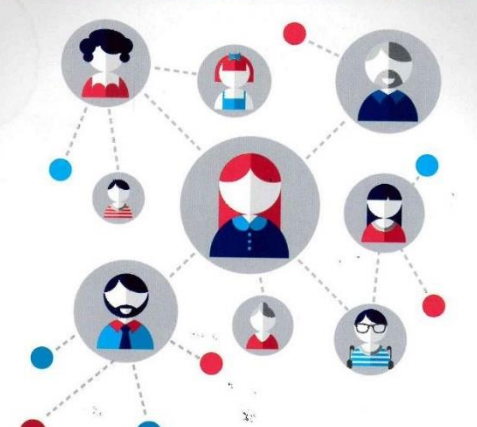
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Ηπείρου

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

λε τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Κέντρο Κοινότητας

**ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ
ΔΥΝΑΜΩΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ**

**ΟΛΑ ΟΣΑ ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΓΙΑ ΤΟ
ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ**

ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Εικόνα:4.3.1: Φυλλάδιο Κέντρου Κοινότητας

Οι αρμοδιότητες του ΚΚ στηρίζεται στους τρεις άξονες λειτουργίας του:

- Ο 1^{ος} άξονας έχει να κάνει με την ενημέρωση των πολιτών όπου γίνεται η πληροφόρηση και η παραπομπή σε προγράμματα όπως το Ελάχιστο εγγυημένο Εισόδημα (πρώην Κοινωνικό Επίδομα Αλληλεγγύης), τα προγράμματα της Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, τις υπόλοιπες κοινωνικές δομές του δήμου, κ.α. και την υποστήριξη των ωφελούμενων για την ένταξη τους στα προγράμματα με την παραλαβή των απαιτούμενων εγγράφων και δικαιολογητικών και την ορθή συμπλήρωση των αιτήσεων
- Ο 2^{ος} άξονας αφορά την συνεργασία με άλλες δομές και υπηρεσίες στα γεωγραφικά όρια λειτουργίας του Κέντρου Κοινότητας παραπέμποντας το κάθε περιστατικό στην αντίστοιχη δομή όπως π.χ το Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών, Δομές Ψυχικής Υγείας, Δομές για Αμεα, Κοινωνικά Φροντιστήρια, κ.α καθώς επίσης και την παραπομπή αιτημάτων σε υπηρεσίες απασχόλησης για ένταξη σε δράσεις απασχόλησης και προγράμματα κατάρτισης.
- Ο 3^{ος} άξονας αποσκοπεί στην βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και την κοινωνική ένταξη. Ενδεικτικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε την συμβουλευτική για ένταξη στην αγορά εργασίας και επαγγελματικού προσανατολισμού, την δικτύωση με τους τοπικούς φορείς για πρωτοβουλίες όπως την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής, την συγκέντρωση και διανομή τροφίμων, δράσεις για την κοινωνικοποίηση και ένταξη ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων(Ρομά μαθητές ΑμΕΑ) και την ανάπτυξη δικτύου Εθελοντισμού για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Κέντρο κοινότητας

	
Τίτλος	ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Φορέας Υλοποίησης	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
Προϋπολογισμός	222.500,00€
Διαρθρωτικό Ταμείο	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
Περιγραφή	<ul style="list-style-type: none">Υποδοχή – Ενημέρωση – Υποστήριξη των πολιτώνΣυνεργασία με Υπηρεσίες και ΔομέςΠαροχή Υπηρεσιών που θα αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και θα διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των οφελουμένων
Στόχος	Η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες που υλοποιούνται στην περιοχή του Δήμου Πρέβεζας.
Αποτελέσματα	Πρωώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης – Αύξηση της συμμετοχής περιθωριοποιημένων κοινοτήτων σε ενέργειες κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης
	

Εικόνα 4.3.2: Περιγραφή έργου Κέντρου Κοινότητας

Πηγή : dimosprevezas.gr

Το ΚΚ του δήμου Πρέβεζας στεγάζεται επί της οδού Β. Μπάλκου 1 (κτίριο πρώην λαϊκής αγοράς), στελεχώνεται από ψυχολόγο και κοινωνική λειτουργό και ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 222.500,00 με την χρηματοδότηση να γίνεται μέσω του ΕΣΠΑ 2014-2020 από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Τηλ. Επικοινωνίας : 2628089003

Email: kkd1@1485.syzefxis.gov.gr και kkd2@1485.syzefxis.gov.gr.

4.4 Κοινωνικό παντοπωλείο – Κοινωνικό φαρμακείο

Ο δήμος Πρέβεζας ανταποκρινόμενος στις δυσμενείς και σύνθετες διαμορφούμενες οικονομικά συνθήκες της εποχής δημιούργησε ένα δίκτυ προστασίας με δομές υποστήριξης και παροχής βασικών αγαθών στις πιο αδύναμες οικονομικά και ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Οι δομές υλοποιούνται μέσω του προγράμματος ΕΣΠΑ 2014-2020 από Ευρωπαϊκό Κεντρικό Ταμείο, την Περιφέρεια Ηπείρου και τον Δήμο Πρέβεζας στα πλαίσια της πράξης «ΔΟΜΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ» Κοινωνικό Παντοπωλείο-Κοινωνικό Φαρμακείο.

Κοινωνικό φαρμακείο – Κοινωνικό παντοπωλείο

Τίτλος	Δομή Παροχής Βασικών Αγαθών: Κοινωνικό Φαρμακείο – Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Πρέβεζας
Φορέας Υλοποίησης	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Προϋπολογισμός	243.360,00€
Διαρθρωτικό Ταμείο	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
Περιγραφή	Χρηματοδότηση Δομών για παροχή βασικών αγαθών σ' εκείνο το μέρος του τοπικού πληθυσμού που δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του στα βασικά αγαθά που προσφέρει η Δομή. Κοινωνικό Παντοπωλείο: Διανομή σε σταθερή και τακτική βάση τροφίμων, ειδών παντοπωλείου, ειδών ατομικής υγιεινής, κατεψυγμένων προϊόντων, ειδών ένδυσης και υπόδησης, βιβλίων, παιχνιδιών, cd, κλπ, σε ωφελούμενα άτομα και οικογένειες που τα έχουν ανάγκη. Κοινωνικό Φαρμακείο: Παροχή σε σταθερή και τακτική βάση δωρεάν φαρμάκων, υγειονομικού υλικού και παραφαρμακευτικών προϊόντων σε ωφελούμενα άτομα που τα έχουν ανάγκη.
Στόχος	Πρωώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης
Αποτελέσματα	Βελτίωση της πρόσβασης ευπαθών ομάδων σε υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας

Εικόνα 4.4.1: Περιγραφή έργου Κοινωνικού φαρμακείου-Κοινωνικού παντοπωλείου

πηγή: dimosprevezas.gr

Το Κοινωνικό φαρμακείο θέτει ως στόχους την αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού κάνοντας πιο εύκολη την πρόσβαση στο κοινωνικό αγαθό του φαρμάκου και σε υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας και προστασίας καθώς επίσης και την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού μέσα από δράσεις αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας. Οι υπηρεσίες που παρέχονται από το υπάρχων επιστημονικό προσωπικό (κοινωνική λειτουργό και φαρμακοποιό) αφορά την παροχή δωρεάν φαρμακευτικού, παραφαρμακευτικού και υγειονομικού υλικού, την ψυχοκοινωνική στήριξη και την σύνδεση με τις υπόλοιπες δομές. Τα παρεχόμενα προϊόντα προέρχονται από χορηγίες φαρμακευτικών εταιρειών, τοπικών επιχειρήσεων και προσφοράς απλών πολιτών και η εξυπηρέτηση βασίζεται στη υπάρχουσα διαθεσιμότητα. Πρόσβαση στη δομή του κοινωνικού φαρμακείου έχουν οι κάτοικοι του δήμου Πρέβεζας οι οποίοι βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας ή στερούνται ασφαλιστικής κάλυψης καθώς και πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που διαμένουν νόμιμα στην χώρα και οι αιτούντες διεθνή προστασία.

Εικόνα 4.4.1: Φυλλάδιο κοινωνικού φαρμακείου

Το Κοινωνικό Φαρμακείο βρίσκεται στην Πρέβεζα, επί της οδού Παρθεναγωγείου 15 (εντός ΚΑΠΗ).

Τηλ. επικοινωνίας: 2682021713

Email: kfdp@1485.syzefxis.gov.gr.

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο έχει στόχο την άμεση αντιμετώπιση της φτώχειας προκειμένου να καλυφθούν οι βασικές ανάγκες της οικογένειας μιας και η εποχή χαρακτηρίζεται από αδυναμία κάλυψης πρωταρχικών αναγκών από πολλές ομάδες του πληθυσμού. Στις παρεχόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνεται η διανομή:

- συσκευασμένων τροφίμων και κατεψυγμένων προϊόντων,
- ειδών ατομικής υγιεινής
- ειδών παντοπωλείου

- ειδών ένδυσης-υπόδησης, παιχνίδια, σχολικά είδη κτλ. καινούργια ή από δεύτερο χέρι
- ειδών ψυχαγωγίας όπως βιβλία, cd-dvd για την κάλυψη μαθησιακών αναγκών και πολιτισμού.

Τα είδη παρέχονται δωρεάν και προέρχονται από δωρεές και χορηγίες. Για την ένταξη των ωφελούμενων στις δομές απαιτούνται μεταξύ άλλων εκτός των απαραίτητων για την ταυτοπροσωπία εγγράφων (φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου, και της άδειας παραμονής για αλλοδαπούς σε ισχύ), πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης, φωτοτυπία εκκαθαριστικού σημειώματος, φωτοτυπία δήλωσης ακίνητης περιουσίας και έγγραφο που να πιστοποιεί την διεύθυνση κατοικίας (λογαριασμός ΔΕΚΟ) ενώ κατά περίπτωση προσκομίζεται κάρτα ανεργίας, κάρτα τριτέκνου ή πολυτέκνου και γνωμάτευση ποσοστού αναπηρίας από Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) εφόσον πρόκειται για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες.

Εικόνα 4.4.3:Φυλλάδιο Κοινωνικού παντοπωλείου

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο στην Πρέβεζα, πι της οδού 21^{ης} Οκτωβρίου 13-15.

Τηλ. επικοινωνίας: 2682027349

Email: kpdp@1485.syzefxis.gov.gr

4.5 Βοήθεια στο σπίτι

Το πρόγραμμα Βοήθεια στο σπίτι αποτέλεσε σχεδιασμό των Υπουργείων Εσωτερικών και Υγείας Πρόνοιας και εφαρμόστηκε πιλοτικά στα Κ.Α.Π.Η του Δήμου Περιστερίου. Η επιτυχής προσπάθεια είχε ως αποτέλεσμα την επέκταση του προγράμματος σε πολλούς Δήμους της χώρας μεταξύ των οποίων και ο Δήμος Πρέβεζας.

Στόχος του προγράμματος είναι η οργανωμένη και συστηματική παροχή πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας, όπως κατ'οίκον νοσηλεία, ψυχολογική στήριξη, συμβουλευτική και οικιακή φροντίδα. Απευθύνεται σε ηλικιωμένα άτομα με αδυναμία αυτοεξυπηρέτησης, που αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας (κινητικά, ψυχολογικά, ψυχιατρικά) καθώς και ζητήματα μοναξιάς λόγω απώλειας συντρόφου και έλλειψης κοινωνικού περιβάλλοντος.

Οι δωρεάν παρεχόμενες υπηρεσίες του προγράμματος εξασφαλίζουν την παραμονή των ατόμων στο οικείο περιβάλλον τους αποφεύγοντας την χρήση ιδρυματικής φροντίδας, παρέχοντας στους ωφελούμενους την εξασφάλιση υπηρεσιών για μια αξιοπρεπή και υγιή διαβίωση.

Μέσω της ΝΕ.ΔΗ.Κ.Ε.Π.(Νέα Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Πρέβεζας) λειτουργεί και δεύτερο πρόγραμμα Βοήθεια στο σπίτι, με τρεις ομάδες εργασίας μία για κάθε Δημοτική Ενότητα του Δήμου Πρέβεζας, και εντάσσεται στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα με την χρηματοδότηση τους να γίνεται κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

4.6 Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η)

Το Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων του Δήμου Πρέβεζας λειτουργεί από το 1984 όπου αρχικά συστήθηκε ως Ν.Π.Δ.Δ. το οποίο καταργήθηκε το 2011 με μεταφορά προσωπικού και αρμοδιοτήτων στον Δήμο Πρέβεζας. Από το 2012 λειτουργεί ως γραφείο Τρίτης ηλικίας και ευπαθών ομάδων, του τμήματος Κοινωνικής Προστασίας της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης και Πολιτισμού. Απευθύνονται σε όλους τους κατοίκους του δήμου, άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 60ο έτος της ηλικίας τους, ανεξάρτητα από την οικονομική και κοινωνική τους κατάσταση, σε άτομα νεότερης ηλικίας που είναι σύζυγοι μελών καθώς και ΑμΕΑ με αναπηρία άνω του 67%.

Η ανάγκη προστασίας και παραμονής των ηλικιωμένων στον φυσικό τους χώρο από φαινόμενα ασυλοποίησης, ιδρυματισμού ακόμα και κατάθλιψης ανέδειξαν τον θεσμό των Κ.Α.Π.Η. όπου και βασίζεται στη φιλοσοφία το ηλικιωμένο άτομο να παραμείνει αυτόνομο, υγιές, ισότιμο και ενεργό στο οικείο περιβάλλον της οικογένειας, της γειτονίας και του κοινωνικού περιγύρου του.

Στο πλαίσιο αυτό κυρίως σκοπός του Κ.Α.Π.Η. είναι:

- Η πρόληψη βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων, ώστε να παραμείνουν αυτόνομα, ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου.
- Η διαφώτιση και η συνεργασία του ευρύτερου κοινού και των ειδικών φορέων σχετικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες των ηλικιωμένων.
- Η έρευνα σχετικών θεμάτων με τους ηλικιωμένους όσο αφορά την υγεία, τα κοινωνικά και άλλα προβλήματά τους .
- Η ενεργοποίηση των ηλικιωμένων με τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες των Κέντρων και η προώθηση της ιδέας των «Δραστήριων και Ευαισθητοποιημένων Ηλικιωμένων» .
- Η παραμονή των ηλικιωμένων στο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον.
- Η ανάπτυξη της κοινωνικής αλληλεγγύης και του εθελοντισμού.(dimosprevezas.gr)

Στις παρεχόμενες για τα μέλη υπηρεσίες ξεχωρίζουν οι προβολές ντοκιμαντέρ, η συνεργασία με επιστημονικό προσωπικό των Τοπικών Ομάδων Υγείας (Τ.Ο.Μ.Υ), η ιατρική παρακολούθηση σε εβδομαδιαία βάση, η ψυχολογική στήριξη, τα μαθήματα χειροτεχνίας καθώς και η διοργάνωση εκδρομών.

Τα γραφεία της δομής βρίσκονται στην Πρέβεζα επί της οδού Παρθεναγωγείου 15 και το τηλέφωνο επικοινωνίας είναι το 2682027453.

4.7 Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρίες (ΚΔΑΠ ΜΕΑ)

Στα πλαίσια του προγράμματος “Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής έτους 2018-2019” του Άξονα Προτεραιότητας «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ» του Ε.Π. «Ηπειρος», του ΕΣΠΑ 2014-2020 ξεκίνησε στις 24 Σεπτεμβρίου 2018 την λειτουργία της το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠ-ΜΕΑ) του Δήμου Πρέβεζας.

Η δομή απευθύνεται σε παιδιά με αναπηρία και έφηβους με κινητική αναπηρία και νοητική στέρηση και εξυπηρετεί τους σκοπούς της δημιουργικής απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης των ωφελούμενων καθώς επίσης την στήριξη των οικογενειών τους για την αντιμετώπιση καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού και την αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας συνδράμοντας ουσιαστική στην βελτίωση της ποιότητας ζωής τόσο των ωφελούμενων όσο και των οικογενειών τους.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες του Κέντρου όπως αυτές περιγράφονται στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (189/2018 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Πρέβεζας) είναι οι εξής:

- Ασφαλή απασχόληση και αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών / εφήβων με αναπηρίες, με την ανάπτυξη προσωπικής ή ομαδικής δραστηριότητας
- Ατομική εκπαίδευση των παιδιών / εφήβων με αναπηρίες πάνω σε θέματα αυτοεξυπηρέτησης (διατροφή, καθαριότητα, υγιεινή)
- Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων

- Υλοποίηση προγραμμάτων έκφρασης και ψυχαγωγίας, άσκησης λόγου, άθλησης και σωματικής αγωγής
- Ανάπτυξη φιλικών δεσμών και κοινωνικών σχέσεων
- Υποστήριξη της οικογένειας που φροντίζει το παιδί / έφηβο με αναπηρία
- Εκπαίδευση των μελών της οικογένειας στην κατάλληλη αντιμετώπιση των εξειδικευμένων αναγκών φροντίδας και εκπαίδευσης των παιδιών / εφήβων με αναπηρίες
- Ενημέρωση της οικογένειας και παραπομπή τους στις αρμόδιες υπηρεσίες για την κάλυψη εξειδικευμένων αναγκών των παιδιών τους με αναπηρίες
- Διασύνδεση με τις εκπαιδευτικές μονάδες ειδικής αγωγής, τις κοινωνικές υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής και Περιφερειακής αυτοδιοίκησης, τους φορείς και τις υπηρεσίες στήριξης και διεκδίκησης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες με το δίκτυο υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας της περιοχής και με τις εθελοντικές οργανώσεις.
- Διασύνδεση με φορείς που υλοποιούν προγράμματα προ επαγγελματικής κατάρτισης

Το προσωπικό που παρέχει τις υπηρεσίες του στους ωφελούμενους αποτελείται από κοινωνική λειτουργό, βοηθό βρεφονηπιοκόμου, γυμνάστρια και μια υπάλληλος καθαριότητας. Το Κέντρο στεγάζεται στο κτίριο του Κέντρου Φυσικής και Ιατρικής Αποκατάστασης στην περιοχή της Αγίας Τριάδας του Νεοχωρίου Πρέβεζας και λειτουργεί καθημερινά, όλες τις εργάσιμες ημέρες, από 15:00-23:00 με δυνατότητα εξυπηρέτησης 20 ατόμων.

5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσης διπλωματικής εργασίας αποτελεί η διερεύνηση της ικανοποίησης των ωφελομένων από τις παρεχόμενες υπηρεσίες που προσφέρουν οι κοινωνικές δομές του Δήμου Πρέβεζας. Με αυτό τον τρόπο γίνεται έμμεσα η αξιολόγηση των δομών από τους ίδιους τους ωφελομένους ενώ τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που θα προκύψουν θα μπορούν να ληφθούν υπόψη της Διοίκησης για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ταυτόχρονα όμως δίνεται και η δυνατότητα εξαγωγής κοινωνικών συμπερασμάτων.

5.2 Μεθοδολογία έρευνας

Το ερευνητικό εργαλείο που επιλέχθηκε στη παρούσα έρευνα για την συλλογή των δεδομένων είναι η χρήση του ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο ήταν ανώνυμο και περιελάμβανε ως επί το πλείστον ερωτήσεις κλειστού τύπου πολλαπλής επιλογής εκτός δύο περιπτώσεων όπου στην πρώτη είχαμε διττή επιλογή (ναι / όχι) ενώ αντίστοιχα στην δεύτερη την δυνατότητα στους ερωτηθέντες αν και εφόσον θέλουν να ορίσουν την δική τους απάντηση. Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου είναι σύντομες και περιεκτικές καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα απαντήσεων, ενώ έχουν το πλεονέκτημα της ευκολότερης καταγραφής και αποκωδικοποίησης.

Στην αρχή του ερωτηματολογίου υπάρχουν γενικές ερωτήσεις που αφορούν δημογραφικά στοιχεία (1^η ενότητα), ενώ στην συνέχεια οι ερωτήσεις εξειδικεύονται με στόχο την εξυπηρέτηση της έρευνας όπως τον σκοπό επίσκεψης και την ικανοποίηση από την υποδοχή (πρώτη επαφή) στην εκάστοτε δομή (2^η ενότητα), την ικανοποίηση των ωφελομένων με την

αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών του προσωπικού (3^η ενότητα), την κατάθεση προτάσεων για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και πως ενημερώθηκαν για την ύπαρξη της δομής (4^η ενότητα). Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν στο επιστημονικό προσωπικό των δομών συνοδευόμενα από φάκελο για την διασφάλιση της ανωνυμίας των συμμετεχόντων στην έρευνα και εν συνεχεία μοιράστηκαν στους ωφελούμενους. Η έρευνα διήρκησε από 08/06/2020 έως και 31/07/2020 και το μεγάλο χρονικό διάστημα για την συλλογή των ερωτηματολογίων οφείλεται στα μέτρα της διοίκησης για την αντιμετώπιση της εξάπλωσης του Covid-19.

Δεν επιλέχθηκε η αποστολή και η συλλογή των ερωτηματολογίων με ηλεκτρονικό τρόπο παρά όλα τα πλεονεκτήματα όπως το χαμηλό κόστος και η μεγαλύτερη συμμετοχή ωφελούμενων καθότι μεγάλος αριθμός ατόμων δεν έχει την απαραίτητη εξοικείωση με τα ηλεκτρονικά μέσα και δεν διαθέτετε πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Με την χρήση του λογισμικού Microsoft Excel και την βοήθεια της περιγραφικής στατιστικής θα παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα κάθε ερώτησης, μέσα από γραφήματα όπου θα προβάλλεται ο αριθμός των ερωτηθέντων, οι απαντήσεις και τα ποσοστά που έλαβε κάθε απάντηση.

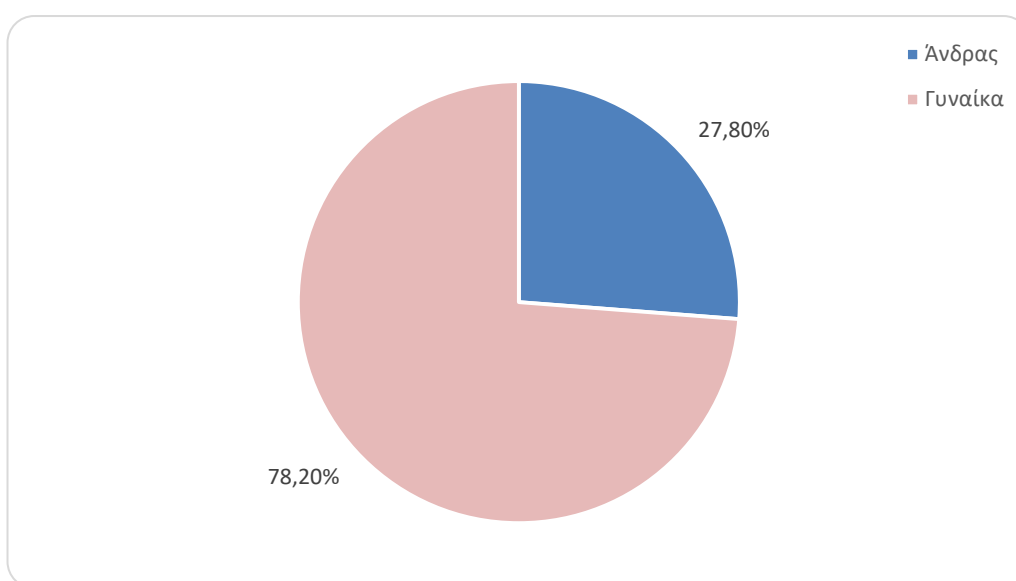
5.3 Παρουσίαση αποτελεσμάτων

5.3.1 Δημογραφικά στοιχεία

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν συνολικά 54 άτομα εκ των οποίων οι 39 ήταν γυναίκες (ποσοστό 72,2 %) ενώ οι υπόλοιποι 15 άνδρες (ποσοστό 27,8%) όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα

Φύλο	Συχνότητα	Ποσοστό
Άνδρας	15	27,8 %
Γυναίκα	39	72,2 %
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.1: Φύλο ερωτηθέντων

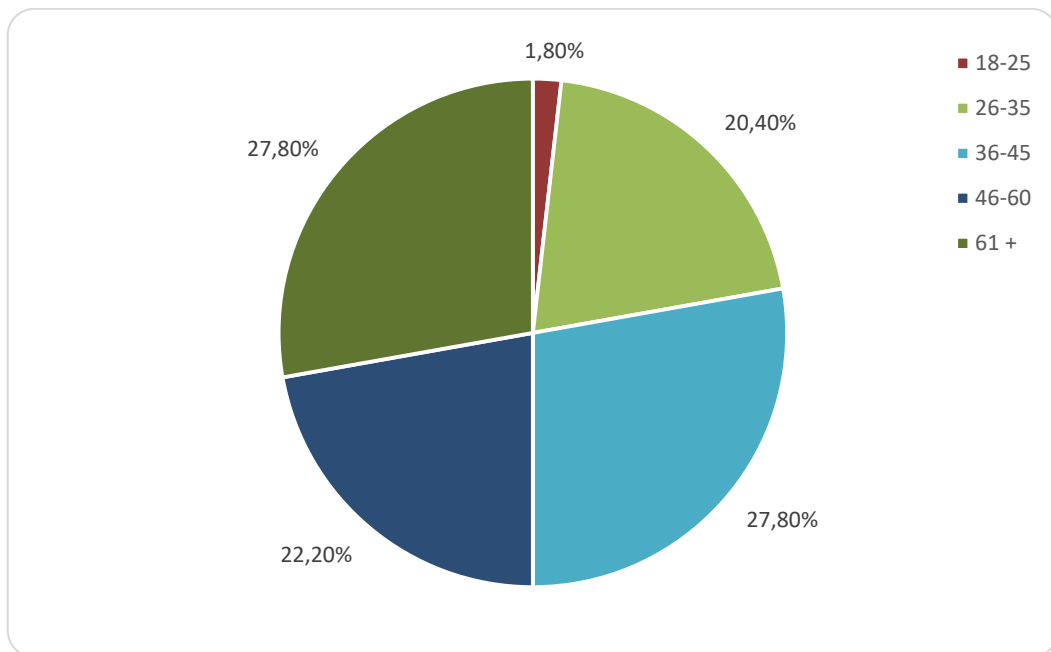
Εικόνα 5.3.1: Φύλο ερωτηθέντων

Αναφορικά με την ηλικία παρατηρούμε στον ακόλουθο πίνακα, ότι το 1,8% των συμμετεχόντων κυμαίνεται από 18 έως 25 ετών, το 20,4% από 26 έως 35 ετών, το 27,8% από 36 έως 45 και το 50% από 46 και άνω.

Ηλικία	Συχνότητα	Ποσοστό
18-25	1	1,8%
26-35	11	20,4%

36-45	15	27,8%
46 -60	12	22,2%
61 +	15	27,8%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας: 5.3.2: Ηλικία ερωτηθέντων

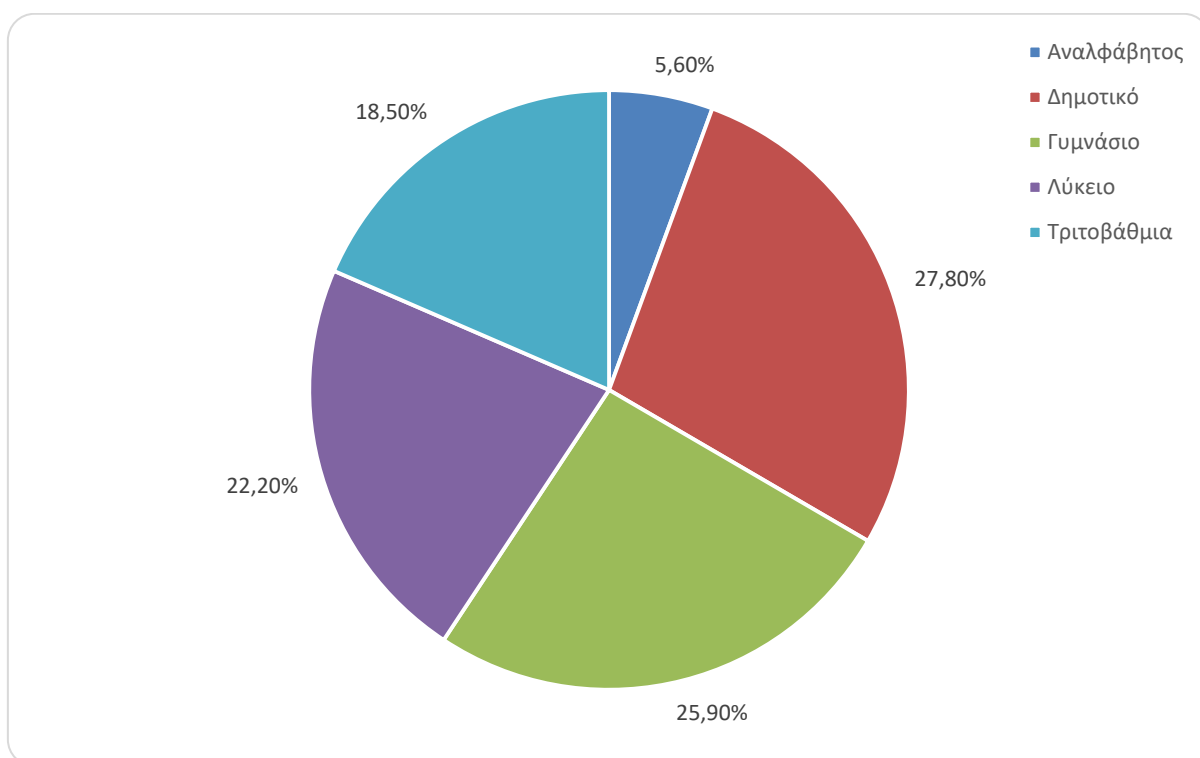
Διάγραμμα: 5.3.2: Ηλικία ερωτηθέντων.

Από τον πίνακα που ακολουθεί προκύπτει ότι το 5,6% των συμμετεχόντων είναι αναλφάβητοι, το 27,8% είναι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, το 25,9% είναι απόφοιτοι Γυμνασίου, το 22,2% είναι απόφοιτοι Λυκείου ενώ το 18,5 είναι κάτοχοι πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Εκπαίδευση	Συχνότητα	Ποσοστό
Αναλφάβητος/η	3	5,6%
Δημοτικό	15	27,8

Γυμνάσιο	14	25,9
Λύκειο	12	22,2
Τριτοβάθμια	10	18,5%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.3: Εκπαιδευτικό επίπεδο ερωτηθέντων

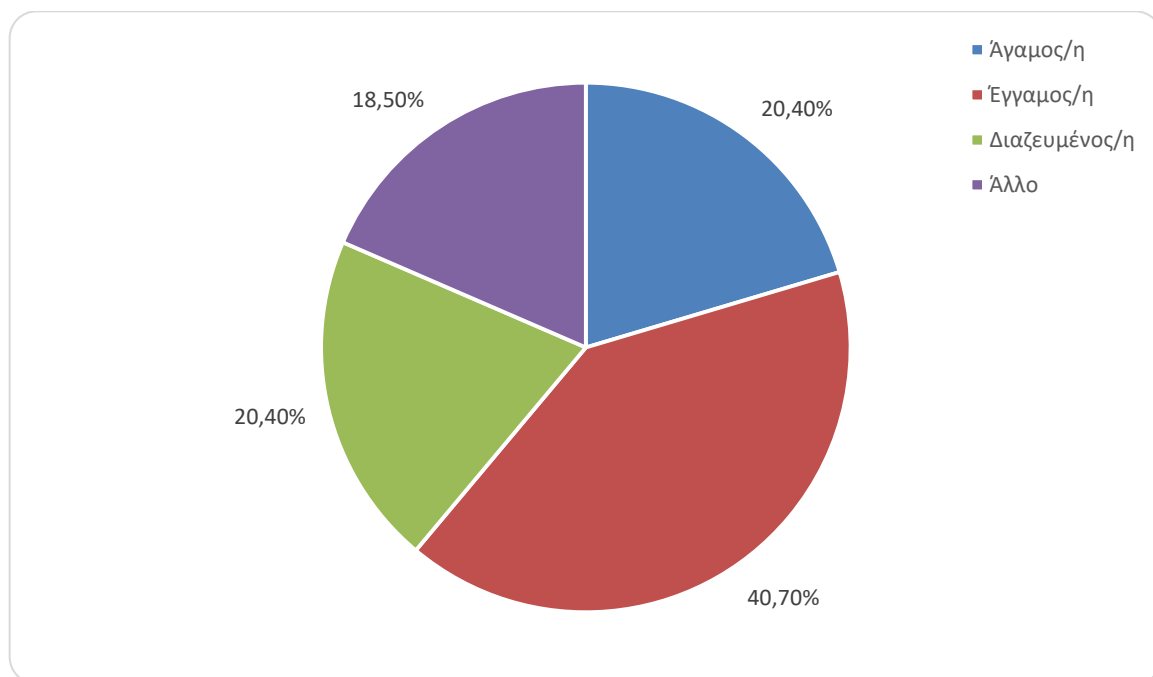

Εικόνα 5.3.3: Εκπαιδευτικό επίπεδο ερωτηθέντων

Όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα το 20,4% είναι άγαμο, το 40,7% πρόκειται για έγγαμους, το 20,4% είναι διαζευγμένοι και τέλος το 18,5% δηλώνει κάτι άλλο.

Οικογενειακή κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό
Άγαμος/η	11	20,4%
Έγγαμος/η	22	40,7
Διαζευμένος/η	11	20,4
Άλλο	10	18,5%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.4: Οικογενειακή κατάσταση

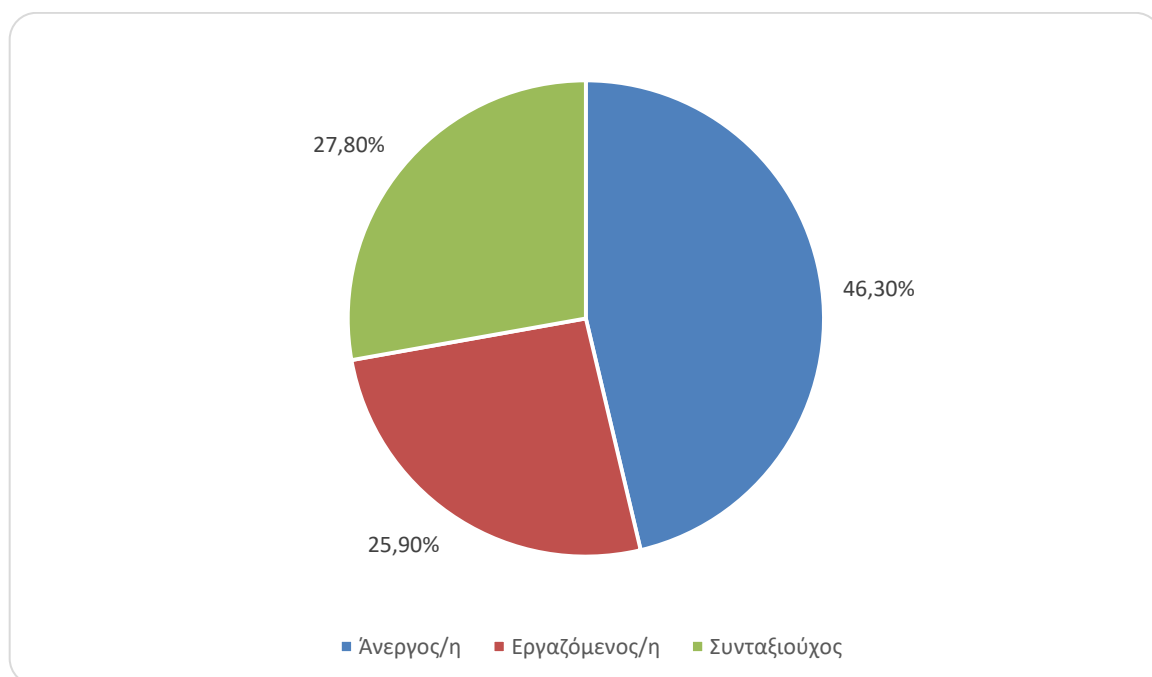

Διάγραμμα 5.3.4: Οικογενειακή κατάσταση

Όσο αφορά την εργασιακή κατάσταση των 54 ερωτηθέντων προέκυψε πως το 46,3% δεν εργάζεται με το ποσοστό των εργαζομένων να ανέρχεται στο 25,9% ενώ το υπόλοιπο 27,8% δήλωσαν συνταξιούχοι όπως φαίνεται στον επόμενο πίνακα

Εργασιακή κατάσταση	Συχνότητα	Ποσοστό
Άνεργος/η	25	46,3%
Εργαζόμενος/η	14	25,9%
Συνταξιούχος	15	27,8%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.5: Εργασιακή κατάσταση

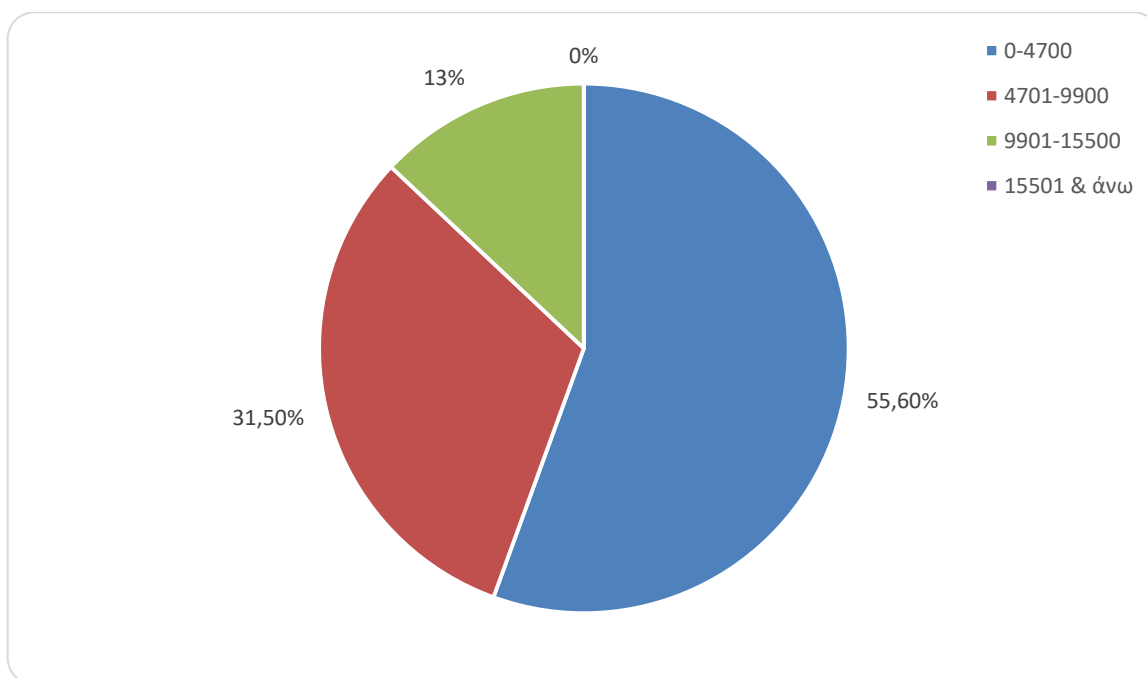
Διάγραμμα 5.3.5: Εργασιακή κατάσταση

Η τελευταία ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν στην πρώτη ενότητα οι ωφελούμενοι είχε να κάνει με το συνολικό ετήσιο εισόδημα και όπως προκύπτει από τον επόμενο πίνακα το 55,6% έχει συνολικό ετήσιο εισόδημα έως 4700 ευρώ, με το 31,5% να

βρίσκεται μεταξύ του 4701-9900 , το 13% κερδίζει συνολικά από 9901-15500 ενώ κανείς από τους ερωτηθέντες δεν έχει συνολικό ετήσιο εισόδημα άνω των 15501 ευρώ

Συνολικό ετήσιο εισόδημα (ευρώ)	Συχνότητα	Ποσοστό
0-4700	30	55,6%
4701-9900	17	31,5%
9901-15500	7	13%
15501 & άνω	0	0%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.6: Συνολικό ετήσιο εισόδημα σε ευρώ

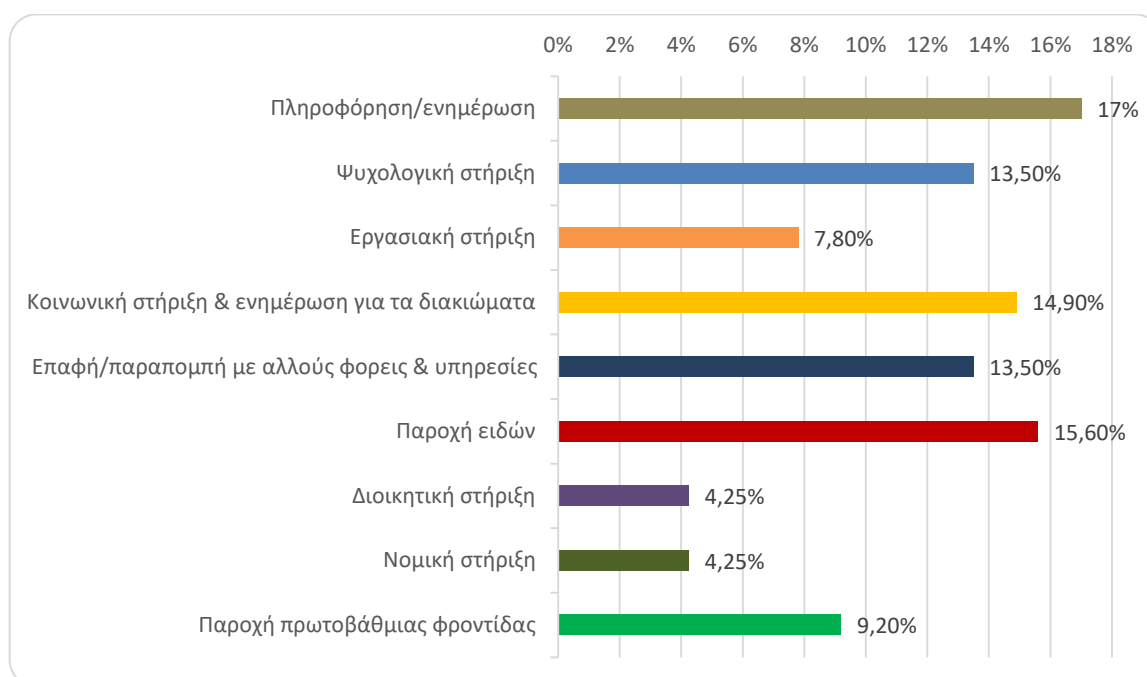
Διάγραμμα 5.3.6: Συνολικό ετήσιο εισόδημα σε ευρώ

5.3.2. Σκοπός επίσκεψης και πρώτη επαφή με την δομή

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται ο σκοπός της επίσκεψης των ωφελούμενων στην δομή με τους ωφελούμενους να έχουν την δυνατότητα να επιλέξουν περισσότερες από μία απάντηση αφού σε κάθε δομή υπάρχει η δυνατότητα να προσφέρεται παραπάνω από μία υπηρεσία. Βάση του συνόλου των απαντήσεων

Σκοπός επίσκεψης	Συχνότητα	Ποσοστό
Πληροφόρηση/ενημέρωση	24	17%
Ψυχολογική στήριξη	19	13,5%
Εργασιακή στήριξη	11	7,8%
Κοινωνική στήριξη & ενημέρωση για τα δικαιώματά	21	14,9%
Επαφή / παραπομπή σε άλλους φορείς & υπηρεσίες	19	13,5%
Παροχή ειδών πρώτης ανάγκης	22	15,6%
Διοικητική στήριξη	6	4,25%
Νομική στήριξη	6	4,25%
Παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας	13	9,2%
Σύνολο	141	100%

Πίνακας 5.3.7: Σκοπός επίσκεψης

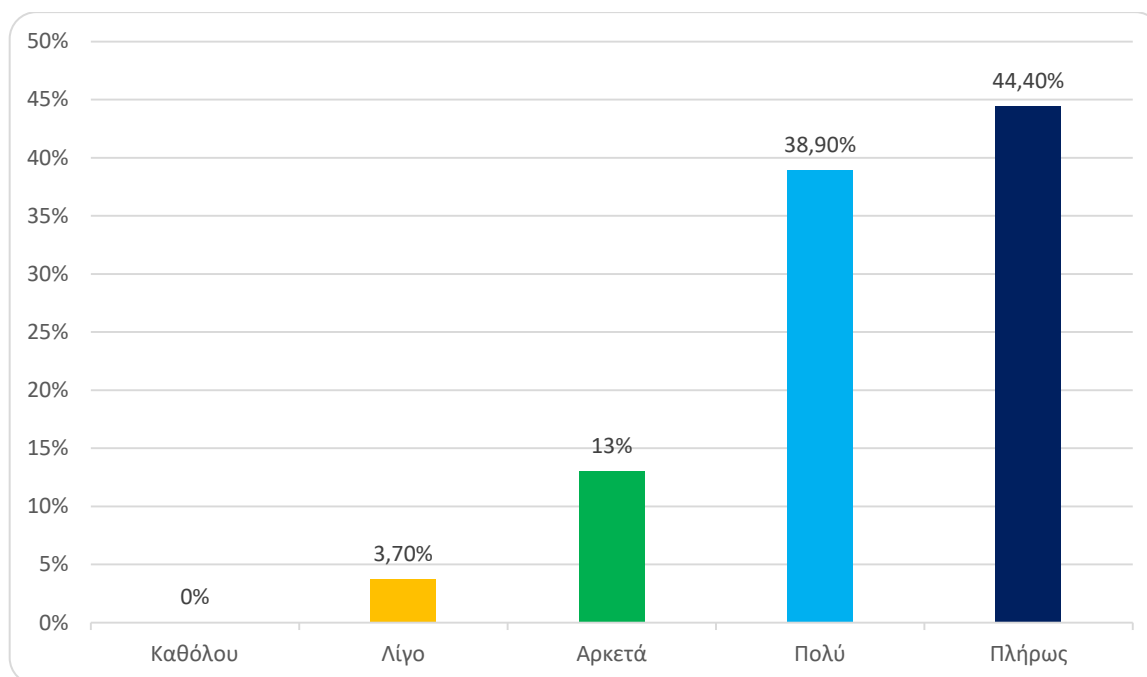
Διάγραμμα 5.3.7: Σκοπός επίσκεψης

Στους επόμενους πίνακες παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που αφορούν την πρώτη επαφή-υποδοχή του/της ωφελούμενου/ης με την δομή. Η ικανοποίησή τους θα εκφραζόταν κυκλώνοντας την απάντησή τους σε μία κλίμακα από το 1-5. Όπου το 1 αντιστοιχεί στο καθόλου, το 2 στο λίγο, το 3 στο αρκετά, το 4 στο πολύ και το 5 στο πλήρως

Αναφορικά με την συνεργασία (ευγένια,σεβασμός,ισοτιμία) που είχαν οι ωφελούμενοι με τα στελέχη, διαπιστώθηκε πως η ικανοποίησή τους ήταν πλήρης σε ποσοστό 44,4%, πολύ 38,9% , αρκετά 13%, δύο άτομα την χαρακτήρισαν λίγο που αντιστοιχεί σε ποσοστό 3,7% ,ενώ κανείς από τους ωφελούμενους δεν έμεινε ανικανοποίητος.

Συνεργασία με τα στελέχη (ευγένια,σεβασμός,ισοτιμία)	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	0	0%
2 (Λίγο)	2	3,7%
3 (Αρκετά)	7	13%
4 (Πολύ)	21	38,9%
5 (Πλήρως)	24	44,4%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.8: Συνεργασία με τα στελέχη

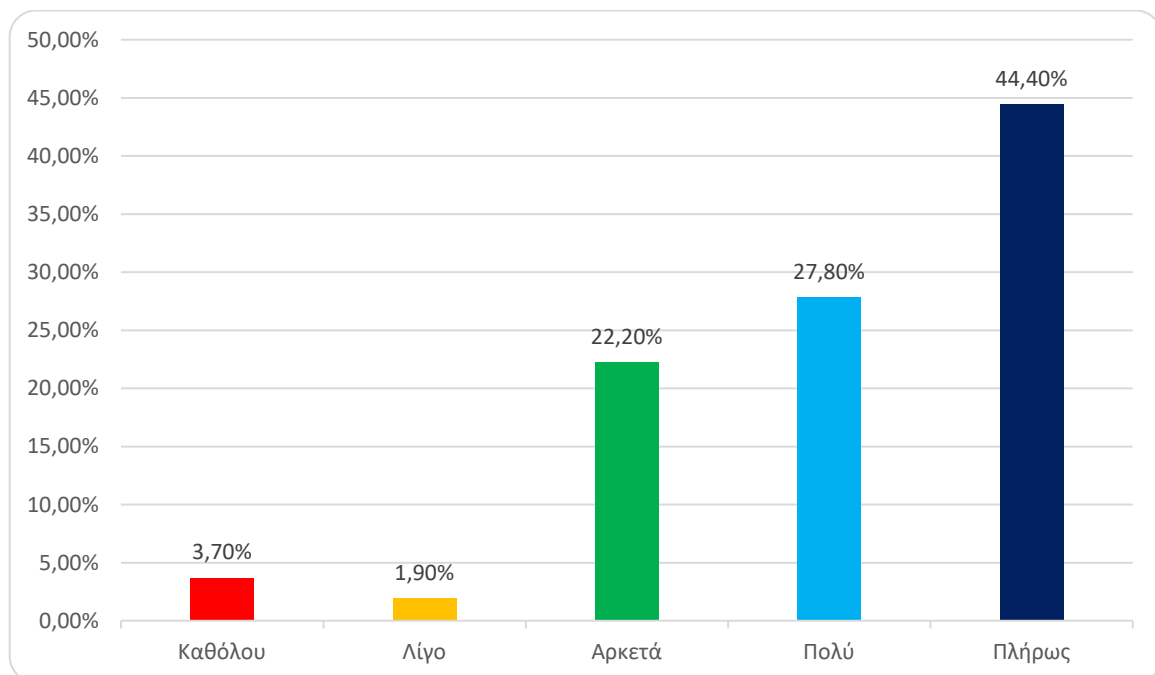

Εικόνα 5.3.8: Συνεργασία με τα στελέχη

Εν συνεχεία ο πίνακας της έγκυρης ενημέρωσης/πληροφόρησης κατά την πρώτη επικοινωνία-επαφή μας δείχνει πως το 3,7% δεν ικανοποιήθηκε καθόλου, το 1,9% ικανοποιήθηκε λίγο, αρκετά ικανοποιημένοι ήταν το 22,2% με τους ωφελούμενους που χαρακτήρισαν την ικανοποίησή τους σε βαθμό πολύ και πλήρως να ανέρχεται σε ποσοστό 25,9% και 44,4% αντίστοιχα.

Έγκυρη ενημέρωση/πληροφόρηση	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	2	3,7%
2 (Λίγο)	1	1,9%
3 (Αρκετά)	12	22,2%
4 (Πολύ)	15	27,8%
5 (Πλήρως)	24	44,4%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.9: Έγκυρη ενημέρωση/πληροφόρηση

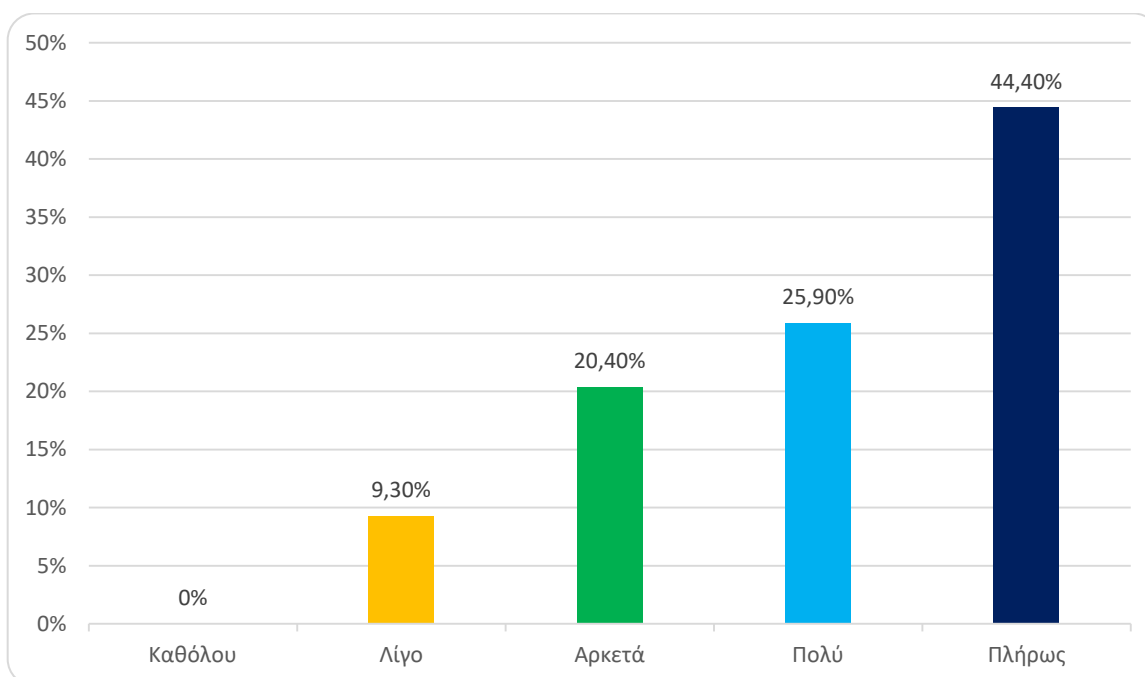

Διάγραμμα 5.3.9: Έγκυρη ενημέρωση/πληροφόρηση

Αναφορικά με την ποιότητα στήριξης της πρώτης επαφής/υποδοχής με την δομή το ποσοστό της πλήρης ικανοποίησης ανήλθε στο 44,4%, πολύ ικανοποιημένοι ήταν το 25,9%, το 20,4% αρκετά, το 9,3% έμεινε λίγο ικανοποιημένο ενώ ανικανοποίητοι δεν δήλωσε κανείς

Ποιότητα πρώτης επαφής/υποδοχής	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	5	0%
2 (Λίγο)	5	9,3%
3 (Αρκετά)	11	20,4%
4 (Πολύ)	14	25,9%
5 (Πλήρως)	24	44,4%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.10: Ποιότητα στήριξης πρώτης επαφής/υποδοχής

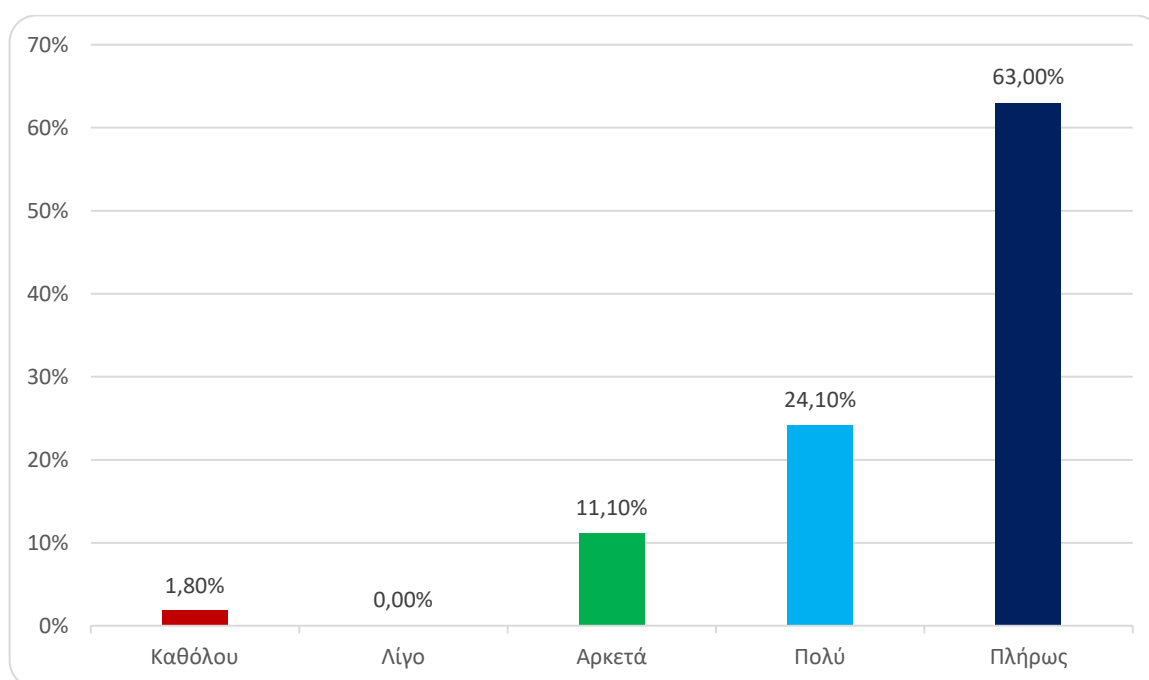

Διάγραμμα 5.3.10: Ποιότητα στήριξης πρώτης επαφής/υποδοχής

Ο πίνακας που ακολουθεί περιγράφει τον βαθμό ικανοποίησης των ωφελούμενων αναφορικά με την εμπιστευτικότητα/εχεμύθεια του προσωπικού της δομής. Από τις απαντήσεις προκύπτει πως υπήρξε πλήρης ικανοποίηση σε ποσοστό 63%, πολύ και αρκετά σε ποσοστό 24,1% και 11,1% αντίστοιχα, λίγη ικανοποίηση δεν εξέφρασε κανείς και τέλος το 1,8% δεν έμεινε καθόλου ικανοποιημένο

Εμπιστευτικότητα/εχεμύθεια	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	1	1,8%
2 (Λίγο)	0	0%
3 (Αρκετά)	6	11,1%
4 (Πολύ)	13	24,1%
5 (Πλήρως)	34	63%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.11: Εμπιστευτικότητα/εχεμύθεια

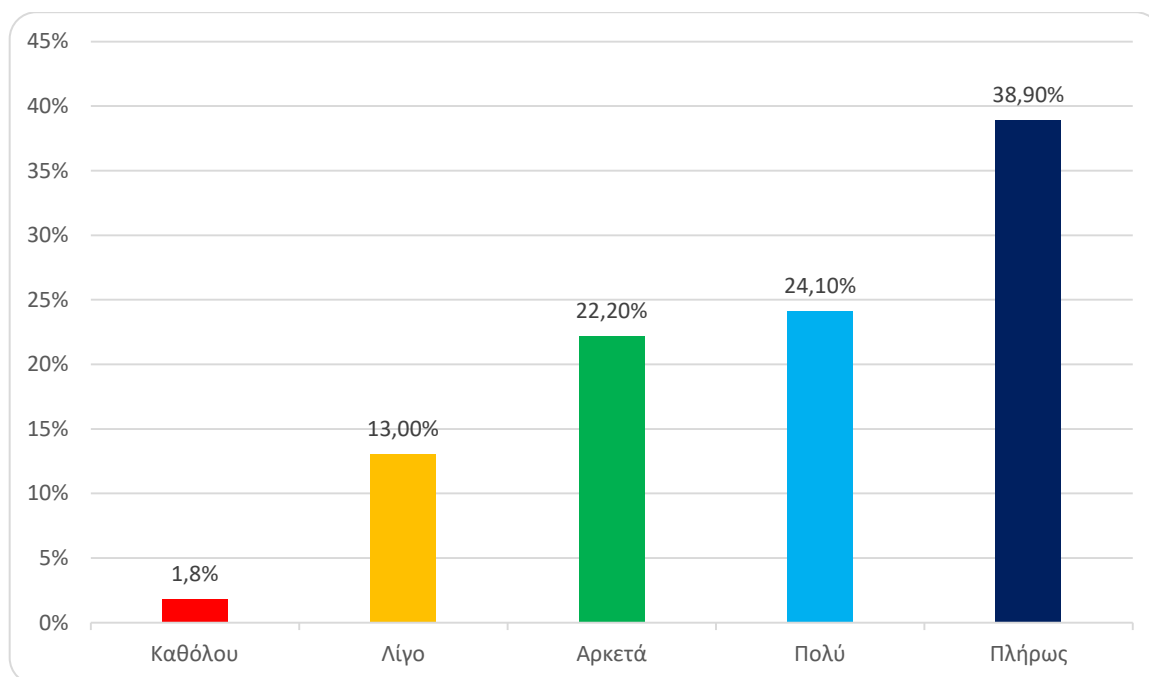

Διάγραμμα: 5.3.11: Εμπιστευτικότητα/εχεμύθεια

Η τήρηση της προγραμματισμένης ώρας των ραντεβού περιγράφεται στο παρακάτω πίνακα όπου το 1,8% δεν έμεινε καθόλου ικανοποιημένο, λίγο ικανοποιημένο απάντησε το 13% , αρκετά το 22,2%, πολύ το 24,1%, ενώ το 38,9 έμεινε πλήρως ικανοποιημένο.

Τήρηση προγραμματισμένης ώρας των ραντεβού	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	1	1,8%
2 (Λίγο)	7	13%
3 (Αρκετά)	12	22,2%
4 (Πολύ)	13	24,1%
5 (Πλήρως)	21	38,9%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.12: Τήρηση προγραμματισμένης ώρας των ραντεβού

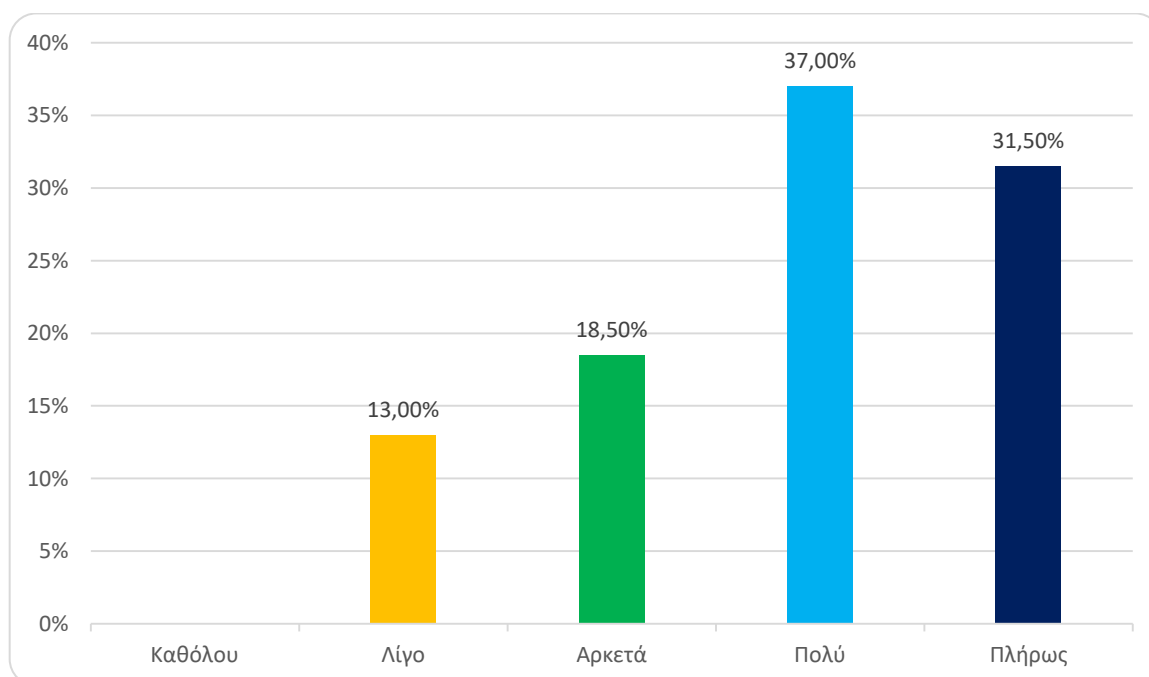

Διάγραμμα 5.3.12: Τήρηση προγραμματισμένης ώρας των ραντεβού

Η ικανοποίηση του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας της δομής απεικονίζεται στον επόμενο πίνακα όπου το 31,5% δήλωσε την πλήρης ικανοποίηση του, το 37% έμεινε πολύ ικανοποιημένο, αρκετά το 18,5%, λίγο το 13%, ενώ κανείς εκ των ωφελούμενων δεν απάντησε καθόλου ικανοποιημένος/η

Τήρηση προγραμματισμένης ώρας των ραντεβού	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	0	0%
2 (Λίγο)	7	13%
3 (Αρκετά)	10	18,5%
4 (Πολύ)	20	37%
5 (Πλήρως)	17	31,5%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.13: Τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας

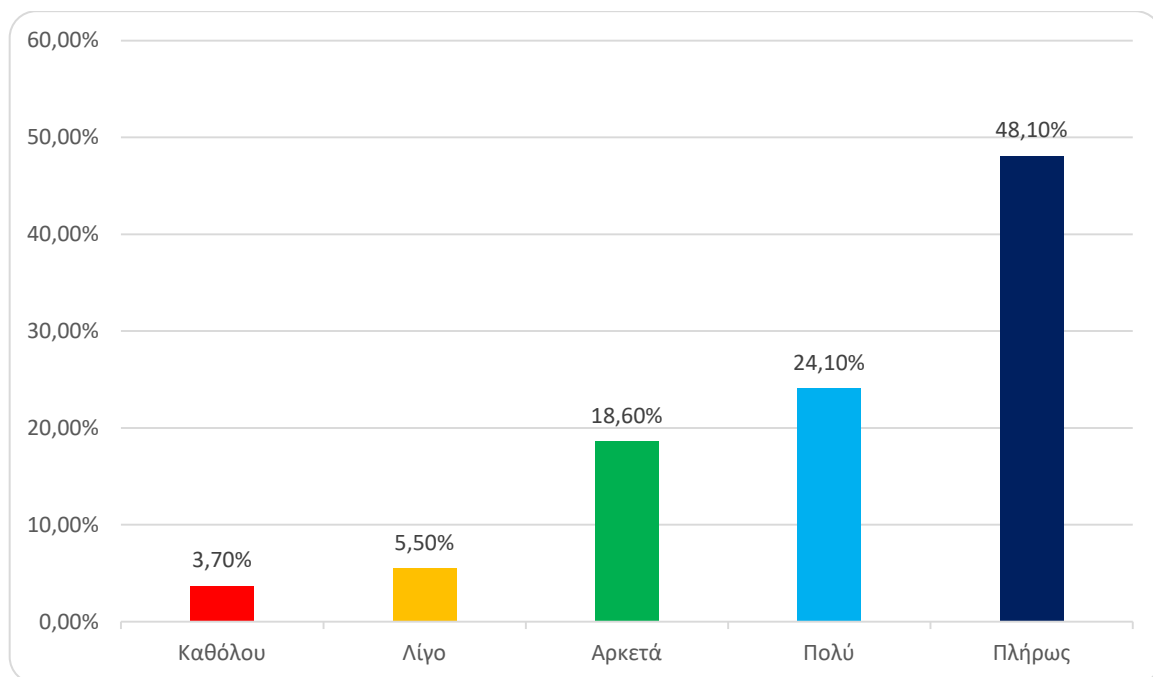

Διάγραμμα 5.3.13: Τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας

Ο πίνακας που ακολουθεί περιγράφει την ικανοποίηση των ωφελούμενων στην ευκολία πρόσβασης της δομής όπου το καθόλου ήταν το 3,7%, λίγο το 5,5% αρκετά το 18,6% ενώ πολύ ικανοποιημένοι και απόλυτα ικανοποιημένοι δήλωσε το 24,1% και το 48,1% αντίστοιχα

Ευκολία πρόσβασης	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	2	3,7%
2 (Λίγο)	3	5,5%
3 (Αρκετά)	10	18,6%
4 (Πολύ)	13	24,1%
5 (Πλήρως)	26	48,1%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.14: Ευκολία πρόσβασης

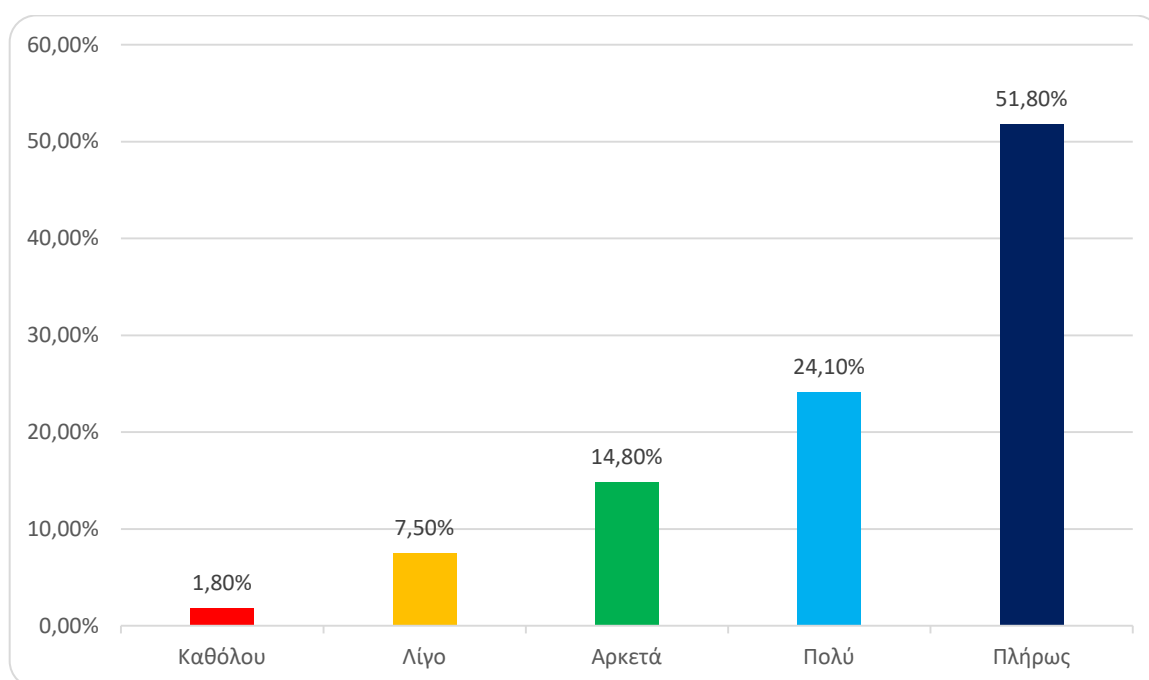

Διάγραμμα 5.3.14: Ευκολία πρόσβασης

Στο τέλος της δεύτερης ενότητας οι ωφελούμενοι κλήθηκαν να εκφράσουν την ικανοποίησή τους όσον αφορά την άνεση των χώρων. Από τις απαντήσεις τους προέκυψε πως το 1,8% δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο, το 7,5% είναι λίγο ικανοποιημένο, με το 14,8% να εκφράζεται αρκετά ικανοποιημένο, το 24,1% πολύ και τέλος το 51,8% ήταν πλήρως ικανοποιημένο με την άνεση των χώρων

Άνεση χώρων	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	1	1,8%
2 (Λίγο)	4	7,5%
3 (Αρκετά)	8	14,8%
4 (Πολύ)	13	24,1%
5 (Πλήρως)	28	51,8%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.15: Άνεση χώρων

Διάγραμμα 5.3.15: Άνεση χώρων

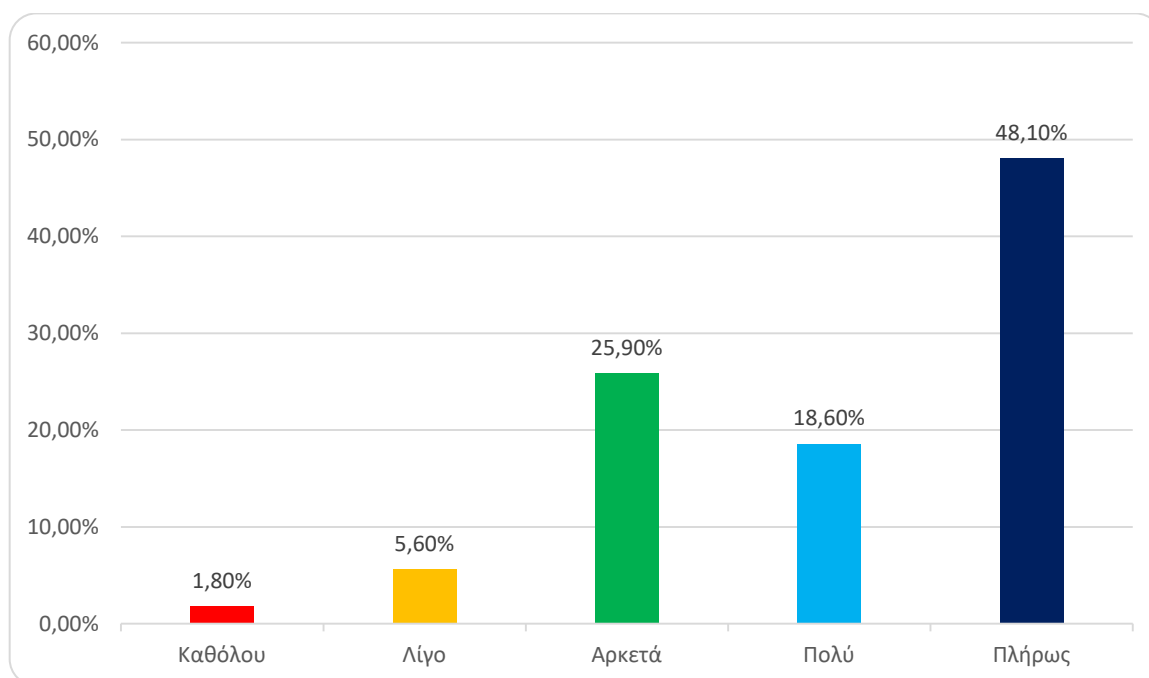
5.3.3 Αξιολόγηση παρεχόμενων υπηρεσιών

Κατά την τρίτη ενότητα της έρευνας οι συμμετέχοντες/ούσες κλήθηκαν να απαντήσουν σε μια σειρά ερωτημάτων που αφορούσαν την ικανοποίηση τους για τις παρεχόμενες υπηρεσίες που λάβανε κατά την διάρκεια της στήριξης.

Ο κάτωθι πίνακας περιγράφει κατά πόσο οι ανάγκες των ωφελούμενων έγιναν κατανοητές κατά την διάρκεια της στήριξης από τα στελέχη της δομής. Το 1,8% δεν έμεινε καθόλου, ικανοποιημένο, το 5,6% λίγο ικανοποιημένο, ενώ το 25,9% και το 18,6% δήλωσε αρκετά και πολύ ικανοποιημένο αντίστοιχα με το 48,1% να ένιωσε πλήρη ικανοποίηση.

Κατανόηση αναγκών από στελέχη δομής	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	1	1,8%
2 (Λίγο)	3	5,6%
3 (Αρκετά)	14	25,9%
4 (Πολύ)	10	18,6%
5 (Πλήρως)	26	48,1%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.16: Κατανόηση αναγκών

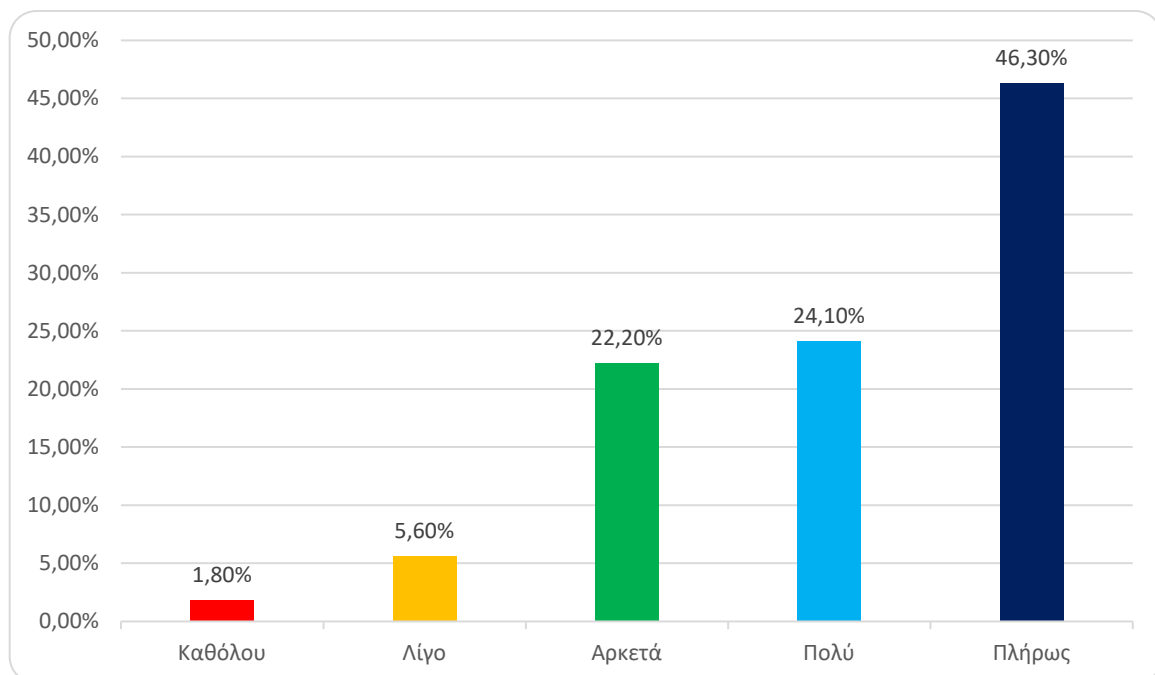

Διάγραμμα 5.3.16: Κατανόηση αναγκών

Ακολουθεί ο πίνακας που περιγράφει αν τα προβλήματα και οι ιδιαιτερότητες των προβλημάτων των ερωτηθέντων έτυχαν του σεβασμού και της κατανόησης από τα στελέχη. Το 1,8% δεν έμεινε καθόλου ικανοποιημένο, το 5,6% έμεινε λίγο ικανοποιημένο, με το 22,2% να εκφράζεται αρκετά ικανοποιημένο, το 24,1% πολύ ικανοποιημένο ενώ την πλήρη ικανοποίηση δήλωσε το 46,3%

Κατανόηση, σεβασμός στις ιδιαιτερότητες των προβλημάτων	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	1	1,8%
2 (Λίγο)	3	5,6%
3 (Αρκετά)	12	22,2%
4 (Πολύ)	13	24,1%
5 (Πλήρως)	25	46,3%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.17: Κατανόηση, σεβασμός στις ιδιαιτερότητες των προβλημάτων

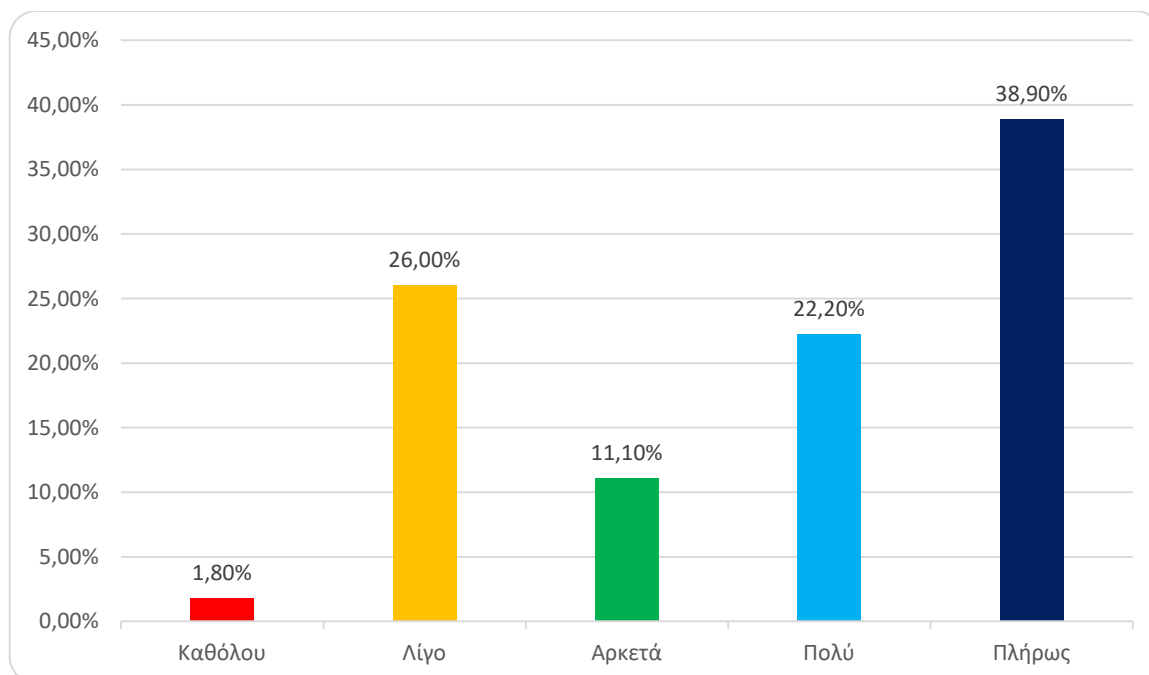

Διάγραμμα 5.3.17: Κατανόηση, σεβασμός στις ιδιαιτερότητες των προβλημάτων

Ο πίνακας που ακολουθεί περιγράφει αν τα στελέχη των δομών βοήθανε στην επίλυση των προβλημάτων των ωφελούμενων. Καθόλου απάντησε το 1,8%, λίγο το 26%, αρκετά το 11,1%, πολύ το 22,2% ενώ το 38,9% ένιωσε ότι τα στελέχη των δομών βοήθανε πλήρως στην επίλυση των προβλημάτων

Βοήθεια στην επίλυση των προβλημάτων	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	1	1,8%
2 (Λίγο)	14	26%
3 (Αρκετά)	6	11,1%
4 (Πολύ)	12	22,2%
5 (Πλήρως)	21	38,9%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.18: Βοήθεια στην επίλυση των προβλημάτων

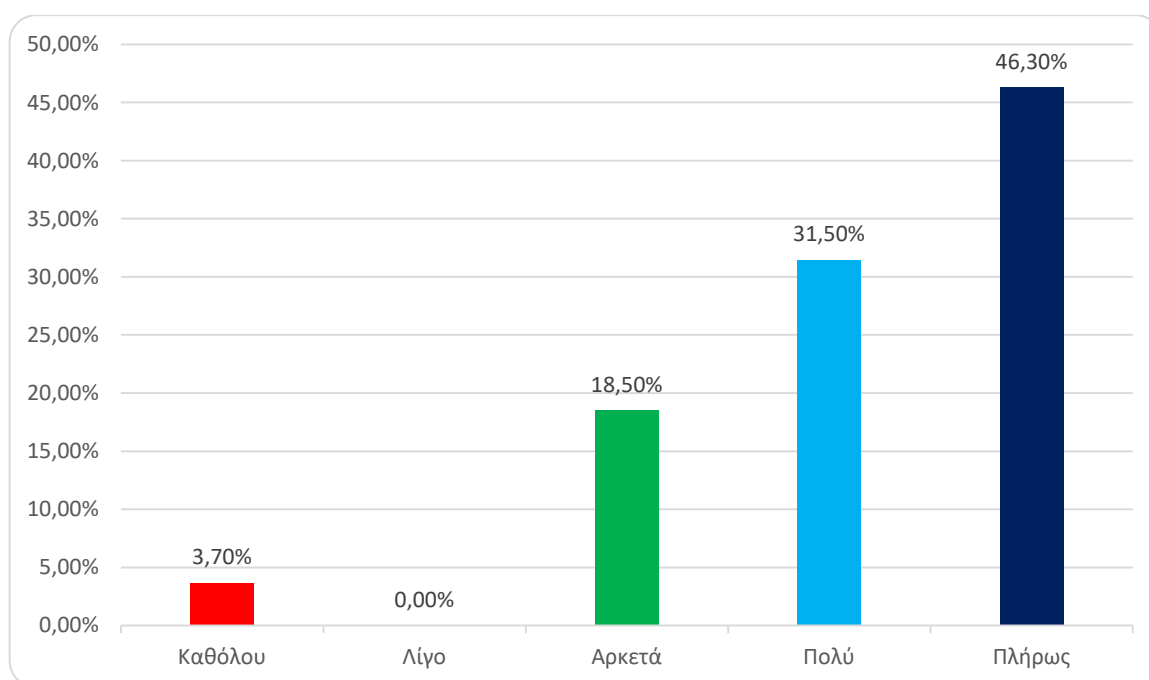

Διάγραμμα 5.3.18: Βοήθεια στην επίλυση των προβλημάτων

Το επόμενο ερώτημα που κλήθηκαν να απαντήσουν οι ωφελούμενοι αφορά τον σεβασμό στα δικαιώματα τους τους από τα στελέχη. Από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων προκύπτει πως το 3,7% δεν ένιωσε καθόλου τον σεβασμό από τα στελέχη της δομής, αρκετά δήλωσε το 18,5%, πολύ το 31,5% και το 46,3% ένιωσε τον πλήρη σεβασμό. Επιπρόσθετα κανείς ωφελούμενος δεν απάντησε λίγο.

Σεβασμός των δικαιωμάτων	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	2	3,7%
2 (Λίγο)	0	0%
3 (Αρκετά)	10	18,5%
4 (Πολύ)	17	31,5%
5 (Πλήρως)	25	46,3%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.19: Σεβασμός στα δικαιώματα

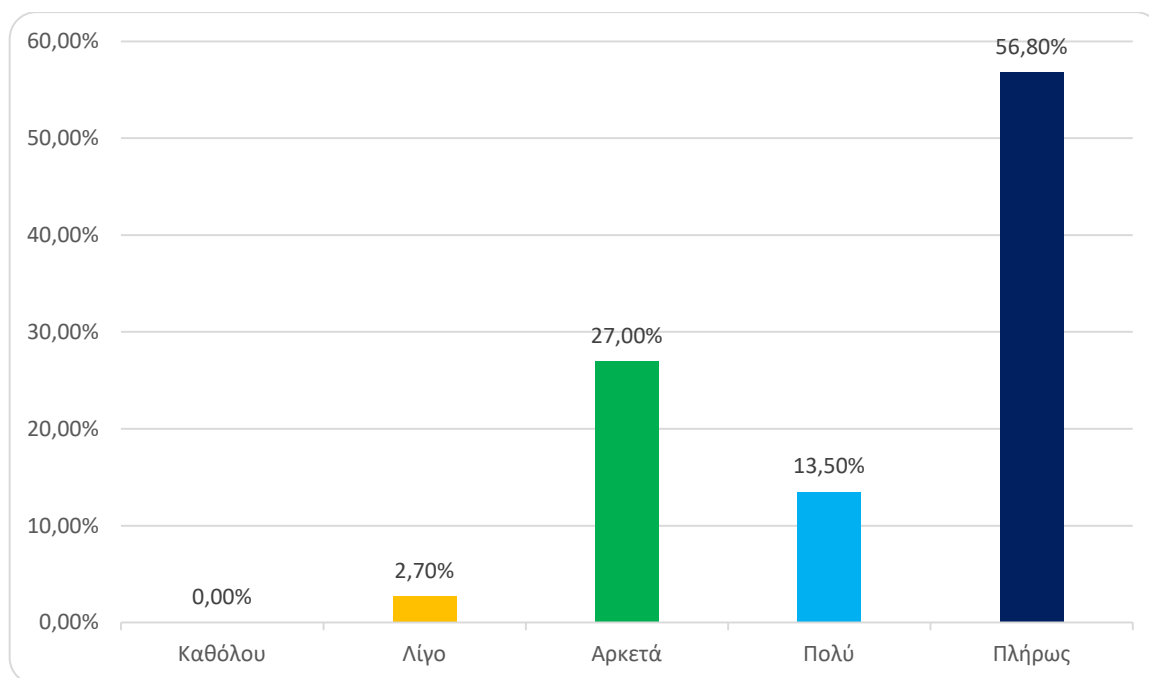

Διάγραμμα 5.3.19: Σεβασμός στα δικαιώματα

Εν συνεχεία ζητήθηκε από τους ωφελούμενους να εκφράσουν την ικανοποίησή τους μόνο για τις υπηρεσίες που λάβανε απαντώντας σε μια κλίμακα από το 1 έως το 5. Στην ερώτηση για την ικανοποίησή τους αναφορικά με την ενημέρωση/πληροφόρηση που προσέφεραν τα στελέχη της δομής διαπιστώθηκε πως κανείς/καμία δεν έμεινε ανικανοποίητος, ενώ λίγη ικανοποίηση απάντησε το 2,7%, αρκετά το 27%, πολύ το 13,5% και πλήρη ικανοποίηση το 56,8%

Πληροφόρηση/ενημέρωση	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	0	0%
2 (Λίγο)	1	2,7%
3 (Αρκετά)	10	27%
4 (Πολύ)	5	13,5%
5 (Πλήρως)	21	56,8%
Σύνολο	37	100%

Εικόνα 5.3.20: Πληροφόρηση / ενημέρωση

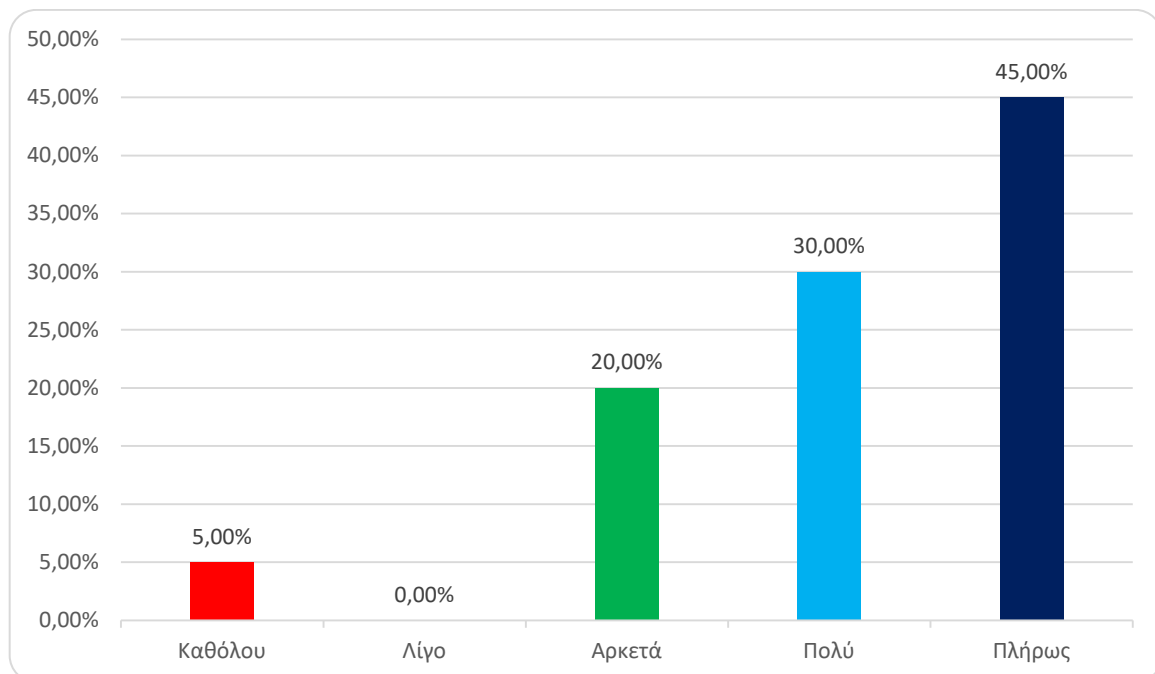

Διάγραμμα 5.3.20: Πληροφόρηση / ενημέρωση

Ο επόμενος πίνακας περιγράφει τα αποτελέσματα όσον αφορά την ικανοποίηση που λαμβάνουν οι ωφελούμενοι από την ψυχολογική στήριξη της δομής. Το 5% δεν έμεινε καθόλου ικανοποιημένο, λίγη ικανοποίηση δεν εξέφρασε κανείς/καμία, το 20% έμεινε αρκετά ικανοποιημένο, ενώ το 30% και το 45% έμεινε πολύ και πλήρως ικανοποιημένο αντίστοιχα.

Ψυχολογική στήριξη	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	1	5%
2 (Λίγο)	0	0%
3 (Αρκετά)	4	20%
4 (Πολύ)	6	30%
5 (Πλήρως)	9	45%
Σύνολο	20	100%

Πίνακας 5.3.21: Ψυχολογική στήριξη

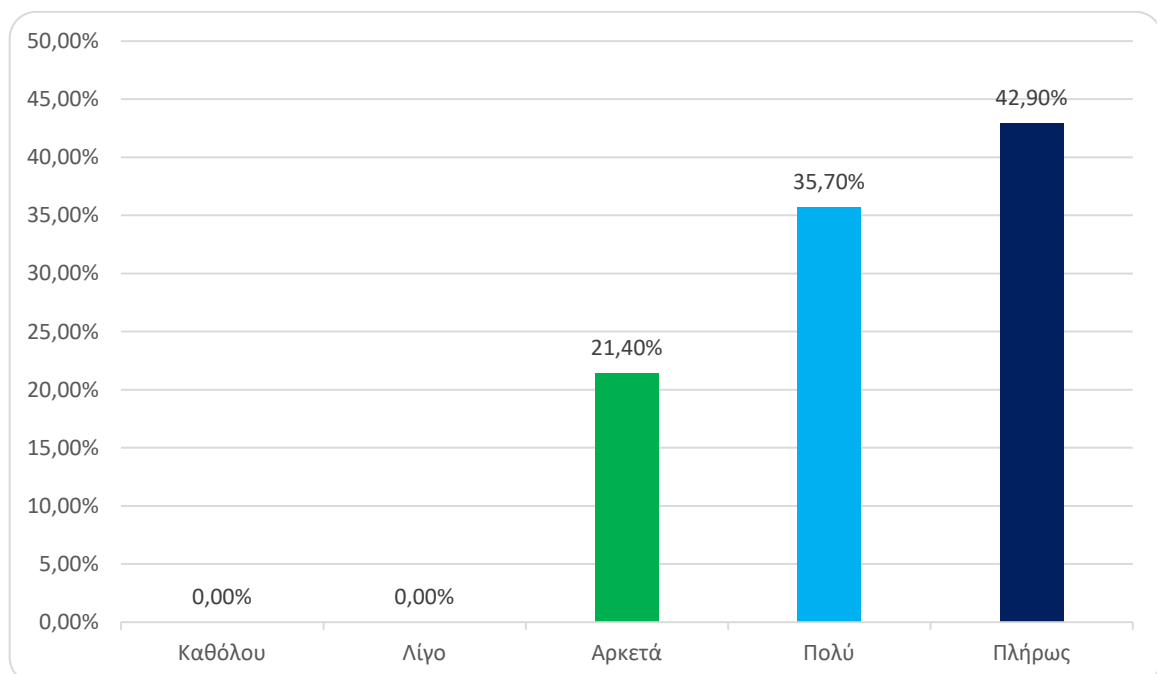

Διάγραμμα 5.3.21: Ψυχολογική στήριξη

Η ικανοποίηση από την εργασιακή στήριξη μας δείχνει πως το 78,6% έμεινε πολύ και πλήρως ικανοποιημένο, ενώ το 21,4% αρκετά και δεν υπήρχε ωφελούμενος/η που να έμεινε λίγο ή καθόλου ικανοποιημένος/η.

Εργασιακή στήριξη	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	0	0%
2 (Λίγο)	0	0%
3 (Αρκετά)	3	21,4%
4 (Πολύ)	5	35,7%
5 (Πλήρως)	6	42,9%
Σύνολο	14	100%

Πίνακας 5.3.22: Εργασιακή στήριξη

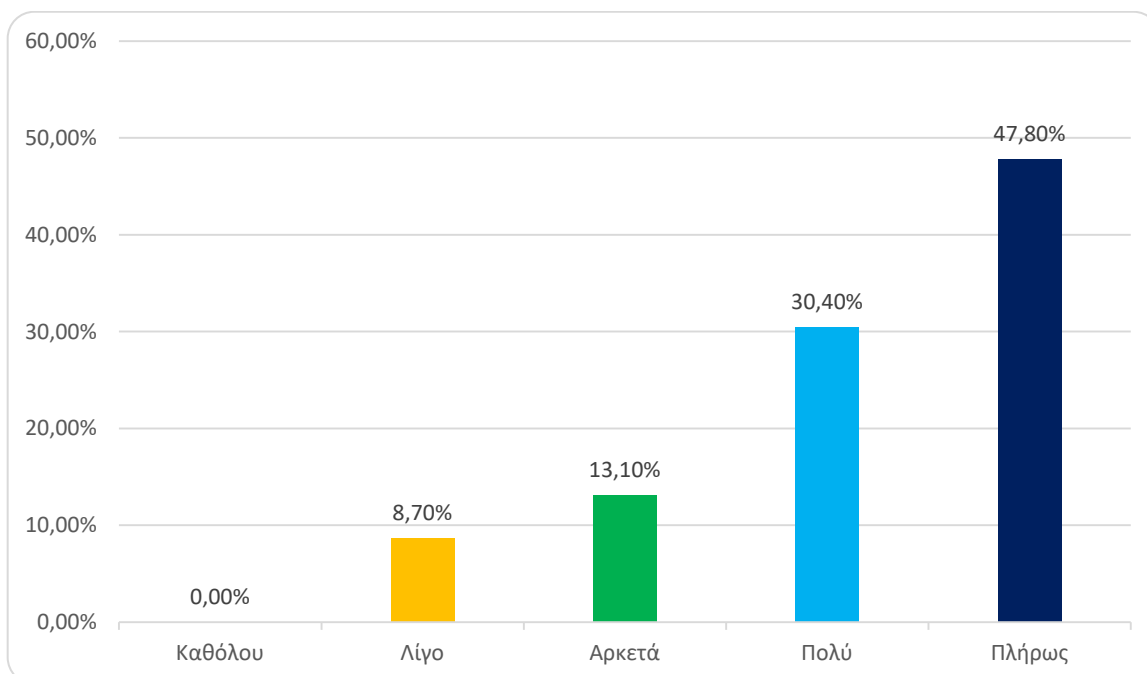

Διάγραμμα 5.3.22: Εργασιακή στήριξη

Αναφορικά με την κοινωνική στήριξη και την ενημέρωση που αφορά τα δικαιώματα των ωφελούμενων διαπιστώθηκε πως δεν υπήρχε ανικανοποίητος/η ,λίγη ικανοποίηση δήλωσε το 8,7%, αρκετή το 13% και υπήρξε πολύ και πλήρης ικανοποίηση σε ποσοστό 78,2%

Κοινωνική στήριξη & ενημέρωση δικαιωμάτων	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	0	0%
2 (Λίγο)	2	8,7%
3 (Αρκετά)	3	13,1%
4 (Πολύ)	7	30,4%
5 (Πλήρως)	11	47,8%
Σύνολο	23	100%

Πίνακας 5.3.23: Κοινωνική στήριξη & ενημέρωση δικαιωμάτων

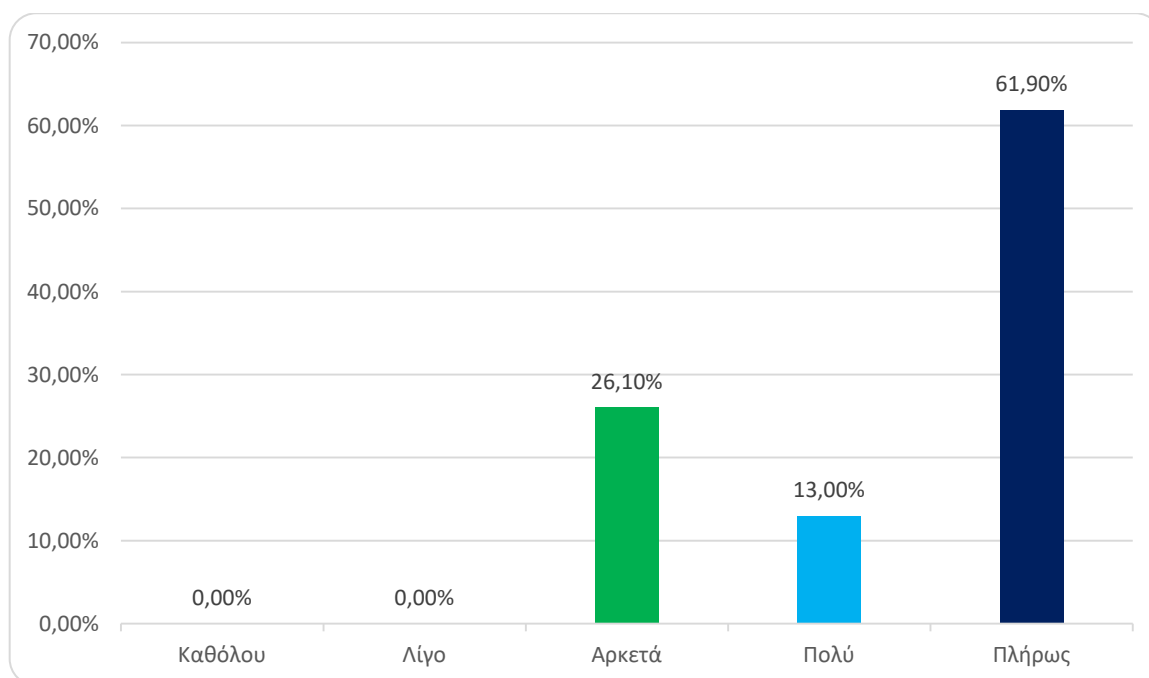

Διάγραμμα 5.3.23: Κοινωνική στήριξη & ενημέρωση δικαιωμάτων

Η επαφή / παραπομπή σε άλλους φορείς και υπηρεσίες από τις δομές του δήμου Πρέβεζας περιγράφεται στον επόμενο πίνακα, όπου διαπιστώνεται μερική ικανοποίηση των ωφελομένων σε ποσοστό 26,1% και το υπόλοιπο 73,9% έμεινε πολύ και πλήρως ικανοποιημένο.

Επαφή/παραπομπή σε άλλους φορείς και υπηρεσίες	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	0	0%
2 (Λίγο)	0	8,7%
3 (Αρκετά)	6	26,1%
4 (Πολύ)	3	13,%
5 (Πλήρως)	14	60,9%
Σύνολο	23	100%

Πίνακας 5.3.24: Επαφή/παραπομπή σε άλλους φορείς και υπηρεσίες

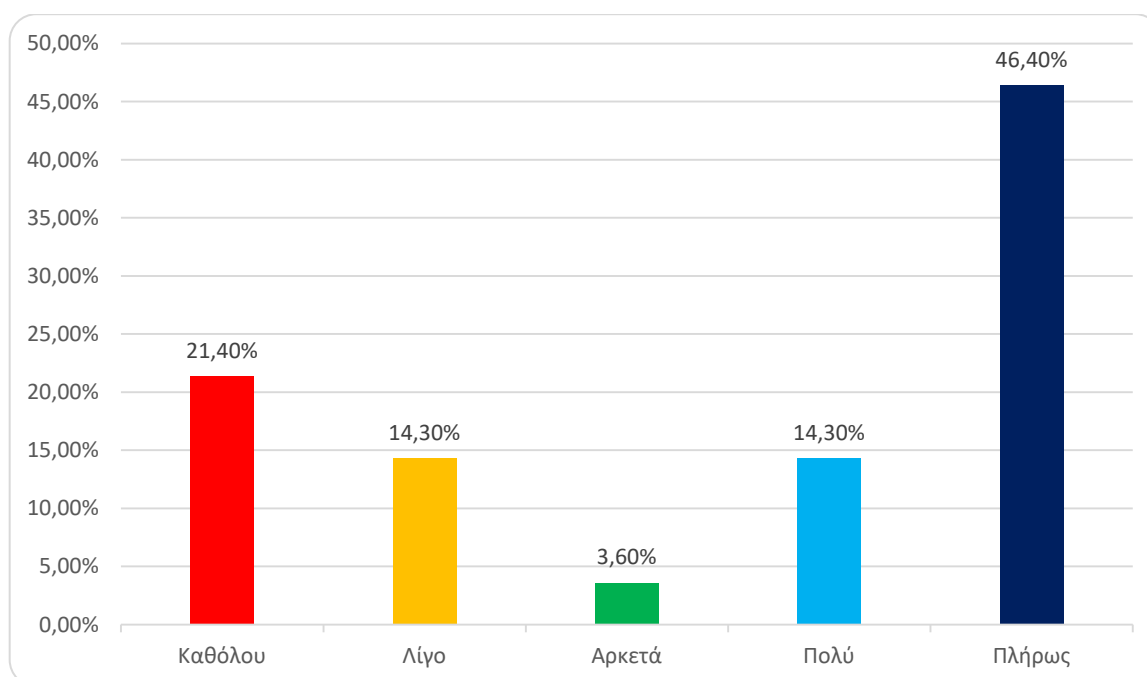

Διάγραμμα 5.3.24: Επαφή/παραπομπή σε άλλους φορείς και υπηρεσίες

Το επόμενο ερώτημα που τέθηκε στους ωφελούμενους των δομών είναι να εκφράσουν την ικανοποίησή τους σχετικά με την παροχή ειδών (ένδυση, υπόδηση, τρόφιμα, φάρμακα). Από τις απαντήσεις τους προέκυψε πως το 21,4% δεν έμεινε καθόλου ικανοποιημένο, λίγο ικανοποιημένο έμεινε το 14,3%, αρκετά το 3,6%, ενώ πολύ και πλήρως ικανοποιημένο έμεινε το 14,3% και το 46,4% αντιστοίχως.

Παροχή ειδών (ένδυση, υπόδηση, τρόφιμα, φάρμακα)	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	6	21,4%
2 (Λίγο)	4	14,3%
3 (Αρκετά)	1	3,6%
4 (Πολύ)	4	14,3%
5 (Πλήρως)	13	46,4%
Σύνολο	28	100%

Πίνακας 5.3.25: Παροχή ειδών (ένδυση, υπόδηση, τρόφιμα, φάρμακα)

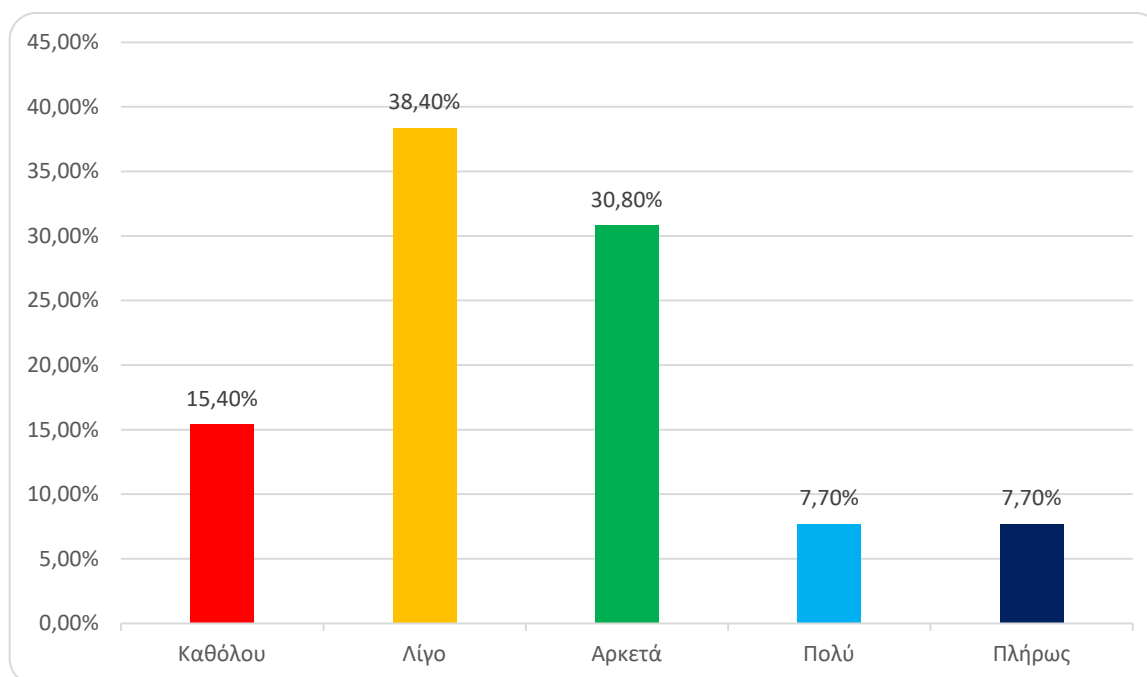

Διάγραμμα 5.3.25: Παροχή ειδών (ένδυση, υπόδηση, τρόφιμα, φάρμακα)

Η ικανοποίηση της διοικητικής υποστήριξης από τα στελέχη της δομής περιγράφεται στον επόμενο πίνακα. Καθόλου ή λίγο ικανοποιημένοι έμεινε το 15,4% και 38,4% αντίστοιχα, αρκετά ικανοποιημένοι το 30,8% ,και ισομερώς σε ποσοστό 7,7% έμειναν πολύ/πλήρως ικανοποιημένοι.

Διοικητική υποστήριξη	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	2	15,4%
2 (Λίγο)	5	38,4%
3 (Αρκετά)	4	30,8%
4 (Πολύ)	1	7,7%
5 (Πλήρως)	1	7,7%
Σύνολο	13	100%

Πίνακας 5.3.26: Διοικητική υποστήριξη

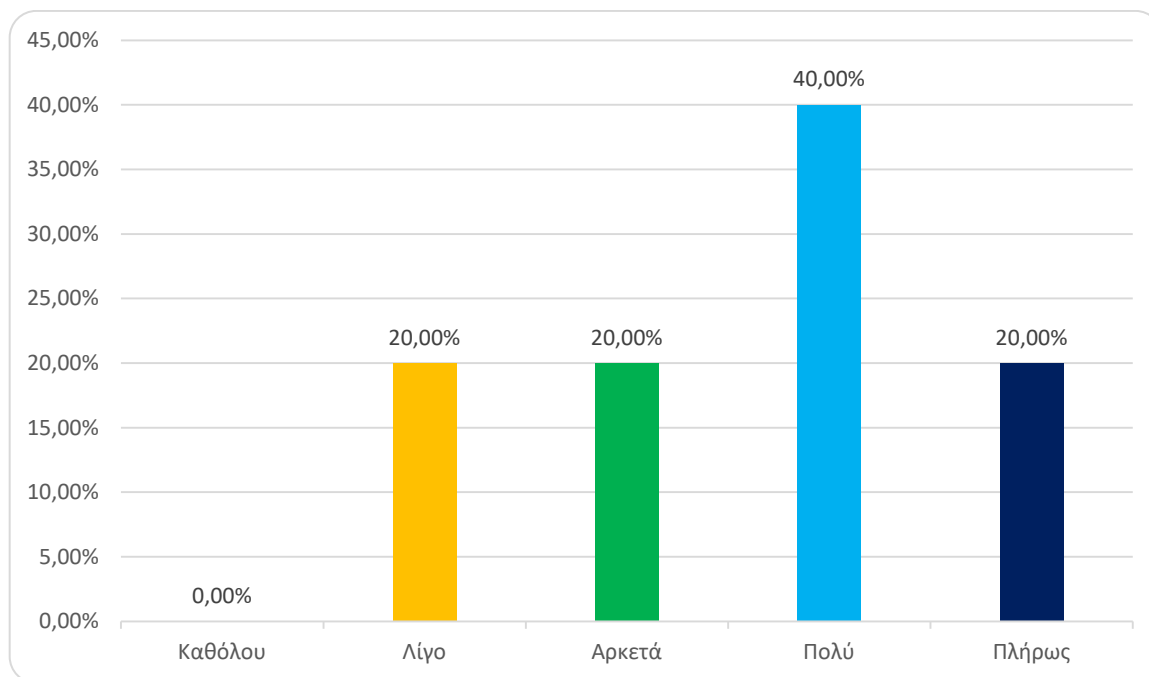

Διάγραμμα 5.3.26: Διοικητική υποστήριξη

Η ικανοποίηση της νομικής στήριξης που έλαβαν από την δομή περιγράφεται στον πίνακα που ακολουθεί όπου το 40% έμεινε πολύ ικανοποιημένο και το υπόλοιπο 60% κατανέμεται ισομερώς στις επιλογές των ωφελούμενων που περιγράφεται ως λίγο, αρκετή και πλήρης ικανοποίηση.

Νομική υποστήριξη	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	0	0%
2 (Λίγο)	1	20%
3 (Αρκετά)	1	20%
4 (Πολύ)	2	40%
5 (Πλήρως)	1	20%
Σύνολο	5	100%

Πίνακας 5.3.27: Νομική υποστήριξη

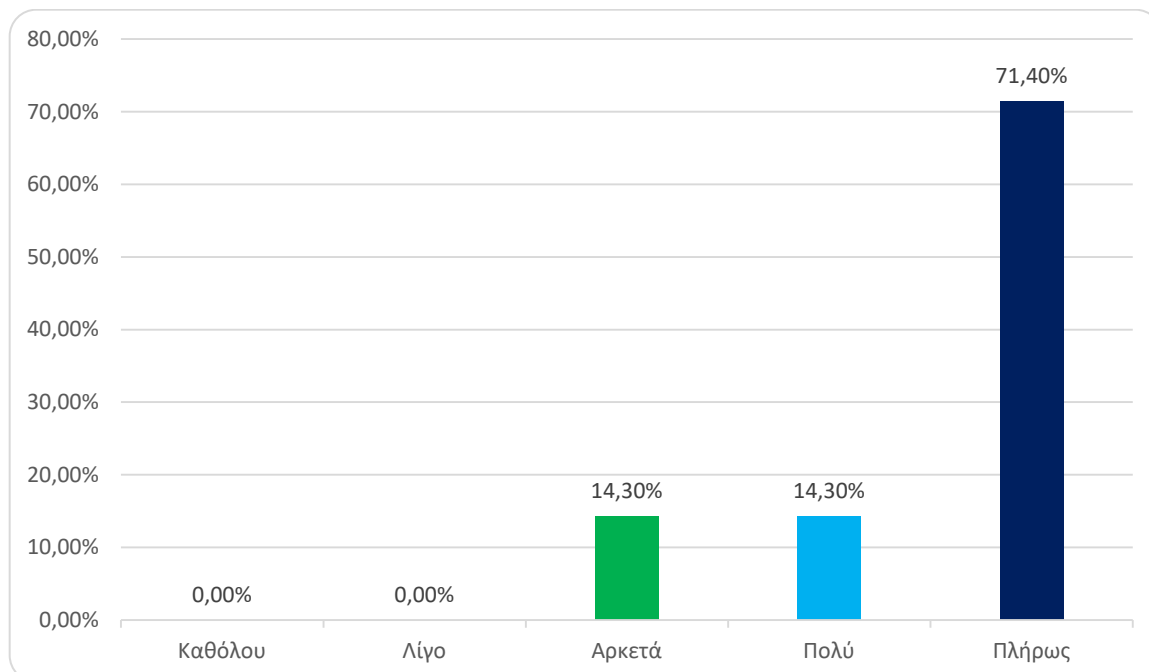

Διάγραμμα 5.3.27: Νομική υποστήριξη

Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα αναφορικά με την παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας την πλήρη ικανοποίηση του δήλωσε το 71,4%, ενώ αρκετά και πολύ δήλωσε το υπόλοιπο 28,6 %.

Παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	0	0%
2 (Λίγο)	0	0%
3 (Αρκετά)	2	14,3%
4 (Πολύ)	2	14,3%
5 (Πλήρως)	10	71,4%
Σύνολο	14	100%

Πίνακας 5.3.28: Παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας

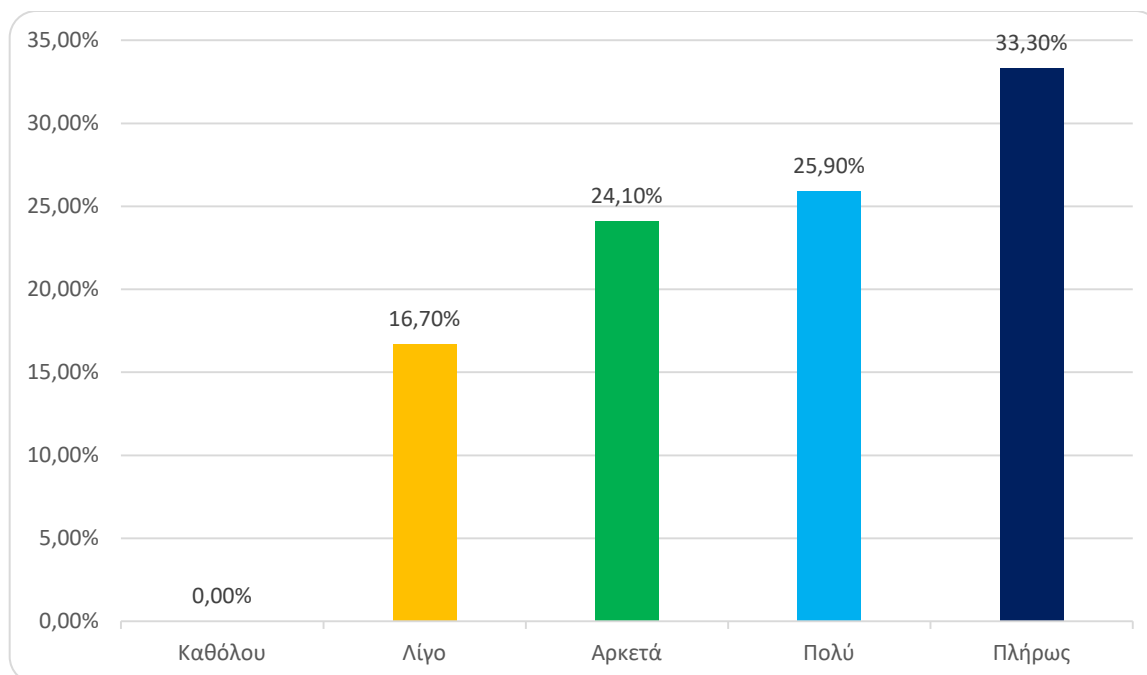

Διάγραμμα 5.3.28: Παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας

Στο ερώτημα αν εκπληρώθηκαν οι προσδοκίες των ωφελούμενων από το σύνολο των υπηρεσιών που τους παρασχέθηκαν προκύπτει πως το 16,7% απάντησαν λίγο, αρκετά το 24,1% ενώ πολύ και πλήρως το 25,9% και το 33,3% αντίστοιχα.

Εκπλήρωση προσδοκιών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες	Συχνότητα	Ποσοστό
1 (Καθόλου)	0	0%
2 (Λίγο)	9	16,7%
3 (Αρκετά)	13	24,1%
4 (Πολύ)	14	25,9%
5 (Πλήρως)	18	33,3%
Σύνολο	14	100%

Πίνακας 5.3.29: Εκπλήρωση προσδοκιών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες

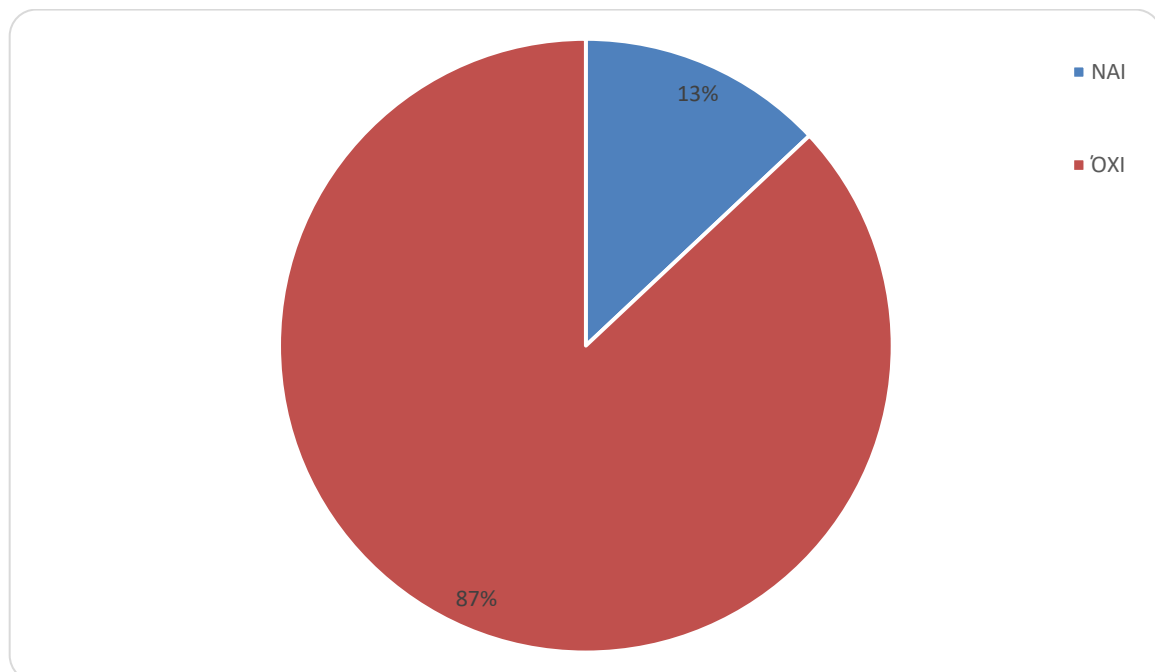

Διάγραμμα 5.3.29: Εκπλήρωση προσδοκιών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες

Η τελευταία ερώτηση της 3^{ης} ενότητας έχει να κάνει με το αν οι ωφελούμενοι αντιμετώπισαν προβλήματα συνεργασίας με το προσωπικό των δομών οπού: θετικά απάντησε μόνο το 13% και το υπόλοιπο 87% δεν αντιμετώπισε προβλήματα.

Προβλήματα συνεργασίας με το προσωπικό	Συχνότητα	Ποσοστό
ΝΑΙ	7	13%
ΟΧΙ	47	87%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.30: Προβλήματα συνεργασίας με το προσωπικό

Διάγραμμα 5.3.30: Προβλήματα συνεργασίας με το προσωπικό

5.3.4 Προτάσεις ωφελούμενων και ενημέρωση για την ύπαρξη της δομής

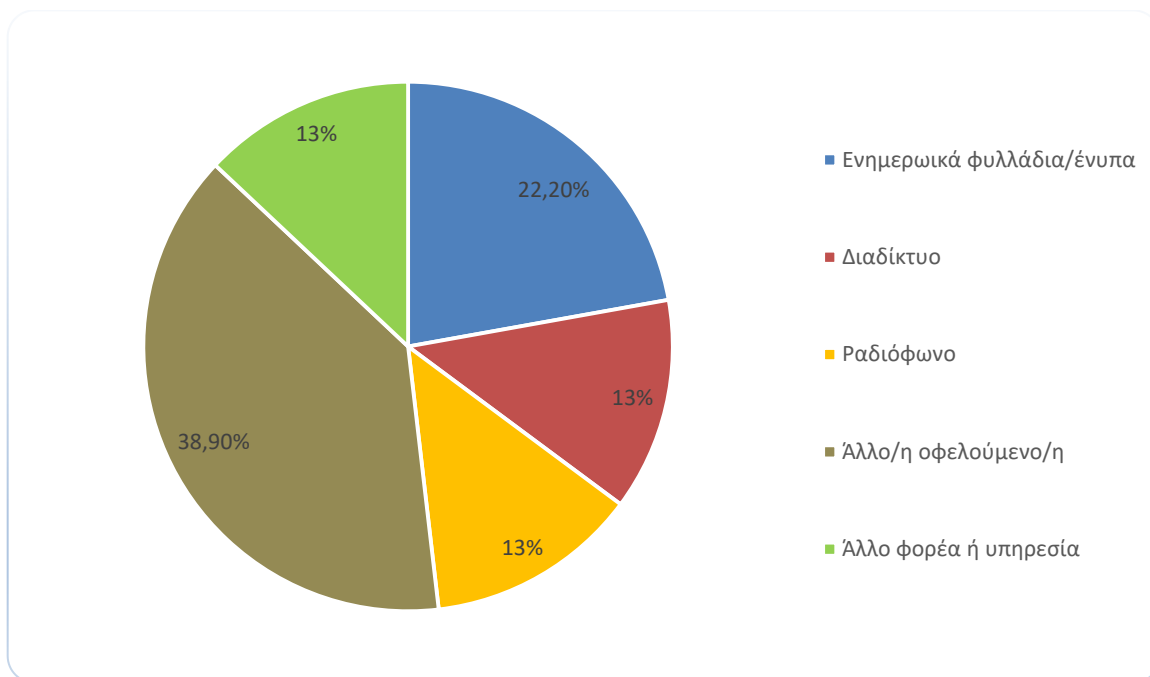
Στην τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου υπήρξε ερώτηση ελεύθερης ανάπτυξης που ζητήθηκε η κατάθεση προτάσεων για την βελτίωση των υπηρεσιών. Συνολικά πέντε ωφελούμενοι πρότειναν με την σειρά τους :

- Την παροχή μηχανήματος χοληστερίνης στο προσωπικό του “ Βοήθεια στο σπίτι”
- Την αλλαγή του χώρου του κοινωνικού παντοπωλείου λόγω κακής πρόσβασης
- Την συχνότερη διάθεση τροφίμων (2 ωφελούμενοι)
- Την διάθεση περισσότερης ποσότητας τροφίμων

Κλείνοντας την έρευνα ζητήθηκε από τους ωφελούμενους να μας ενημερώσουν την πηγή που τους πληροφόρησε για την ύπαρξη της δομής. Τα αποτελέσματα περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα, όπου προκύπτει πως το 38,9% έμαθε από κάποιον άλλο/η ωφελούμενο/η την ύπαρξη της δομής, από τα μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο σε ποσοστό 26%, από ενημερωτικά έντυπα και φυλλάδια το 22,2% και από άλλο φορέα ή υπηρεσία το 13%.

Γνώση ύπαρξης δομής	Συχνότητα	Ποσοστό
Ενημερωτικά έντυπα / φυλλάδια	12	22,2%
Διαδίκτυο	7	13%
Ραδιόφωνο	7	13%
Άλλο/η ωφελούμενο/η	21	38,9%
Άλλο φορέα ή υπηρεσία	7	13%
Σύνολο	54	100%

Πίνακας 5.3.31: Γνώση ύπαρξης δομής

Διάγραμμα 5.3.31: Γνώση ύπαρξης δομής

5.4 Συμπεράσματα

Στα προηγούμενα κεφάλαια της παρούσης εργασίας αποδώσαμε τις έννοιες της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, έννοιες όπου δεν ταυτίζονται αλλά αθροίζονται (Βενιέρης Δ.,2006) και αποτελούν κομμάτια του καθρέφτη της ελληνικής κοινωνίας. Η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από την Κεντρική Διοίκηση στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης είχε ως αποτέλεσμα, μέσω προγραμμάτων στήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση την δημιουργία κοινωνικών δομών στους Δήμους καθιστώντας τους φορείς παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας.

Στον Δήμο Πρέβεζας από το 2010 και μετά δημιουργήθηκαν τέσσερις δομές όπου με τις ήδη υπάρχουσες συγκροτούν το Τμήμα Πρόνοιας του Δήμου. Η αξιολόγηση των δομών από τους ωφελούμενους, η επεξεργασία και εξαγωγή συμπερασμάτων είναι απαραίτητη

για την διοίκηση διότι κατανοεί καλύτερα τις ανάγκες των συναλλασσόμενων και με αυτό τον τρόπο μπορεί να καταρτίσει σχέδια παροχής ποιοτικότερων υπηρεσιών.

Αρχικά η ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων μας επιβεβαιώνει, πως χρήση των κοινωνικών δομών κάνουν άτομα που είναι στο κατώφλι της φτώχειας (όπως ορίστηκε από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία για το 2018 το ποσό των 4718 ευρώ ετησίως ανά άτομο) με εισόδημα έως 4700 ευρώ σε ποσοστό 56% περίπου καθώς και κοινωνικές ομάδες που καθίστανται ευάλωτες έναντι του κοινωνικού αποκλεισμού όπως γυναίκες σε ποσοστό 72% και άνεργοι 46,3%.

Όσον αφορά το σκοπό επίσκεψης, το μεγάλο εύρος παροχής υπηρεσιών ανά δομή είχε ως αποτέλεσμα και την διασπορά των απαντήσεων όπου διαπιστώθηκε πως οι ωφελούμενοι επισκέπτονται αρχικά τις δομές για την συλλογή πληροφοριών ενημέρωση σχετικά με τις δράσεις της εκάστοτε δομής και τις παρεχόμενες υπηρεσίες σε ποσοστό 17% , ενώ η παροχή ειδών πρώτης ανάγκης ακολουθεί σε ποσοστό 15,6%. Αξιοσημείωτο είναι πως παρόλο το μεγάλο ποσοστό ανεργίας ανάμεσα στους ωφελούμενους η εργασιακή στήριξη δεν αποτελεί κάποιον από τους πρωτεύοντες λόγους επίσκεψης σε δομή.

Το προσωπικό των δομών κρίνεται από τους ωφελούμενους σε ευαίσθητα ζητήματα όπως προσωπικά δεδομένα, σεβασμό των ιδιαιτεροτήτων και των δικαιωμάτων τους σε υψηλά ποσοστά ικανοποίησης γεγονός που αναδεικνύει την ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού, αντίθετα η οργάνωση και λειτουργία των δομών και η προγραμματισμένη ώρα των ραντεβού χρίζει βελτίωση.

Στο κομμάτι των στηρίξεων/συνεδριών υπάρχει μια γενικά θετική στάση των ωφελούμενων ως προς τις βασικές υπηρεσίες που παρέχουν οι δομές δηλαδή ψυχοκοινωνική, εργασιακή στήριξη και ενημέρωση/πληροφόρηση. Σε ποσοστό 40% οι ωφελούμενοι δήλωσαν ικανοποιημένοι από τις άνω υπηρεσίες. Ιδιαίτερα υψηλό βαθμό 71,4% λαμβάνει η ικανοποίηση των ωφελούμενων από την παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας, που αντανακλάται κυρίως στην μεγάλη ανάγκη της τρίτης ηλικίας για στήριξη και φροντίδα αλλά και στην χρησιμότητα του προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι στην ελληνική κοινωνία.

Αντίθετα η διοικητική στήριξη χρειάζεται βελτίωση, καθώς μόλις το 7,7% δήλωσε πλήρως ικανοποιημένο από τις δομές σε αντιστοίχιση με διοικητικής φύσεως υπηρεσίες όπως (αιτήσεις προνοιακών επιδομάτων, οργανωτικά θέματα, διαχείριση φακέλων και

αιτημάτων). Πολύ υψηλό ποσοστό κατέχει στην ικανοποίηση των ωφελούμενων η παραπομπή σε άλλους φορείς και υπηρεσίες γεγονός που καταδεικνύει, την σωστή δικτύωση μεταξύ των δομών προνοιακής στήριξης τόσο εντός των δομών του δήμου Πρέβεζας όσο και με άλλες αρμόδιες Υπηρεσίες (νοσοκομείο, εισαγγελία, αστυνομία) και την συνεργασία των στελεχών με κεντρικό άξονα την εξυπηρέτηση των πολιτών.

Στις αδυναμίες/ελλείψεις αναδείχθηκε από την ανάλυση του ερωτηματολογίου η κακή πρόσβαση στο Κοινωνικό Παντοπωλείο, γεγονός που οφείλει να επιληφθεί άμεσα η Δημοτική Αρχή, καθώς άτομα με αναπηρίες ή αμαξίδια είναι αδύνατο να προσεγγίσουν την υπηρεσία με ασφάλεια. Επιπλέον εκφράστηκε από τους δικαιούχους η επιθυμία για περισσότερη ποσότητα και συχνότερη διάθεση τροφίμων. Στο σημείο αυτό είναι χρήσιμο να αναφέρουμε τον σημαντικό ρόλο που μπορεί να παίξει η ιδιωτική πρωτοβουλία μέσω χορηγιών ως αντιστάθμιση της έλλειψης χρηματοδοτικών πόρων και η δημιουργία οργανωμένου δικτύου εθελοντών μεταξύ των δομών. Το άνοιγμα λοιπόν στην κοινωνία και η αναζήτηση πόρων από ιδιωτικούς φορείς, θα μπορούσε να λύσει ζητήματα που αφορούν ελλείψεις σε είδη πρώτης ανάγκης.

Τέλος ένα ακόμη αξιοσημείωτο στοιχείο που ανέδειξε το ερωτηματολόγιο, είναι πως η πηγή πληροφόρησης των συναλλασσόμενων για την ύπαρξη της δομής, ήταν κατά κύριο λόγο (38,9%) από άλλο/η ωφελούμενο/η. Γεγονός θετικό στο πλαίσιο της σωστής λειτουργίας μιας δομής αλλά ταυτόχρονα καθίσταται σαφές ότι η προώθηση των Κοινωνικών Δομών του Δήμου Πρέβεζας και η ενημέρωση των ατόμων της τοπικής κοινωνίας για τις δωρεάν υπηρεσίες που θα μπορούν να χρησιμοποιούν θα πρέπει να γίνεται συντονισμένα και οργανωμένα χρησιμοποιώντας επιπλέον και τα υπόλοιπα μέσα ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε., έντυπα/φυλλάδια, διαδίκτυο).

Καταλήγοντας βλέπουμε ότι τα τελευταία δέκα χρόνια οι Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Πρέβεζας, χάρη στα ευρωπαϊκά προγράμματα, εμπλουτίστηκαν με νέες υπηρεσίες και εξειδικευμένο προσωπικό ικανό να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που δημιούργησε η οικονομική κρίση που βίωσε και βιώνει η χώρα μας. Οι ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, όπως αναλύθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια, έχουν πλέον την δυνατότητα να ωφεληθούν δωρεάν μέσα από ένα πλήθος υπηρεσιών, κατάλληλα προσαρμοσμένες στα δικά τους αιτήματα, στις δικές τους ανάγκες. Άτομα με αναπηρίες, άτομα στα όρια της φτώχειας, γυναίκες θύματα βίας, ηλικιωμένοι και γενικά άτομα πολλαπλών διακρίσεων πρέπει να

έχουν δυνατότητες πρόσβασης στον δημόσιο τομέα, στο δημόσιο βίο και η πολιτεία να μπορεί να τους εξασφαλίσει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης.

Οι υπηρεσίες του τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής και Πρόνοιας του Δήμου Πρέβεζας, με ένα ορθότερο χρηματοοικονομικό σχεδιασμό που δεν θα εξαρτάται αποκλειστικά από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις κρατικές επιχορηγήσεις αλλά θα μπορεί να έχει περισσότερη ευελιξία όσο αφορά τις εισροές (όπως χορηγούς, ιδιωτική πρωτοβουλία, εθελοντισμός) και ταυτόχρονα καλύτερη διαχείριση των εκροών προς όφελος πάντα του πολίτη θα μπορέσει να προσφέρει πιο αναβαθμισμένες υπηρεσίες στους δημότες. Ταυτόχρονα με την θέσπιση εργαλείων αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες, θα μπορέσει να συμβάλει στη διεύρυνση του ωφελούμενου πληθυσμού καθώς θα επικεντρώνεται και σε τοπικά ζητήματα – προβλήματα και βεβαία θα βοηθήσει στον καλύτερο σχεδιασμό των μελλοντικών πολιτικών κοινωνικής πολιτικής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Φύλο:

Άνδρας []

Γυναίκα []

2. Ηλικία:

18-25 []

26 -35 []

36- 45 []

46 -60 []

61+ []

3. Εκπαίδευση:

Αναλφάβητος-η []

Δημοτικό []

Γυμνάσιο []

Λύκειο []

Τριτοβάθμια Εκπαίδευση []

4. Οικογενειακή κατάσταση:

Άγαμος/η []

Έγγαμος/η []

Διαζευμένος/η []

Άλλο []

5. Εργασιακή κατάσταση:

Ανεργος/η []

Εργαζόμενος/η []

Συνταξιούχος []

6. Συνολικό ετήσιο εισόδημα σε ευρώ :

0-4700 []

4701-9900 []

9901-15500 []

15501 & άνω []

7. Σκοπός της επίσκεψής σας :

Πληροφόρηση/ενημέρωση []

Ψυχολογική στήριξη []

Εργασιακή στήριξη []

Κοινωνική στήριξη & ενημέρωση για τα δικαιώματά μου []

Επαφή / παραπομπή σε άλλους φορείς & υπηρεσίες []

Παροχή ειδών πρώτης ανάγκης (τρόφιμα,ένδυση,υπόδηση,φάρμακα) []

Διοικητική υποστήριξη []

Νομική στήριξη []

Παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας []

8. Πόσο ικανοποιημένος-η είσαστε σε σχέση με τα παρακάτω:

<i><u>Παρακαλώ κυκλώστε την απάντησή σας</u></i>	<i>1= Καθόλου 2 = Λίγο 3 = Αρκετά 4 = Πολύ 5 = Πλήρως</i>
Συνεργασία με τα στελέχη (ευγένεια, σεβασμός, ισοτιμία)	1 2 3 4 5
Έγκυρη ενημέρωση/πληροφόρηση	1 2 3 4 5
Ποιότητα στήριξης από το επιστημονικό προσωπικό	1 2 3 4 5
Εμπιστευτικότητα / εχεμύθεια	1 2 3 4 5
Τήρηση της προγραμματισμένης ώρας των ραντεβού	1 2 3 4 5
Τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας	1 2 3 4 5
Ευκολία πρόσβασης	1 2 3 4 5
Άνεση των χώρων	1 2 3 4 5

9. Κατά τη διάρκεια της στήριξης που σας παρείχαν τα στελέχη των δομών νιώθατε ότι :

<i><u>Παρακαλώ κυκλώστε την απάντησή σας</u></i>	<i>1= Καθόλου 2 = Λίγο 3 = Αρκετά 4 = Πολύ 5 = Πλήρως</i>
Κατανοούν τις ανάγκες σας	1 2 3 4 5
Κατανοούν και σέβονται τις ιδιαιτερότητες των προβλημάτων σας	1 2 3 4 5
Βοηθάνε στην επίλυση των προβλημάτων σας	1 2 3 4 5
Σέβονται τα δικαιώματά σας	1 2 3 4 5

10. Πόσο ικανοποιημένος-η μείνατε από όσες υπηρεσίες λάβατε;

(Σημειώστε μόνο για τις υπηρεσίες που δεχθήκατε.)

<u>Παρακαλώ κυκλώστε ό,τι σας αφορά</u>	<i>1= Καθόλου 2 = Λίγο 3 = Αρκετά 4 = Πολύ 5 = Πλήρως</i>
Πληροφόρηση/ενημέρωση	1 2 3 4 5
Ψυχολογική στήριξη	1 2 3 4 5
Εργασιακή στήριξη	1 2 3 4 5
Κοινωνική στήριξη & ενημέρωση για τα δικαιώματά μου	1 2 3 4 5
Επαφή / παραπομπή σε άλλους φορείς & υπηρεσίες	1 2 3 4 5
Παροχή ειδών (τρόφιμα, ένδυση, υπόδηση, φάρμακα)	1 2 3 4 5
Διοικητική υποστήριξη	1 2 3 4 5
Νομική στήριξη	1 2 3 4 5
Παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας	1 2 3 4 5

11. Εκπληρώθηκαν οι προσδοκίες σας από τις υπηρεσίες που σας παρασχέθηκαν;

Καθόλου []

Λίγο []

Αρκετά []

Πολύ []

Πλήρως []

12. Αντιμετωπίσατε ποτέ προβλήματα συνεργασίας με το προσωπικό;

Ναι []

Όχι []

13. Έχετε κάποια πρόταση για τη βελτίωση των υπηρεσιών;

14. Πώς μάθατε για την ύπαρξη της δομής που επισκεφθήκατε;

Ενημερωτικά Έντυπα/ Φυλλάδια []

Internet []

Ραδιόφωνο []

Άλλο/η ωφελούμενο/η []

Φορέα []

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

1. Αλτάνης Π., (2006), «Εθνικά σχέδια κοινωνικής ενσωμάτωσης και δράσεις καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα», στο Οι εκτός των τειχών .Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός στις σύγχρονες κοινωνίες, Διόνικος, Αθήνα
2. Αμίτσης Γ.,(2001) Αρχές οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, το Ελληνικό μοντέλο κοινωνικών υπηρεσιών και η Ευρωπαϊκή εμπειρία, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
3. Βενιέρης Δ., Παπαθεοδώρου Χ., (2003), Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα, προκλήσεις και προοπτικές, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
4. Γεώργιας Κ., (2006), Παγκοσμιοποίηση και φτώχεια, εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα
5. Γκόβαρης Χ., Ρουσσάκης Ι., (2008), Πολιτικές στην εκπαίδευση, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Αθήνα
6. Chossudovsky M.,(1998) «Η παγκόσμια φτώχεια στα τέλη του 20ού αιώνα» στο Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός, εκδόσεις Εξάντας,2004, Αθήνα
7. Δαφέρμος Γ., Παπαθεοδώρου Χ.,(2010), «Μακροοικονομικό περιβάλλον, ανισότητα και φτώχεια, Μια εμπειρική διερεύνηση για την επίδραση της οικονομικής μεγέθυνσης και της κοινωνικής προστασίας σε Ελλάδα και ΕΕ», Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ
8. Δαφέρμος Γ., Παπαθεοδώρου Χ.,Danchev S., Μαρσέλλου Α.(2008), «Οικονομική ανισότητα και φτώχεια στην Ελλάδα. Συγκριτική ανάλυση και διαχρονικές τάσεις», Ερευνητική Μονάδα Κοινωνικής Πολιτικής , Φτώχειας και Ανισοτήτων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ

9. Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής (2010), «Το κοινωνικό πορτραίτο της Ελλάδας 2010», Αθήνα
10. Ζουμπουλάκης Μ., (2002), «Το Κοινωνικό Κράτος στους Βρετανούς Κλασικούς», Σπουδαί, Τόμος 52, τεύχος 4ο , Πανεπιστήμιο Πειραιώς
11. Giddens A., (1994), Πέραν της Αριστεράς και της Δεξιάς, Το Μέλλον της Ριζοσπαστικής Πολιτικής, Πόλις, Αθήνα
12. Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος, (2008), «Φτώχεια εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες»
13. Levitas R.,(1996), Τι είναι κοινωνικός αποκλεισμός;, στο Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός, εκδόσεις Εξάντας, 2004, Αθήνα
14. Μαραγκός Γ. Αστρουλάκης Ν., (2010) «Το Βασικό Εγγυημένο Εισόδημα και οι πολιτικές του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος στην ΕΕ-15», Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας
15. Ματσαγγάνης Μ., (1999), Προοπτικές του κοινωνικού κράτους στη Νότια Ευρώπη, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
16. Ματσαγγάνης Μ.,(2004), «Πολιτικές κατά της φτώχειας στη Νότια Ευρώπη», στο Πετμετζίδου Μ., Παπαθεοθώρου Χ., Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός, εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα
17. Μαυρέας Κ., (1998), «Κοινωνική πολιτική και ιδεολογία στην Ελλάδα του μεσοπόλεμου: επιδράσεις και εξελίξεις με αφορμή το ζήτημα των κοινωνικών ασφαλίσεων», Θέσεις - τριμηνιαία επιθεώρηση - εκδόσεις Νήσος , Τεύχος 64
18. Μητράκος Θ., Τσακλόγλου Π., (2010), «Φτώχεια και ανισότητα στην Ελλάδα : Τι δείχνουν τα διαθέσιμα στοιχεία;», στο Σωκράτης Κονιόρδος, Νίκος Φωτόπουλος (επιμ.), Φτώχεια, ανισότητες και εκπαίδευση στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, Κέντρο ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας, Αθήνα,
19. Μητράκος Θ. και Τσακλόγλου Π., (1997), «Η δομή της ανισότητας στην Ελλάδα: Ανάλυση και συμπεράσματα πολιτικής», στο Α. Κιντής (επιμ.), Το παρόν και το μέλλον της ελληνικής οικονομίας, Τόμος Β', Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα

20. Μπαλούρδος Δ., Ναούμη Μ.,(2010), «Η φτώχεια στην Ελλάδα. Συγκριτικά στοιχεία με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης», στο Κοινωνικό πορτραίτο της Ελλάδας 2010,Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα
21. ΟΚΕ , (2009), Γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος για τη φτώχεια, Αθήνα
22. Παπαδοπούλου Δ., (2004), «Η φύση του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελληνική Κοινωνία» στο Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός, εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα, σελ 367-399
23. Πετμεζίδου Μ., (2004), «Ο διάλογος για την παγκόσμια φτώχεια» , στο Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός, εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα
24. Ρέππας Π.,(2002), «Οικονομική ανάπτυξη θεωρίες και στρατηγικές», τόμος α΄, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
25. Σακελλαρόπουλος Θ.,(1999), «Αναζητώντας το νέο κοινωνικό κράτος», στο : Σακελλαρόπουλος Θ., (επιμ), Η μεταρρύθμιση του κοινωνικού κράτους, Κριτική, Αθήνα,
26. Σακελλαρόπουλος Θ., (2001), «Υπερεθνικές Κοινωνικές Πολιτικές την εποχή της παγκοσμιοποίησης», εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
27. Σακελλαρόπουλος Θ., (2011), «Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης», εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα.
28. Σπυροπούλου Ν., (2010), «Στόχοι και πολιτικές για την καταπολέμηση της φτώχειας και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης στη Ελλάδα», στο: Κοινωνικό Πορτραίτο της Ελλάδας 2010,Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα
29. Σταθόπουλος Π., (2005),Κοινωνική Πρόνοια, εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα
30. Στασινοπούλου Β. Ό., (1990), Κράτος Πρόνοιας, Ιστορική Εξέλιξη – Σύγχρονες Θεωρητικές Προσεγγίσεις, Βιβλιοθήκη κοινωνικής επιστήμης & κοινωνικής πολιτικής, Gutenberg.

31. Σωτηρόπουλος Δ.,(2003), «Όψις Βαβυλωνίας»: Ερμηνείες της μεταπολεμικής ανάπτυξης του Κράτους Πρόνοιας στην Ελλάδα», στο Βενιέρης Δ. ,Παπαθεοδώρου Χ., Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα, προκλήσεις και προοπτικές, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
32. ΤΕΒΑ-Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους: πολύτιμη η στήριξή του, αλλά η συμβολή του στη μείωση της φτώχειας δεν έχει προσδιοριστεί ακόμη, Ειδική Έκθεση, 2019, Ευρωπαϊκή Ένωση.
33. Τσακλόγλου Π.,(1999), «Ανισότητα και φτώχεια στην Ελλάδα», στο Ματσαγγάνης Μ, Προοπτικές του κοινωνικού Κράτους στη Ν. Ευρώπη, 1999, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
34. Υφαντόπουλος Ι. (2005), «Διαχρονικές Διαστάσεις της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση», πρακτικά συνεδρίου φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός
35. Χλέτσος Μ., κύκλος διαλέξεων, «Οικονομία και κοινωνία», Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, τμήμα Οικονομικών Επιστημών
36. Ψαλιδόπουλος Μ., (1997), «Οικονομικές θεωρίες και κοινωνική πολιτική, η Βρετανική προσέγγιση», εκδόσεις Αίολος, Αθήνα

Ξένη

1. Atkinson, A. B., 1998, 'Social Exclusion, Poverty and Unemployment' in Hills, J. (ed.) Exclusion, Employment and Opportunity, Centre for Analysis of Social Exclusion (CASE), London School of Economics and Political Science, London
2. Esping-Andersen, Gøsta (1990). *The three worlds of welfare capitalism*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press
3. Esping-Andersen, Gøsta (1990). *The three worlds of welfare capitalism*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press
4. European anti-poverty network, October 1999, “New strategies to combat poverty and social exclusion. The situation in nine European countries”

5. Ferrera, M. (1996). The 'Southern Model' of Welfare in Social Europe. *Journal of European Social Policy*
6. Jutte R., (1994), *Poverty and Deviance in Early Modern Europe*, Cambridge University Press, UK
7. Italian Development Cooperation Guidelines for the fight against poverty, *Cooperazione Italiana*
8. Matsaganis M., Papadopoulos F. & Tsakloglou P., (2001), "Estimating Extreme Poverty in Greece and the cost of eliminating it through a minimum guaranteed income scheme", *Journal of Income Distribution*, 10(1-2):40-57
9. Papatheodorou C., Polizoides P., (2007), "National Awareness Raising Actions on Social Inclusion and Social Protection", LABOR INSTITUTE GSEE, Athens
10. Silver H., 1994, 'Social Exclusion and Social Solidarity: Three Paradigms', *International Labour Review*, vol. 133
11. Sakellariopoulos T., Economou C., (2006), "National Priorities and European Challenges in the reform process of the Social Protection and Employment policies in Greece, 1980-2004, *Social Cohesion and Development*, Vol. 1(1), 5-36
12. Staeheli L., (2001), *Welfare state, Geography of*, *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*
13. Townsend, P. (1979) *Poverty in the United Kingdom*, London, Allen Lane and Penguin Books
14. Titmuss, Richard (1958) *Essays on the Welfare State*, London, Allen and Unwin
15. Titmuss, Richard, *Social Policy. An Introduction*. Edited by Brian Abel-Smith and Kay Titmuss. George Allen & Unwin (Publishers) Ltd. London. 1974
16. Tsakloglou Panos, (2001), "Poverty and Anti-poverty policies in Greece and a comparison with other Mediterranean EU member-states", *Athens University of Economics and Business and IMOP*, Vol.99

Ηλεκτρονικές πηγές

<https://ec.europa.eu>

<http://www.esfhellas.gr>

<https://www.europarl.europa.eu>

<https://www.consilium.europa.eu>

<https://egf-greece.gr>

<https://www.inegsee.gr>

<https://www.eetaa.gr/>

<https://opeka.gr/>

<http://teba.eiead.gr/>

<http://crisisobs.gr/>

<http://peproe.gr/>

<http://www.dimosprevezas.gr>

<https://www.espa.gr/el/Pages/Default.aspx>

[Οπισθόφυλλο. Κενή σελίδα]